

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1,00 GBP

8. II 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • 30 ДИН. • БРОЈ 2041

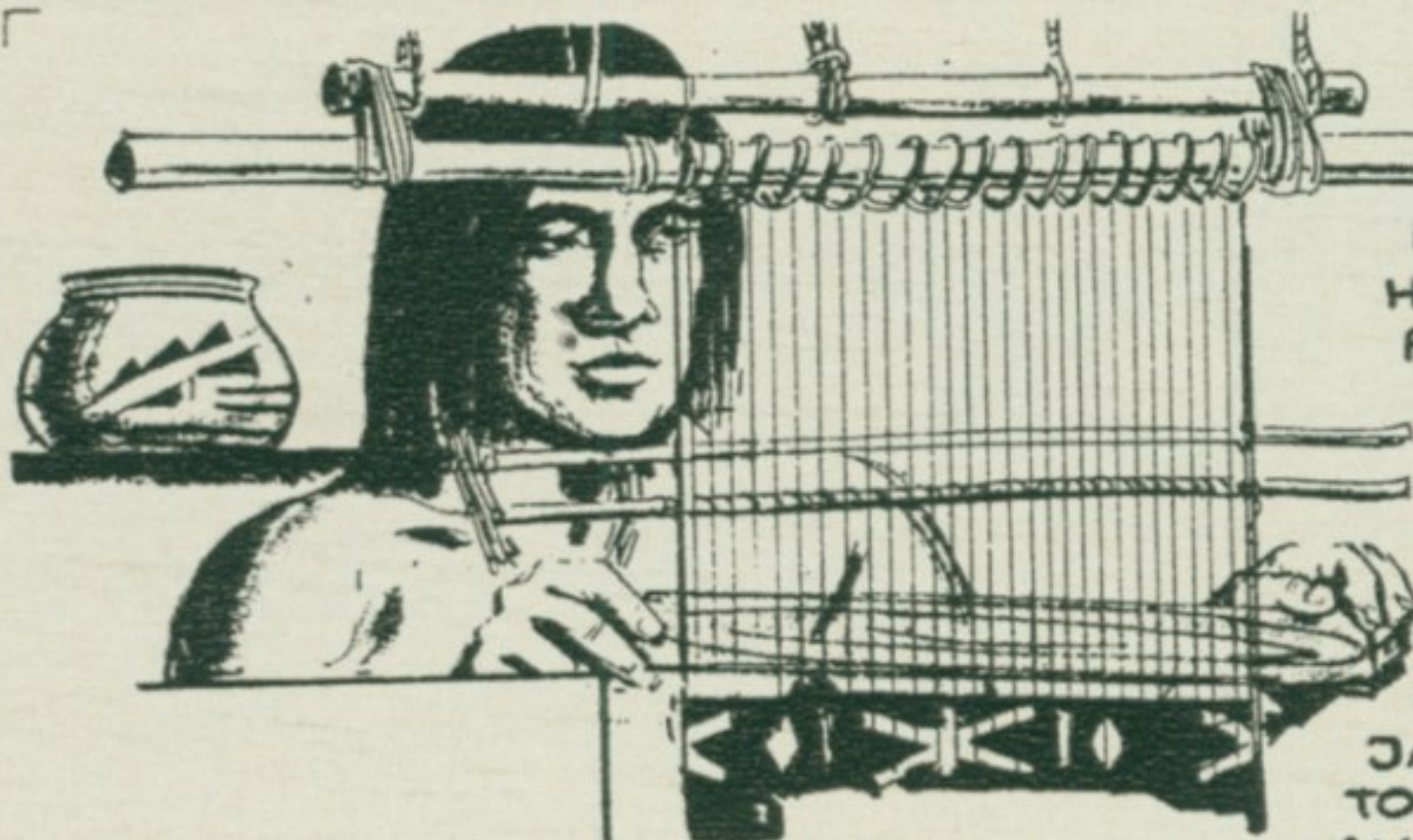
**ДИК
ТРЕЈСИ-
НАРУЧЕНО
УБИСТВО**

ВЕРОВАЉЕ

Веровали или не!

ТКАЊЕ
МЕЂУ ХОПИ
ИНДИЈАНЦИ-
МА, КОЈИ ДА-
НАС ЖИВЕ У
РЕЗЕРВАТИМА
НА СЕВЕРО-
ИСТОКУ АРИ-
ЗОНЕ, БИЛО
ЈЕ РЕЗЕРВИ-
САНО САМО
ЗА МУШКАР-
КЕ. ОВИ ИНДИ-
ЈАНЦИ СУ ПО-
ТОМЦИ ДРЕВНИХ
АНАСАЗИ ИНДИ-
ЈАНАКА.

**НАЈМЛАЂИ РАДИО
-ТЕЛЕГРАФИСТА НА СВЕТУ**

ЈЕ ГАЈ МИЧЕЛ (GUY MITCHELL),
ИЗ БАКИНГЕМА (САД), КОЈИ ЈЕ
ЈОШ У 4. ГОДИНИ САВЛАДАО МОР-
СКОУ АЗБУКУ.

ЛУТКЕ

ПОКРЕТ-
НИХ
РУКУ,
НОГУ И
ПРСТИЈУ
ПРАВИЛИ
СУ РИМ-
ЉАНИ
ЗА
СВОЈУ
ДЕЦУ
ЈОШ У
1. ВЕКУ
НОВЕ
ЕРЕ.

МЕРА ЗА ДУЖИНУ

У ВРЕМЕ ЕНГЛЕСКОГ КРАЉА ХЕНРИЈА I
(ХЕНРИ I 1068-1135) БИЛА ЈЕ РАЗДАЉИ-
НА ИЗМЕЂУ ЊЕГОВОГ НОСА И ПАЛЦА
ИСПРУЖЕНЕ РУКЕ.

**Аустралијска
орхидеја**

ВРСТЕ
RHIZANTELLA
ROGERS,
ЦВЕТА
ПОД
ЗЕМЉОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● у САД су пуштене у продају прве поштанске марке које не треба нити квасити водом нити лизнути језиком да би се залепиле за коверат. Тајна се састоји у томе што се на полеђини марке налази слој с микрокапсулама у којима је лепак: довољно је притиснути марку уз коверат, па да капсуле пукну и ослободе капљице лепка.

●●● студенти Килског универзитета из Немачке направили су мопед на сунчани погон. Његов електромотор напаја се помоћу фото-елемената који су смештени на

пртљажнику. Када је време сунчано, мотор развија брзину до 45 km/h.

●●● милиони морских звезда безживотно леже на тридесетак километара дугачком приобалном појасу мора на северу Совјетског Савеза. Узрок-овог изненадног масовног помора још није познат.

●●● дуванска индустрија данас у свету „обрће“ сто милијарди долара годишње. Истовремено, дуван је у 30 одсто случајева узрок свих врста рака а 90 процената рака грла сваке године убија

готово три милиона особа. Упркос томе, разне фабрике овог великог зла, да би привукле нове потрошаче, дају две и по милијарде долара годишње само за рекламу.

●●● зоолошки врт у Чапултепеку, Мексико, с радошћу објављује долазак на свет бебе панде. Новорођен-

че, будући циновски панда, дугачко је свега десет центиметара и тешко јадних деведесет грама. Од осам панда рођених у Мексику у заробљеништву преживело је пет.

●●● киселим кишама, загађеним диоксидима сумпора и азота који засипају Зем-

љу као киселине, највише су угрожене шуме у Чешкословачкој, Немачкој, Аустрији и Швајцарској.

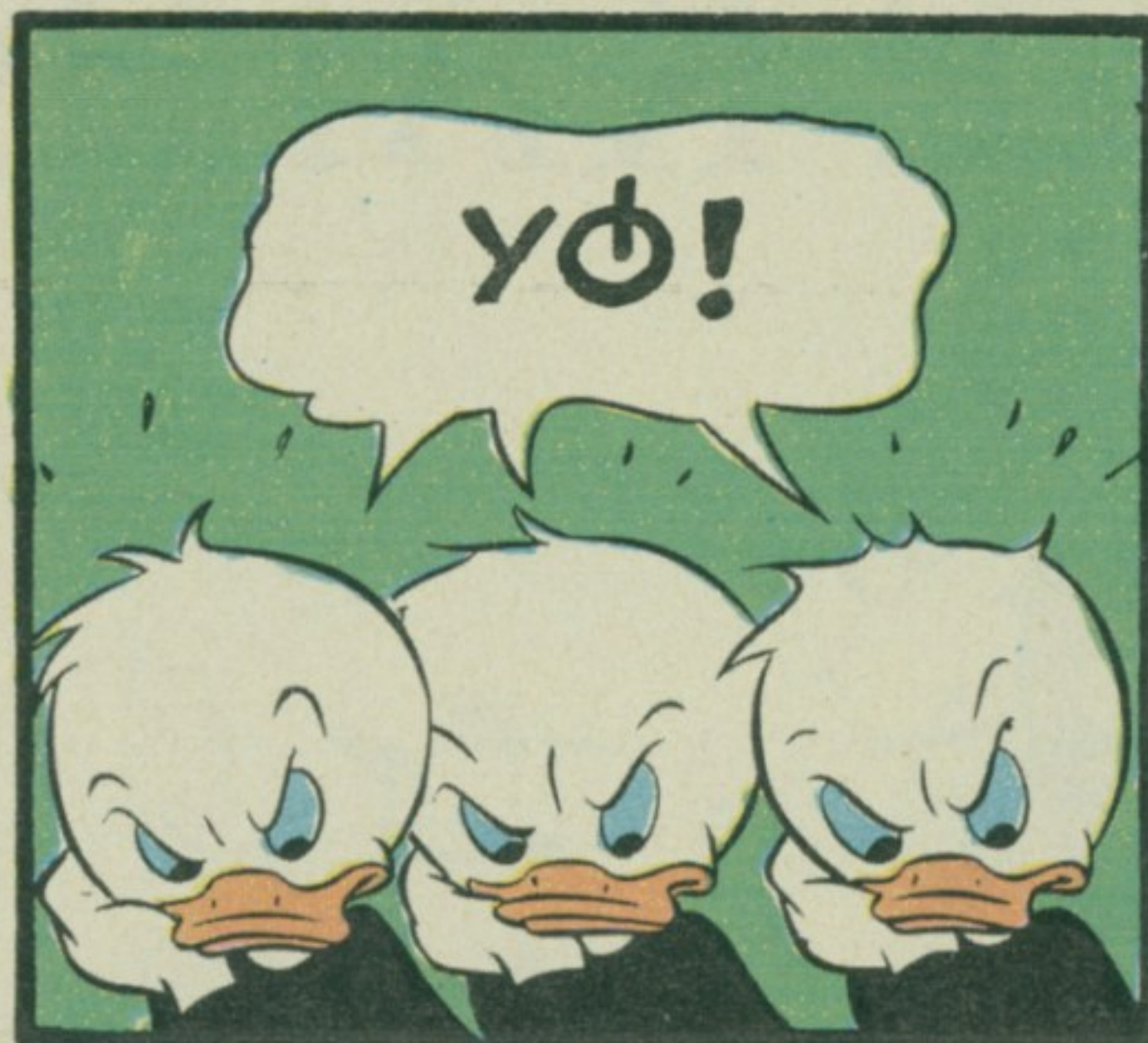

●●● царић, једна од најмањих птица, има сићушан мозак чије су „минијатуризоване“ ћелије хиљаду пута бројније од ћелија у мозгу великих китова уљештура.

●●● Јапан ће у свемирском броду лансирати црвену златну рибицу да би дао свој допринос проучавању болести бестежинског простора од које пате космонаути. То је само један опит у склопу мисије америчког космичког брода „Колумбија“ предвиђеног да се вине у свемир новембра 1993. године...

Илустровао: Зоран Петковић Петко

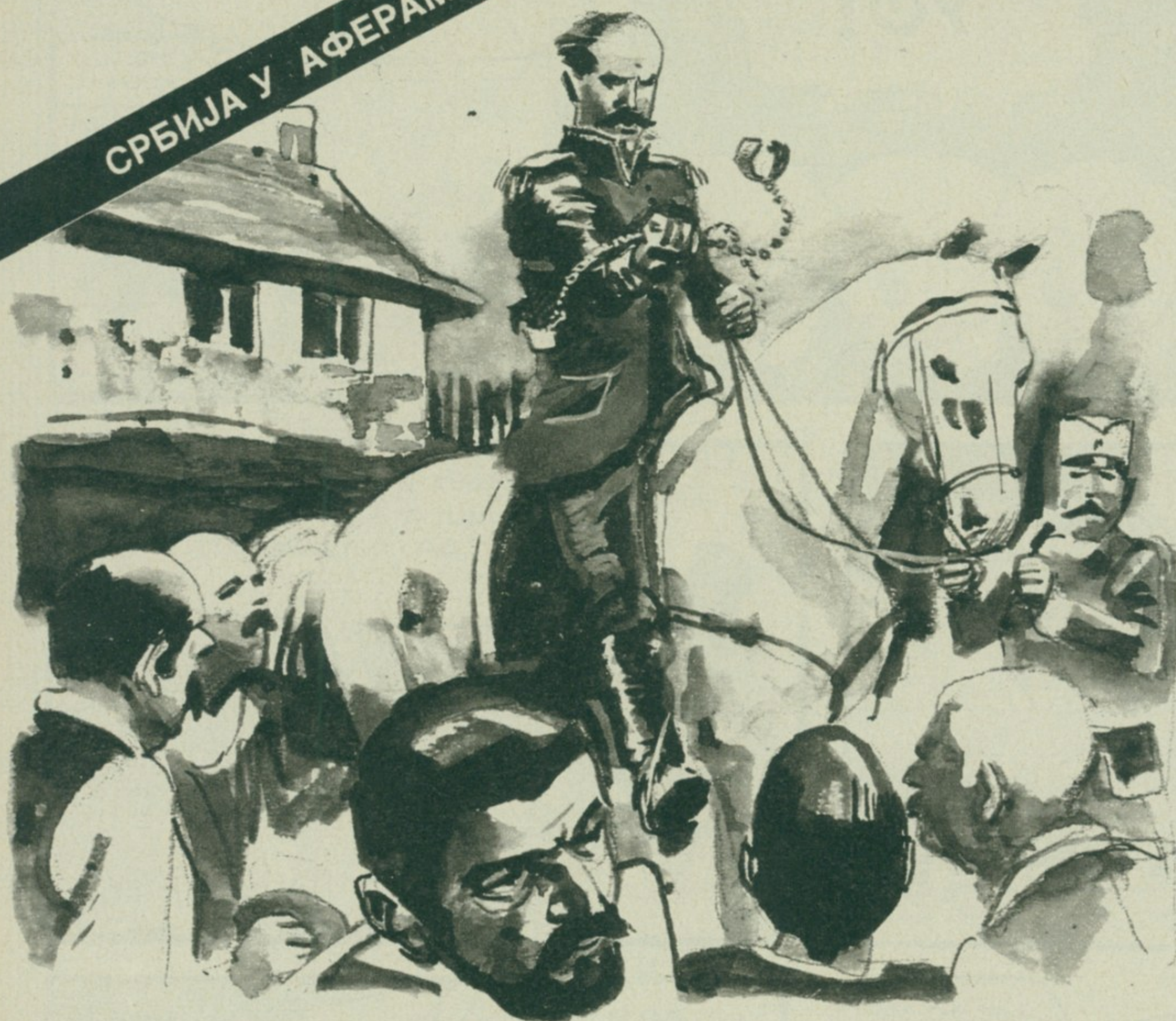

БУКАТИЈЕ КАПЕТАНА

СРБИЈА У АФЕРАМА

Илустровао: Брана Јовановић

Афера која је потресла Србију почетком 1878. сврстава се у ред већих. Народ се ускомешао, опозиција је грмела.

Случај се збио непосредно по окончању Српско-турског рата јануара исте године. Главне личности приче су српски политичар Радивоје Милојковић, угледни Ужичанин Алекса Поповић и, делимично, краљ Милан Обреновић.

И ми коња за трку имамо!

Радивоје Милојковић, један од првака Либералне странке, дуго је био све и свја у српској политици. Ако није био председник владе, онда је стајао на челу полиције, кад није водио министарство унутрашњих послова, запало би му место министра правде. И... тако годинама. Важио је за веома строгу особу, привржену реду по сваку цену, па је зато био омражен у народу и на мети опозиције.

Алекса Поповић, познатији као Аља Протов, такође није био омиљен међу Ужичанима, али су га они поштовали због правдољубивости и одбојности према режиму и вла-

КО ЈЕ БИО ПРВИ...

...На дубини од седам миља (11,263 km)

Швајцарски научник Жак Пикард и амерички океанограф Роберт С. Дајц, 23. јануара 1960. године спустили су се у свом батискафу „Трст“ на дотада немисливу дубину. „Трст“ је, буквално, био подводни балон испуњен нафтом која је лакша од воде. Испод њега налазила се

челична кугла од 10 тона, тежа од воде, а у њој Пикард и Дајц. Да би се спустили, Пикард је пустио воду у балон, тако да су повремено тонули брзином од 91,2 cm у секунди.

Заронили су на најдубљем месту на свету, Челинџер Дипу, у близини Гуама, на Пацифику. Постојала је велика опасност да ударе о зид неког подводног „рова“, али све је прошло добро. Када су се примакли дну, ослободили су се дела баласта да би успорили тоњење. Током 20 минута, колико су провели на дну океана, видели су рибе које живе на 11,5 km дубине под притиском већим од 8 тона по квадратном инчу (5,4 cm²), затим су се ослободили остатка баласта и „Трст“ се подигао.

Пикард и Дајц вратили су се на површину после 8 сати и 33 минута.

... У примени анестетика

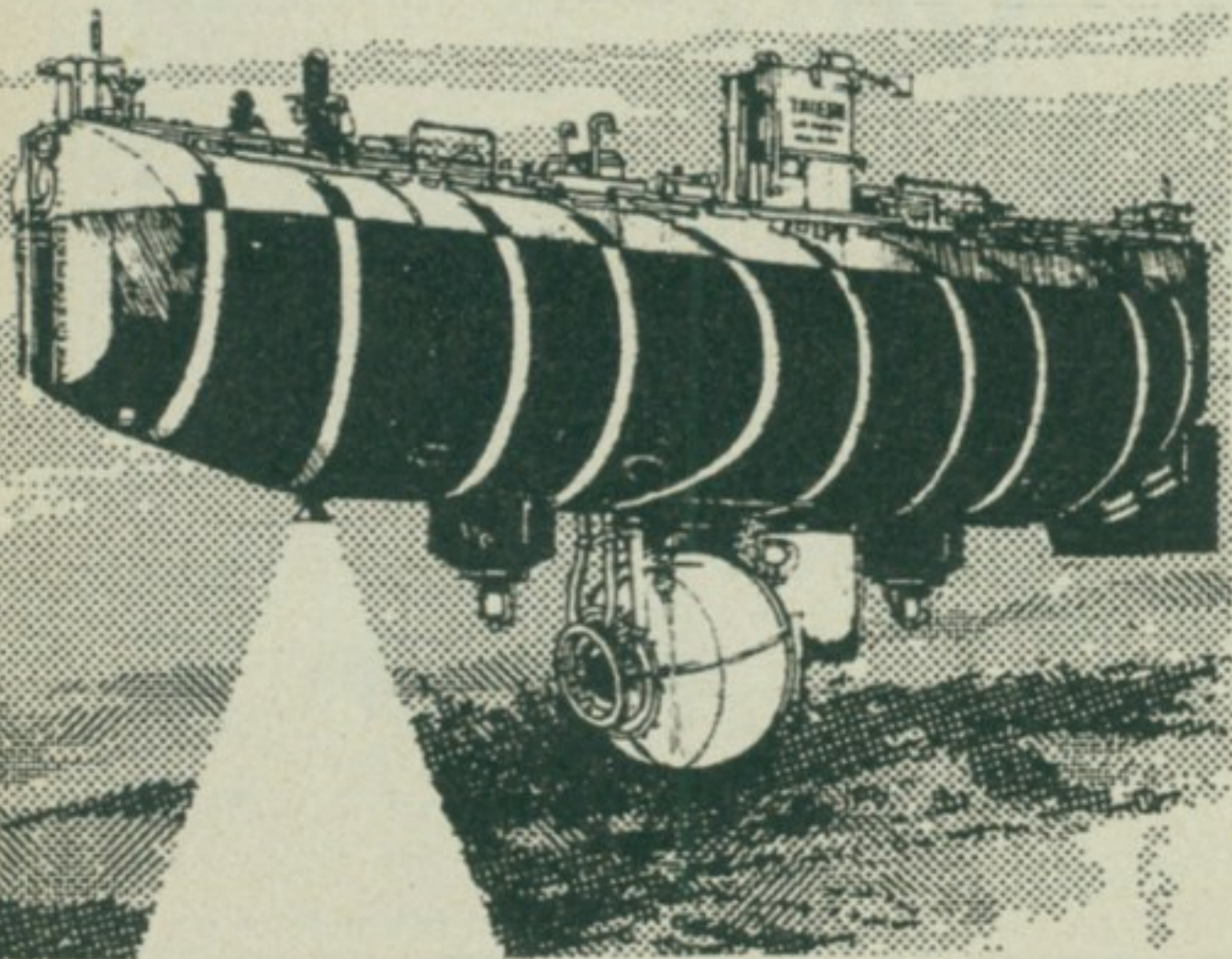
Тридесетог марта 1842. млади Џејмс Венејбл ушао је у ординацију америчког сеоског лекара Кроуфорда Вилијамса Лонга у Џеферсону, у Џорџији, далеко од свих главних путева и железничких пруга. Пацијент је боловао од тумора на врату, али се плашио хируршке интервенције.

Лонг, коме је тада било 24 године, учествовао је у „етерским весељима“ на

којима су млади људи и жене удисали мање количине етра и посматрали чудне промене које је он изазивао. Лонг је приметио да људи који удахну етар не осећају бол, па је убедио Венејбла да узме једну дозу. Младић га је послушао и, док је био под дејством етра, Лонг је одстранио тумор.

Млади лекар није у потпуности схватао вредност свог открића, а и недостајали су му услови да га темељно испита. Објавио га је тек 1849, а до тада га је успешно применио много пута. У међувремену су се јавили и други, тврдећи да откриће припада њима, али је оно напослетку ипак признато Лонгу.

ПАВЛА

**Пукла је брука:
нађен је доказ
да је владајућа
странка добила
на изборима
претећи народу
мучењем и за-
твором**

дару. Сметало им је његово надмено понашање. Као богаташ, волео је да се накинђури и да се са женом обученом у богату народну ношњу воза фијакером по Ужицу. Док је Аљина жена љубазно отпоздрављала пролазницима, он се држао надмено. Кад би га гурнула лактом, опомињући га да бар климне главом, одговарао је: „Ако се јављам, мислиће да сам понизан што су ми они пружили могућност да се возим у лакованим колима, твоје је друго!”

Споредна личност у причи краљ Милан Обреновић био је пресрећан што је Русија, а уз њу и Србија, добила рат с Турцима, још више што је Ниш припао Србији. Из ко зна

којих разлога он се носио мишљу да у тај град пресели српску престоницу. Зато је и наумио да се прва Народна скупштина после рата, наравно након обављених избора за посланике, одржи у Нишу!

Политичке прилике у Србији већ су биле прилично мутне. После Тополске буне 1877, када су затворени Јеврем Марковић, Илија Коларац, Аћим Чумић и још неколико истакнутих личности, незадовољство против владајућих либерала и напредњака узимало је све већег маха. Јовану Ристићу и Радивоју Милојковићу углед је био пољуљан. Ипак, они су решили да, на било који начин, добију на изборима.

Опозиција се није дала. „И ми коња за трку имамо!” – узвикивале су њене вође и одапињале говорничке стреле на Ристића и Милојковића. Окупило се језгро од око четрдесетак првака из разних крајева Србије: Аља Петров, Ранко Тајсић, Димитрије Катић, Милош Глишић, све љути противници режима.

Знајући „лудог” начелника

Опозициони прваци веровали су да ће добити већину у Скупштини. Али, ни либерали ни напредњаци нису били од јуче. Разним обећањима и машинацијама успели су да

однесу победу.

Таман када је заказано заседање Скупштине у Нишу, пукла је брука. Сазнало се да је капетан ужичког среза Павле Анђелковић пре избора ишао од села до села јашући на коњу и витлао букагијама којима је претио окупљеним сељанима.

– Видиш ли, рајо, ове окове! Само да знаш да ћеш бити у њима ако не гласаш за посланике за које ти се каже!

Знајући „лудог” Павла, више од половине ужичког краја гласало је за напредњаке. Мало их је скупило храброст и дало глас Аљи Петрову. Ипак, Ужичани не би били што су да му нису доскочили: укралли су капетану букагије и однели Алекси Поповићу Аљи и све испричали.

Аља је донео букагије у Ниш. Опозиција ништа боље није могла да пожели. Ево доказа о нечасно обављеним изборима! Одлучили су да букагије приликом отварања заседања тресну председавајућем на сто. Већ су замишљали запрепашћено лице Јована Ристића и Радивоја Милојковића и подрхтавање браде љутитог краља Милана.

Глас о букагијама кренуо је од града до града.

Радивоје Милојковић се нашао на муци. Увече је кришом посетио Аљу у Нишу. Кумио га је да не доноси букагије у Скупштину. Рат је тек

завршен, шта ће рећи савезници!

– Аљо, дај ми букагије, не чините зло! Како год окренеш, избори не могу да се понове, неће дати краљ. Мисли на земљу, предстоји мировни уговор, изгубићемо што смо освојили у рату!

Алекса Поповић Аља био је истински патриота. При помену мировног уговора, штречноу се. Право вели Радивоје, закључио је и предао му букагије. Заузврат, обећао му је да ће капетан Павле Анђелковић бити одмах уклоњен.

Сутрадан пре почетка заседања Аља је испричао пријатељима опозиционим посланицима да је дао букагије Радивоју Милојковићу. Гледали су га пренеражено.

– Шта учини, Аљо, зар да и даље трпимо Милојковићеву и краљеву диктатуру! – завапио је Милош Глишић. – Зар је важно што ће да смене тамо неког капетанчића!

Аља је слегнуо раменима. Што је учинио, учинио је. Добро или лоше, показаће време.

Време је показало да је био у праву: Србија је на Берлинском конгресу јула исте године добила нишки, пиротски, топлички и врањски округ.

А избори? Они ни пре ни после нису били поштенији.

Миленко Тодоровић

...Брже од 1.000 миља на сат

Први човек који је постигао ову брзину био је британски пробни пилот Питер Твис. Летео је млазњаком „Fairey F2”, са делта крилима на рути дуж јужне обале Енглеске 10. марта 1956. године.

Да би рекорд био званично признат, Твис је морао да у једном налету два пута прелети утврђени пут, без икаквог скретања или мењања висине. То је било као да лети кроз две невидљиве кружне петље пречника 111 метара, међусобно удаљене неколико миља, уз дивље убрзање – а све то на утврђеној висини од 11,5 km.

Авион је носио само неопходну количину горива. Комора за догоревање, која се користи за постизање веома великих брзина, морала је да се затвара са тачношћу од делића секунде јер би се за први лет потрошило превише горива, па не би било довољно за други.

Покушаји да се постигне рекорд, у којима је учествовао тим од неколико стотина људи, почели су 8. марта и трајали су три дана. Шест пута је Твис грмео по задатој рути и шест пута камере којима је сниман лет нису успеле да га ухвате.

Затим је уследио седми, и последњи, покушај којим је постигнут званичан светски рекорд у брзини – 1.821,71 km на сат.

... На далеком путовању балонем

Три Енглеза извела су 1836. године прави подвиг летећи балонем који је направио Чарлс Грин, педесетједногodiшњи трговац воћем. Балон је био висок 25 m и на њега је прикачена гондола названа „Краљевски Воксол”. На смело путовање са Грином отиснули су се Роберт Холонд, изасланик Хестингса у Парламенту, и Томас Монк Мејсон, флаутиста.

Носећи залихе хране за три недеље, балон се одлепио од травњака у Воксолу, део Лондона, 7. новембра у 1.30 после подне. Конопац за управљање који је вукао са собом био је дугачак 350 m.

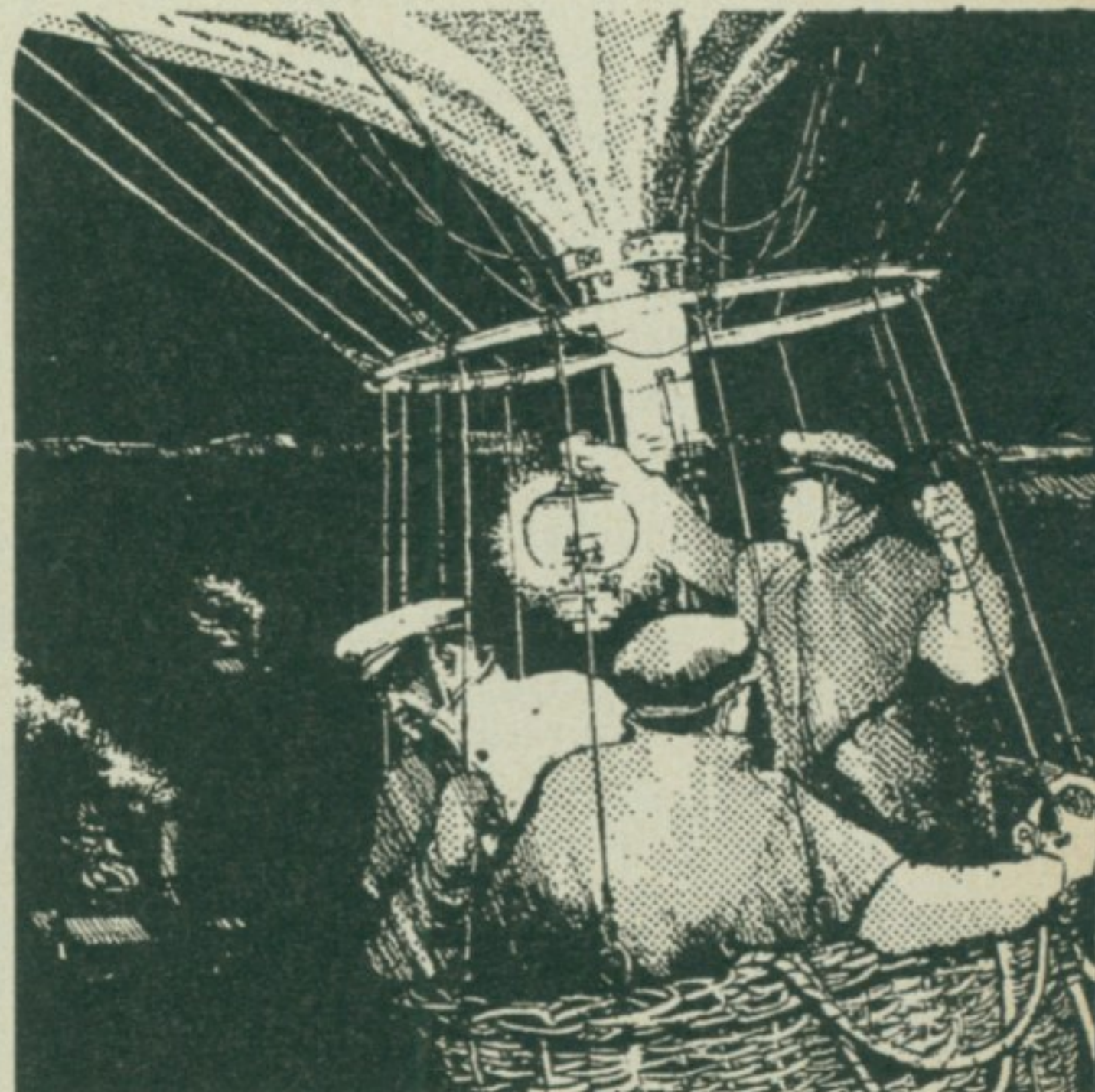
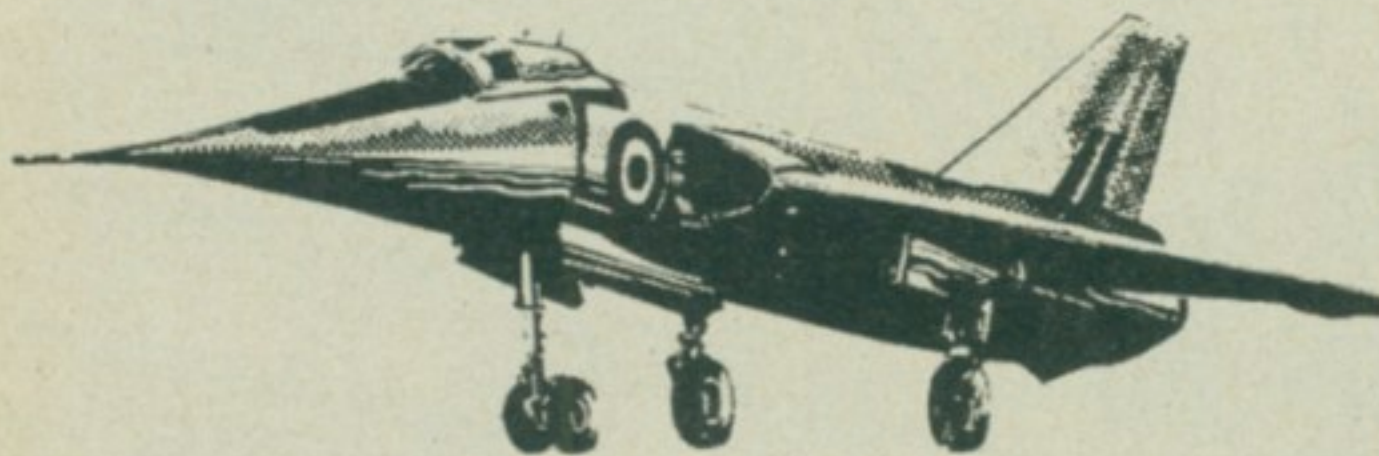
У сумрак, док су лебдели изнад канала Ламанша, између Довера (у Енглеској) и Калеа (у Француској), почастили су се обилним оброком. Изнад Лијежа у Белгији, у коме су светлеле пећи за топљење

челика, случајно им је испао лонац за загревање кафе.

После више сати проведених у мраку, зора их је затекла у дивљем, брдовитом пределу прекривеном снегом. Одлучили су да се спусте, али су их ветрови спречили. Успели су да се приземе тек после трећег покушаја.

Доспели су до Вајлбурга, око 30 km северозападно од Франкфурта на Мајни. Путовање је трајало 18 сати, а за то време храбри Енглези прешли су 872 km.

А. Л.

УРЛИК
ДЕТЕТА

Човек-мајмун,
вечна легенда

ИЗ ВИСОКОГ
ДРУШТВА

*Скаче по дрвећу с лакоћом
мајмуна. Покрети су му гипки и
елегантни, као у леопарда.
Снажан је као лав, али је,
ипак, човек. Од његовог гласа
леди се крв у жилама... Њего-
во име знају сви. Да, то је Тар-
зан!*

принцеза Марса." Уреднику часописа „Ол Стори" толико се допала да ју је објављивао у наставцима, а Бероуз је за своје умеће примио фантастичан хонорар од 400 долара.

А онда је у лето 1912. године Бероуз написао „Тарзана из царства мајмуна." Како није имао новца за хартију, писао је на полеђини старих писама, на ковертима, на сваком белом листу папира који би нашао.

— Нисам мислио да је то нека нарочито добра прича — објашњавао је касније. — Чак сам и сумњао да ће се уопште продати. Зачудио сам се када је уредник „Ол Сториса"

Када се родио у машти Едгара Рајса Бероуза, негде у лето 1912. године, у Чикагу, Тарзан је већ имао двадесет година. И настао је, веровали или не, као последица глади која је жестоко притискала желудац господина Бероуза, осиромашеног продавца реча за оловке.

Имао је 35 година и доживљавао крах за крахом. Стигао је дотле да је за ручак морао да једе медањак од три цента како би уштедео бар нешто и прехранио жену и троје деце.

Иначе, Тарзанов отац Бероуз рођен је 1. септембра 1875. у Чикагу. После школовања провео је извесно време у војсци, али је отпуштен због слабог срца. Врло брзо је почео да се сам стара о себи. Окушао је срећу као трговац, испирач злата, сточар, књиговођа... Оженио се 1900. године кћерком једног познатог хотелијера и са њом добио два сина и кћерку. Међутим, ништа му није полазило за руком.

Док је ноћу лежао будан, сам себи је причао фантастичне приче. И то у наставцима. Најчешће о животу других светова, само да би побегао од стравичне стварности која га је погађала на овом свету.

У очајању, стављао је своје будне снове на хартију. Тако је настала прича: „Деја Торис,

решио да је објављује у наставцима.

Бероуз тада није, наравно, био светан да је пишући о човеку мајмуну и себи и свом јунаку обезбедио славу.

Следећа два дела – „Бог Марса“ и „Тарзанов повратак“ – уверили су Бероуза да је његова будућност у писању.

– То није било због неодољиве жеље или љубави према писању – рекао је. – Писао сам зато што сам морао од нечега да издржавам жену и троје деце.

Из тих почетака израсла је читава једна индустрија.

Тарзаново царство постале су књиге, часописи, филм, радио-емисије и први новински авантуристички стрип на свету.

Манија за Тарзаном захватила је Америку.

Деца су носила Тарзанове костиме, играла Тарзанове игре, јела Тарзанове шећерлеме и своје иницијале по школским клупама урезивала Тарзановим ножевима.

У оно време постојао је чак и Тарзанов сладолед, а једне године пекари у САД продали су 75 милиона Тарзановог хлеба.

Сваки дечак је био Тарзан, а цела Америка је испуштала поклич човека-мајмуна.

Урлик из 5 састојака

И остали део света Тарзан је освојио на јуриш. А Едгар Рајс Бероуз написао је о њему укупно 50 књига које су одмах преведене на 58 светских језика. Па чак и на језике урду и тамилски.

Први филм о Тарзану снимљен је 1918. године. Играо га је професионални атлета Елмо Линколн. Од тада ће се, као на траци, смењивати мишићави глумци у улози чове-

ка-мајмуна. Ниједан није био јевтинији од милион долара. Снимало се у природи па је често лоше време увећавало трошкове и доводило до застоја. Још више су стајали прекиди због чудљивости дивљих животиња.

Дресерима је, на пример, било потребно више недеља да би слоницу Квини научили да храмље. И када су најзад успели, видели су да и њено младунче тако хода. Исто толико времена требало им је да га одуче од ове навике.

Онај чувени Тарзанов урлик био је, међутим, посебно скуп. Измишљен је баш за глумца Џонија Вајсмилера, олимпијског победника у пливању који је касније постао један од најпопуларнијих Тарзана на филмском платну. Играо га је пуних 16 година – од 1932. до 1948.

Тај урлик се састојао од пет елемената, брижљиво сливених у један глас на звучној траци.

Пре свега: појачан снимак Вајсмилеровог крика. Затим снимак крика хијене, па високи тон сопрана, али снимљен успорено, а затим преснимљен брзо. Затим урлик пса и најзад – звук гудала преко г-жице.

Вратите га у џунглу!

Тарзан је освојио цео свет. А разлог успеха био је много година тајна чак и за Бероуза.

Када је почео да пише о Тарзану, ништа није знао о Африци. У ствари, за позорницу својих прича намерно је бирао места као што су Африка или Марс сматрајући да ни други не знају о тим просторима више од њега.

Мада никада није крочио на земљу о којој је толико писао, последњих година свога живота Бероуз је о Африци знао довољно да избегне грешке које је у почетку правио, као што је, на пример, Тарзанова борба с тигром јер њих у Африци нема.

Али, Бероузове грешке нису утицале на Тарзанову популарност.

– Можда зато – објашњавао је сам писац – што је мој једини циљ био да разонодим читаоца. Мој Тарзан не проповеда, не дели лекције. У њега сам, такође, унео нешто од сопственог дивљења према неким лепим људским особинама.

И заиста, сви Тарзанови поступци су такви да им се човек мора дивити, али, ипак, остају у границама људског, што је необично важно.

– Суштина Тарзанове популарности – сматрао је његов „отац“ Бероуз – јесте управо то. Као што је природна скло-

ност сваке нормалне особе да ужива замишљајући себе као хероја који, поред тога, и сјајно изгледа.

Првобитна идеја Бероузове приче била је сукоб између средине и наслеђа. Он је узео дете из „високог друштва“, јер Тарзан је, у ствари, изгубљени син енглеског лорда Грејстока и ставио га у потпуно другачију средину. Тарзана су одгајили мајмуни и он се до своје двадесете године није сусретао са припадницима своје расе.

Када је почео да разрађује ову идеју, Бероуз је схватио да би из таквог експеримента настао лик који не би могао да изазове симпатије обичних читалаца. Зато је прибегаво малој подвали: позвао је у помоћ наслеђе обдаривши Тарзана најбољим особинама људске расе и најбољим одликама животиња с којима је одрастао.

У једној, од првих прича Тарзан после очеве смрти долази у Лондон да заузме његово место у Горњем дому. У Африци је оставио свога сина да настави да чини добра дела у џунгли.

Бероуз је био просто засут протестним писмима читалаца који су тражили да новопеченог племића врати у џунглу из које га је довео.

Од тада Тарзан не напушта Африку. Изузев кратких путовања у Њујорк, па и у Индију.

После првих успеха са Тарзаном, Бероуз и његова породица преселили су се у Калифорнију. Тамо су купили ранч који су назвали „Тарзана“. Касније га је Бероуз, негде тридесетих година, када су почели да стижу досељеници из Нове Калифорније, испарцелисао и већи део добро продао. Тако је настао и град Тарзана, једно од оних јединствених насеља у САД које носе име неке измишљене личности.

Поред прича о Тарзану Бероуз је писао и научнофантастичне романе, бавио се и новинарством, за време Другог светског рата био је ратни дописник са Пацифика, али ће га само Тарзан сачувати од заборава. Бероуз је то знао и свог јунака никада није напустио. Поред управљања ранчом и издавачким предузећем, сваке године је писао по две нове приче о њему. А када је 1950. године умро, издавачка кућа „Едгар Рајс Бероуз“ је, на захтев многих читалаца, сачувала Тарзанову традицију.

Човек-мајмун има данас пуних 98 година, али је пун снаге и младости, као у почетку.

И никоме још није досадио.

J. A.

ОДСЕЧЕНА ГЛАВА ЈЕ СПАС

А

мерички математичар четрдесетшестогодишњи Томас Доналдсон има тумор на мозгу, астрицитом другог степена, стручно речено. Хируршки захват није могућ, а терапија зрачењем није ефикасна.

Статистике кажу да постоји вероватноћа од 60 одсто да ће умрети у року од једне до три године. Језиком обичних смртника он се налази између живота и дугог, дугог сна.

Доналдсон је одлучио да га замрзну пре него што умре и да у таквом стању сачека да медицина пронађе лека и начина да му врати здравље.

Ова идеја није нова. У Сједињеним Америчким Државама примењује се дуже од двадесет година и тренутно се више од десет „пацијената“ чува у течном азоту. У САД не постоји ниједан закон који забрањује замрзавање људског тела.

У Доналдсоновом случају, ипак, постоји велика препрека: он хоће да га замрзну пре него што тумор уништи сувише можданих ћелија. Сматрајући да је то његово право загарантовано уставом, он се обратио суду државе Калифорније да му се то и званично потврди и да се не предузимају никакви кораци против оних који ће му помоћи да то спроведе у дело.

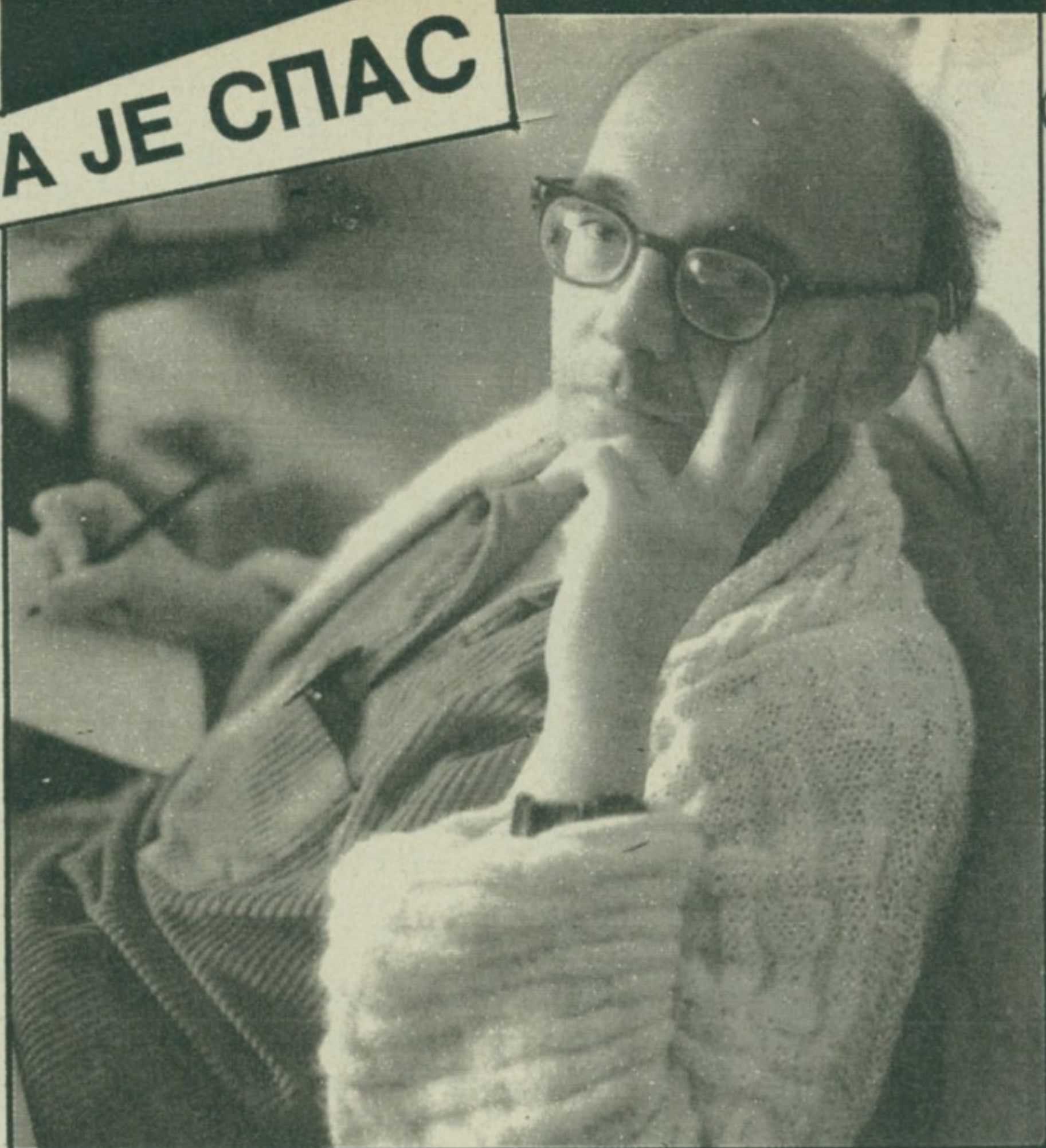
Судија Роналд Стивенс одбио је захтев 28. септембра 1990. године. Доналдсон се већ жалио на пресуду и спреман је да иде до Врховног суда.

Тело ће већ некако израсти

С правне тачке гледишта случај може различито да се тумачи. С једне стране, пети и девети амандман Америчког устава гарантује право на приватност па, према томе, и на располагање сопственим телом. Закон, с друге стране, забрањује помоћ некоме ко хоће да изврши самоубиство.

Доналдсон каже: „На памет ми не пада да се убијем. Напротив, желим да применим једину терапију која ми даје бар неку наду да ћу преживети мада ћу, пре тога, дуго бити успаван.“

Да би овај случај био још сложенији, амерички математичар се није одлучио за такозвану „крионичну суспензи-

ју“ (од грчке речи криос – хладан) целог тела већ на „неуро-суспензију“, блажи израз који значи замрзавање само главе. Наравно, та глава мора претходно да се одвоји од тела, то јест одсече!

„Овај начин изабрао сам пре свега из техничких разлога“, смирено објашњава Доналдсон. „Убеђен сам да ће лекари, када буду у стању да примене микротехнолошке методе реконструкције ћелија, знати и како да стимулишу развој новог тела“.

Истог мишљења је и „Алкор“, удружење криониста чији је Доналдсон члан и у чије ће руке ставити своју судбину. Они тврде: „Мозак је наш најважнији орган. У њему се налазе памћење, личност и идентитет човека. Очување мозга требало би да буде довољна гаранција за оздрављење пацијената. Остатак тела може да се замени или регенерише.“

Новац за векове

Замрзавање само главе има доста предности. Нарочито цилиндрични суд направљен за неуро-суспензију лакше се спасава у случају пожара, поплаве, земљотреса и других катастрофа којих ће током векова сигурно бити. Глава захтева само десети део течног азота у односу на замрзавање целог тела па је то и јевтиније.

Удружење „Алкор“ наплаћује за потпуну суспензију 100.000 а за неуро-суспензију свега 35.000 долара. Новац се улаже у фонд за инвестиције којим руководи такође „Алкор“ и добијеним камата-

ма покривају се, рачуна се на више векова, трошкови чувања замрзнутих особа.

Разуме се, што је фонд пацијента богатији, то је мањи ризик да ће његово тело пре времена бити одмрзнуто услед недостатка новца.

„Током једног, два или више векова, пре него што ме поврате у живот може свашта да се догоди. Рецимо, тешка привредна криза каква је владала у Америци двадесетих година овог века, или забрана рада крионистима. У том случају, с довољно новца који дам у фонд, пребациће ме у неку сигурнију земљу као што је Швајцарска“, каже Томас Доналдсон.

Брачни пар из скандала

Због тога ће он „Албору“ дати најмање 300.000 долара. Могућност да се неко докопа тог новца и побегне уопште га не узбуђује упркос чињеници да се нешто слично већ догодило у краткој историји крионистичког покрета.

Седамдесетих година је, сада већ непостојеће, „Калифорнијско крионистичко удружење“ стрпало у џеп на стотине хиљада долара да би, у нарочитој ћелији једног калифорнијског гробља, сачувало тела својих пацијената.

Неко је, случајно, открио да су тела остављена без икакве контроле и да је квар на уређајима довео до њиховог постепеног одмрзавања после чега су само могли да их сахране. Међу функционерима Удружења оптуженим за превару и крађу био је и брачни пар Фред и Линда Чемберлен, оснивачи данашњег „Албора“.

БЕСМ

Амерички математичар Томас Доналдсон спреман за пут до вечности и назад

ЗАМИ

Томас Доналдсон, међутим, тврди да Фред и Линда нису имали појма шта се догађа са замрзнутим телима па су, чим је скандал избио, дали оставке и основали ново озбиљно удружење.

Операција до минус 196°С

Ако му иједан амерички суд да одрешене руке, Доналдсон ће се поверити техничарима „Албора“ који ће обавити деликатан посао. Што се правог тренутка за тај корак тиче, математичар је темељно изучио своју болест и зна који симптоми предсказују блиски крај.

„Ако тумор почне да расте, зрачење и хемотерапија не помогну“, каже он, „имаћу тешкоће с говором и вероватно ће ми се парализовати десна страна тела. Тада ћу знати да је куцнуо час и обратити се „Албору“ без трунке колебања“.

А у „Албору“ ће му техничари крио-суспензије дати анестезију, спојиће га са апаратом који упумпава крв у срце током фазе замрзавања, а затим му убризгати дозу барбитурата довољну да прекине све животне функције.

После тога замениће добар део крви хемијским антифриз супстанцама које спречавају стварање кристала леда између ћелија и смањују оштећења од замрзавања. Све ово трајаће два до четири сата.

Када се то обави, следи одсецање главе која ће бити одвојена од тела у висини шестог вратног пршљена. Глава ће бити потопљена у

ИРТНОСТ

**Томас Доналдсон хоће да преду-
хитри смрт – да још за живота замрзне део тела и причека неколико векова док се не нађе решење за његову бољку. Суд сматра да је то самоубиство. Он тврди да је то његово уставно право**

РЗИВАЧУ

силицијумово уље и постепено хлађена. Око тридесет сати касније, када се температура снизи до минус 78 Целзијусових степени, биће пребачена у нарочиту алуминијумску посуду где ће је, у року од десет дана, течни азот смрзнути до жељене температуре од минус 196 Целзијусових степени.

Све ће обавити искусан тим у коме нема ни једног јединог дипломираног лекара.

Оптимизам упркос лекарима

Значи, Томас Доналдсон спреман је на све. А шта ако му судске власти не дају одобрење?

„У том случају престаћу да једем и пијем и то законски неће моћи да се дефинише као самоубиство. То би проузроковало оштећења у моз-

гу пре замрзавања али и то је боље него да га неповратно уништи тумор.“

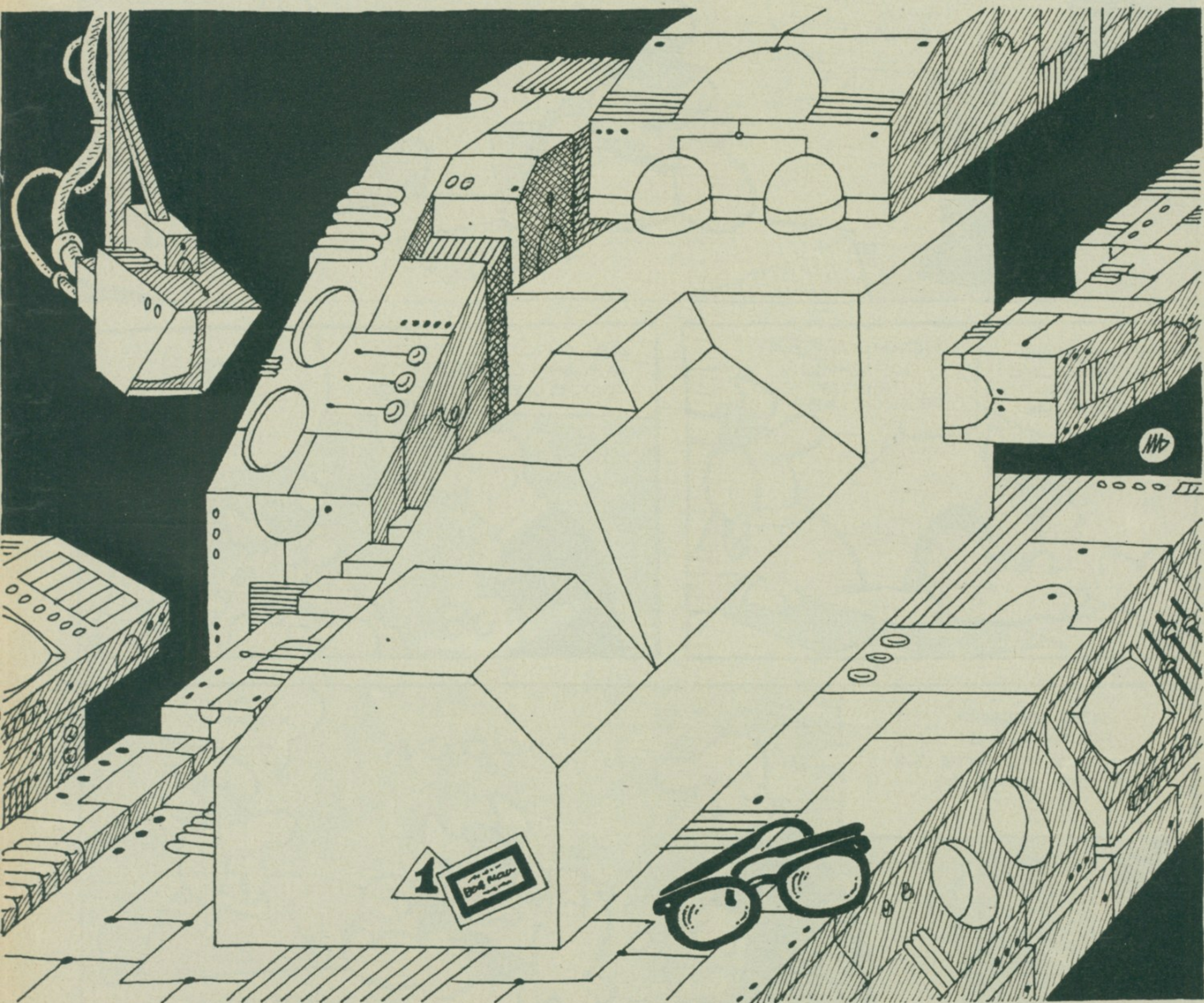
Доналдсона, као и све крионисте, краси оптимизам. Само га једна стварчица помало буну: његов будући идентитет.

„Да објасним“, каже он. „Ако се све буде одвијало како треба, бићу залеђен неколико векова. Није искључено да ће ме пробудити, обавити оно што се може и поново замрзнути за следећих неколико векова. А, када се у потпуности вратим у живот, хоћу ли то још увек бити ја, овакав какав сам, или неко сасвим други? Ето, то је моја једина ситна брига.“

Да додамо. Што се званичне медицине тиче, ниједан лекар не жели да о свему овоме разговара озбиљно.

Б. Д.

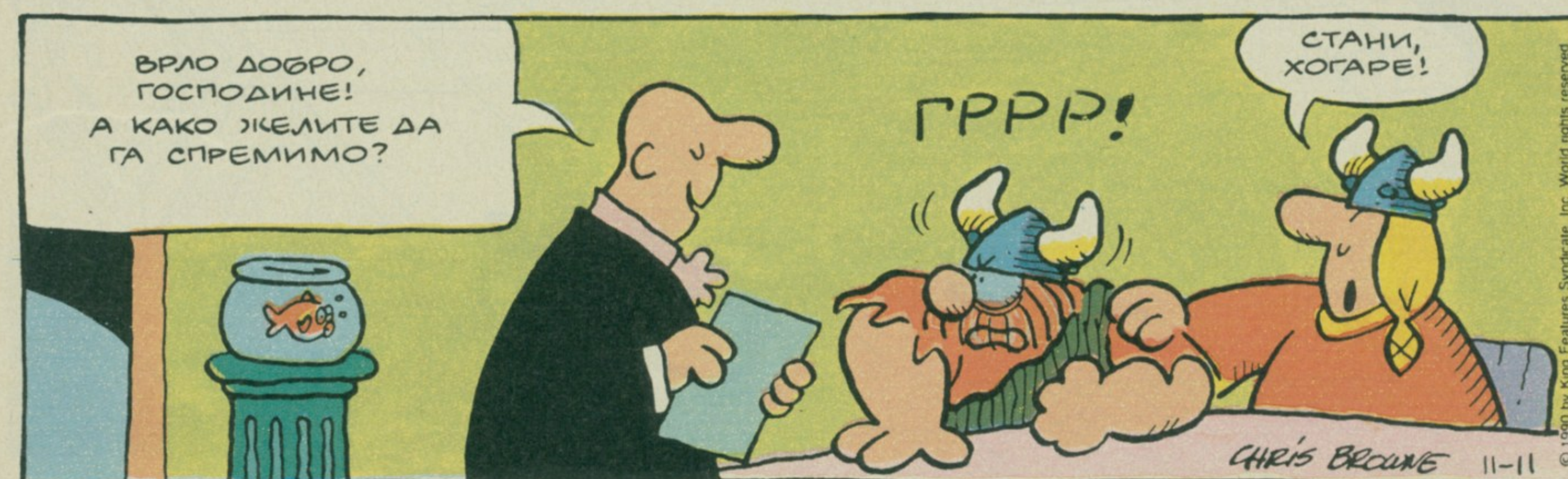
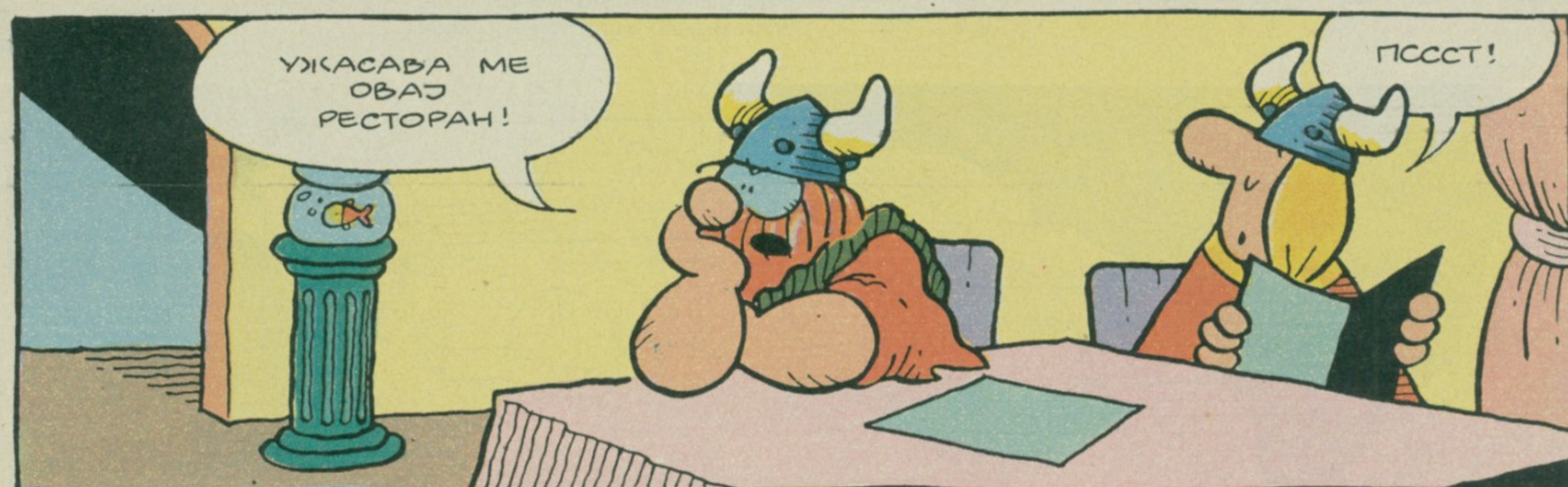
Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

РАЗЛОГ ЗА ПАНИКУ, НЕСЛАНА ШАЛА ИЛИ НЕШТО ТРЕЋЕ?

САБЛАСНИ КОМПЈУТЕР

Још се не зна у чему је ствар: један британски компјутер укључује се сам од себе, испи-сује некакве не-разумљиве по-руке и повремено – јечи као да је у тешким боловима

Кен Хјуз је уредник тиражног енглеског часописа за компјутере, што ће рећи да је човек стручњак за те ствари, али пре две године дали су му да реши задатак с којим није умео да изађе на крај. У питању је био компјутер који припада једној архитектонској фирми у близини Манчестера. Компјутер је настављао да ради и кад га искључе.

Ово, благо речено, неуобичајено понашање компјутера прва је приметила ноћна чистачица која је на монитору „амстрада РС 1512“ угледала нешто што је касније описала као „сабласни блесак“. Све би било у реду да је ствар могла да се објасни оним на шта је жена у први мах и по-

мислила: да је неко заборавио да искључи компјутер. Али, кад је погледала, испоставило се да је компјутер искључен.

Да се ствар завршила на овом, прича би вероватно пала у заборав. Али, и други службеници почели су да пријављују чудно понашање „амстрада“ који је, према њиховим изјавама, наставио да се, по сопственој вољи, укључује и пошто га искључе. Описи самовољног понашања „амстрада“ се поклапају. Сви очевици говоре о сабласној, блештавој светлости, испретураним и неразумљивим порукама, неки чак и о „звучима сличним јечању“ који као да потичу од некога ко има јаке болове.

Јечање је, изгледа, превршило сваку меру, па се фирма, власник сабласног „амстрада“, обратила Хјузу. Он и његова екипа поставили

су камеру која је пуна три месеца, и дању и ноћу, снимала компјутер. Једне ноћи прво се чуло пуцкетање. Лампица која показује да је компјутер укључен затим је засветлела, а онда је синуо и екран. Исти снимак показује да је за све то време компјутер био искључен и да је чак и утикач био извучен из зида.

– Никада у то не бих поверовао да све нисам видео сопственим очима – каже Хјуз. Британски стручњак за роботiku Питер Моуфорт са Таринг института је, најблаже речено, скептичан. – Ја проводим живот са компјутерима који су у стању да изведу неочекиване и необичне ствари тако да ме превасходно занима тврдња да те ствари могу да се догађају и када нису прикључени на струју. Могуће је да је то дело неког хакера шаљивџије. Ако ствар није у томе, онда би вероватан разлог могла да буде радијација из неког другог извора. Та врста радијације је чест у савременим условима јер смо окружени кабловима, електричним водовима и индустријским постројењима. Свако пражњење из неког од ових извора могло би да укључи компјутер и изазове појављивање насумично поређаних слова на монитору компјутера. Откривање електромагнетне радијације није непремостива тешкоћа, па је права штета што одговарајући сензор није постављен у видно поље камере која је снимала „РС 1512“.

И, шта сад? Сад је на реду сензор за електромагнетну радијацију. Ако се испостави да ни то није то? Онда треба појурити хакера шаљивџију. А ако се испостави да таквог нема? Онда би осетљивије могла да спопадне језа.

М. И.

Немирно небо:
НЛО (2)

КЛОПКА

ЗА КАРЛОСА

Три летећа тањира окупирала су „пајпер 24” Мексиканца Де Лос Сантоса и искључила инструменте. Ван себе од узбуђења, пилот је узалуд покушавао да успостави везу с контролним торњем у главном граду

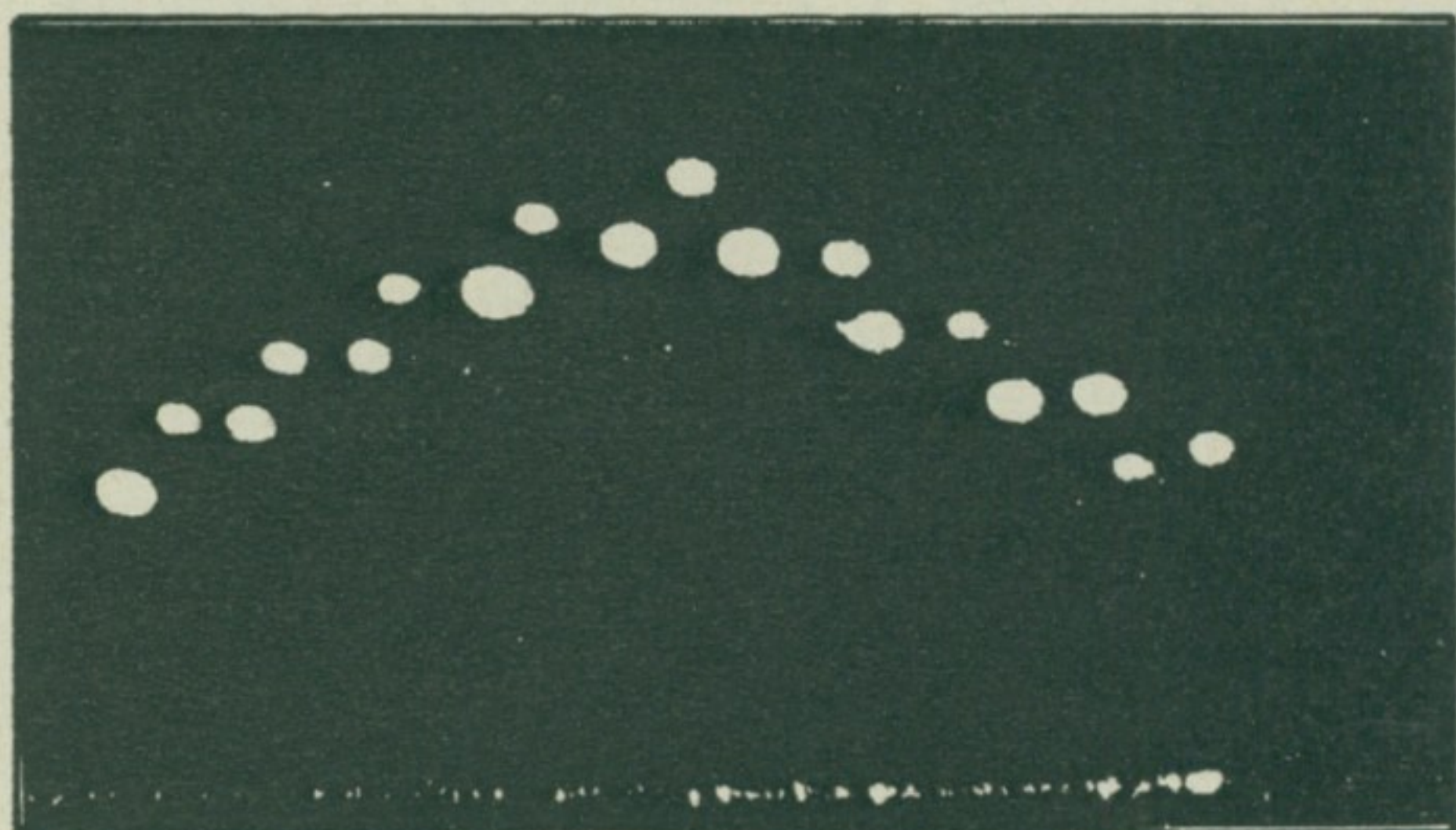
У прошлом броју рекли смо да је амерички астроном Ален Хинек, један од сарадника на пројекту „Плава књига”, ради што лакшег проучавања различитих случајева виђења НЛО, све појаве ове врсте поделио у две основне категорије. У овом броју поменућемо слу-

чајеве који спадају у подгрупе прве категорије (дневна и ноћна светла и виђења помоћу радара), али и неке од сусрета прве врсте, почев од 1948. године.

Почећемо од једног примера такозваног дневног светла.

Читав рој непознатих летећих објеката, од којих су неки имали додатке попут авионских крила, појављивао се у току августа и септембра 1951. на небу изнад града Лабока, у Тексасу. Стотине људи видели је ове НЛО, а неки су их и фотографисали. Видели су се чак и на радарским екранима.

Необичну летелицу облика диска снимео је у Орегону 11. маја 1950. фармер Пол Трент. Његове успеле фотографије веома много значе за истраживања која треба да потврде или оповргну постојање НЛО. Нема сумње да је потпуно непознат и необичан предмет летео тога дана изнад главе Пола Трента и његове супруге. То што су видели било је слично огромном поклопцу канте за смеће. Предмет је био светао попут сребра, није производио ни-

НЛО над Лабоком, у Тексасу. Снимио их је мештанин Карл Харт. Ова светла су и за највеће стручњаке у области уфологије до данас остала тајна.

Цртеж непознатих летећих објеката, како су их видели изнад француских градова Оролон и Гејак.

какав звук нити је за собом остављао било какав траг. После неколико минута полетео је према северозападу и нестао на хоризонту. Имао је пречник око десетак метара, летео је полако и изгледало је да се не окреће око своје осе.

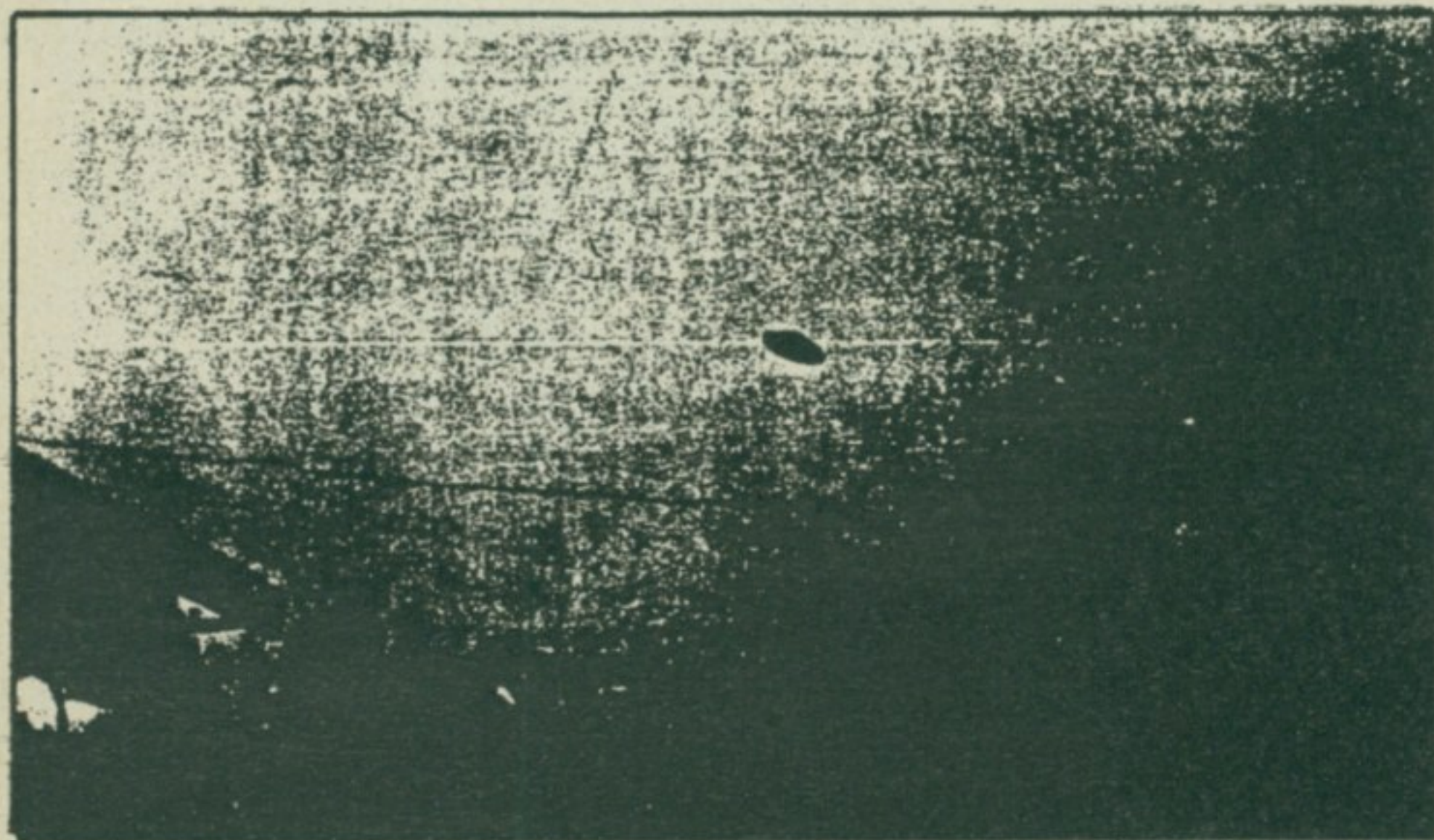
Како се изгубио траг Валентићу

Пред крај 1978. било је много појава НЛО, нарочито изнад Аустралије. Читав низ ових појава започео је трагичним случајем Фредерика Валентића. Млади пилот летео је

сам у „цесни 182” изнад Басовог пролаза у правцу острва Кинг...

„Приближава ми се са источне стране!” — огласио се Фредерик преко радија, педесет минута после узлетања са аеродрома Мурабин у Викторији и веома узбуђен саопштио контроли да се неки летећи објект поиграва с њим... да лети брзином коју не може да процени... да му је труп издужен и да емитује зелену светлост.

Контролору лета у Мелбурну Стиву Робију, који је потврдио присуство летећег објекта са четири светла, Вален-

Најјасније фотографије НЛО начинио је још 1950. Пол Трент. Анализом негатива ових филмова показало се да се не ради о превари. Види се и увећан летећи предмет.

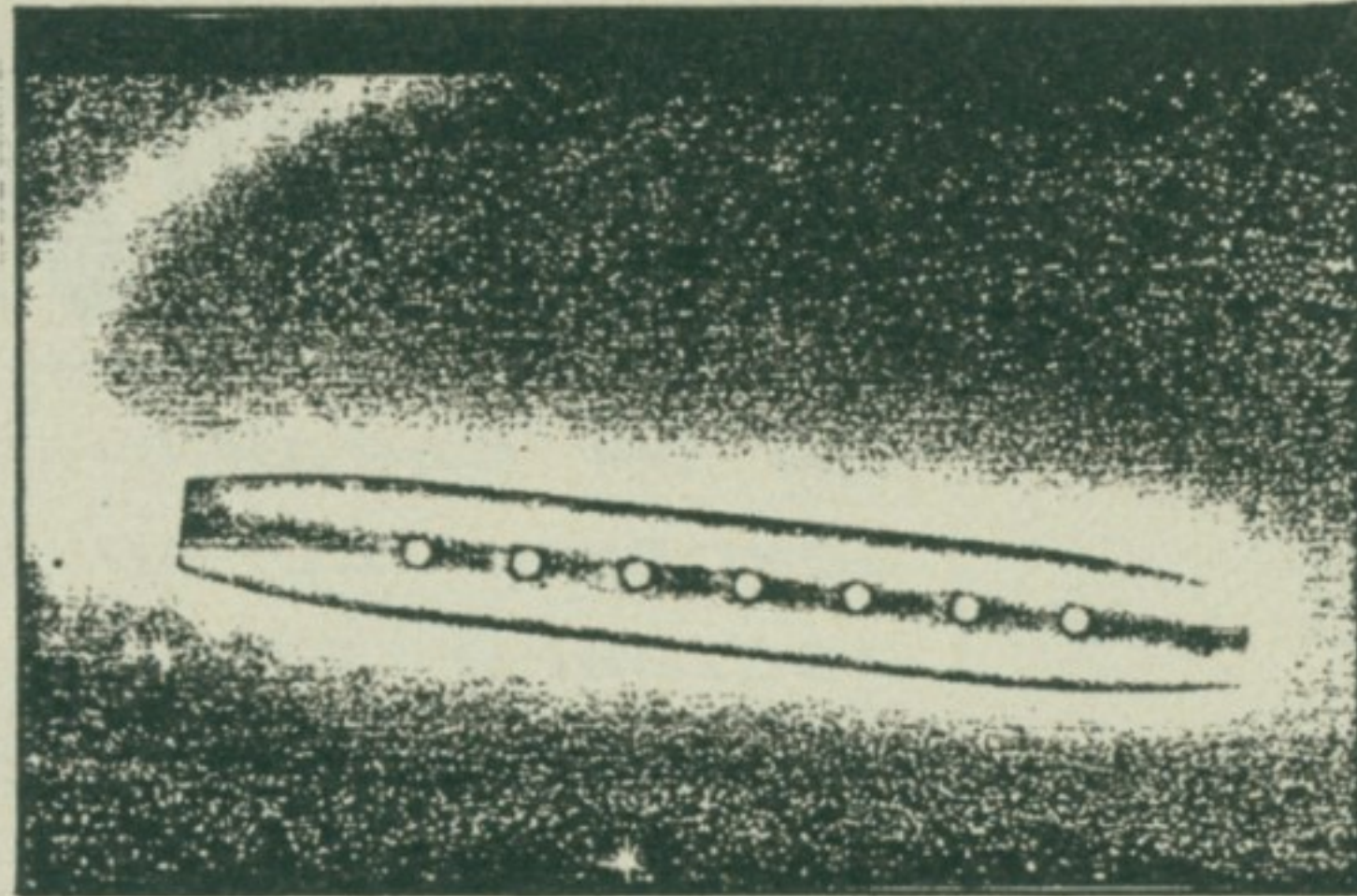

Гвидо Валентић с фотографијом сина Фредерика. Отац верује да су га одвела бића с неке друге планете.

тић је управо објашњавао како се непозната летелица окреће изнад његове главе, кад је „цеснин“ мотор почео да „штуца“...

„Ево, сад лебди изнад мене!“ – биле су последње речи младог пилота. У бази на земљи зачуо се праскав звук метала који је трајао око 17 секунди, а онда се веза прекинула. Од тог тренутка губи се

НЛО из сусрета прве врсте над Монтомеријем, у Алабами.

сваки траг Валентићу и његовом авиону. Тајна је остала нерасветљена до данашњег дана.

Невероватан сусрет са НЛО догодио се и 3. маја 1975. изнад главног града Мексика. Карлос Антонио Делос Сантос Монтиел приближавао се граду у свом „пајперу 24“ кад је изненада осетио како авион подрхтава без одређеног разлога. Са ужасом је закључио да изнад десног крила авиона лебди диск тамносиве боје пречника око три метра. И то није било све: исти такав објект угледао је и са леве стране, док му се трећи приближавао спреда. Овај трећи диск пролетео је испод трупа авиона и добро га продрмао. У том тренутку Де Лос Сантос Монтиел је схватио да

су команде престале да раде, али да се авион и даље креће непромењеном брзином. Топлико је био уплашен да је из очаја почео да плаче јер је истовремено изгубио везу са контролним торњем на аеродрому. Међутим, НЛО су убрзо нестали, веза се успоставила, инструменти су прорадили и могао је безбедно да се спусти.

Контролори лета озбиљно су схватили разговор са Де Лос Сантосом јер су и сами могли да прате три непозната летећа објекта. Један од контролора касније је изјавио новинарима: „У кругу од само пет километара те летелице су правиле заокрете од 270 степени при брзини од 800 km на сат, а зна се да је авиону који се креће том брзином за такав заокрет потребно 13 до 60 километара!“

Блиски сусрет ове врсте догодио се и 24. јула 1948. око 2.45 ујутро у близини Монт-

У изјави бившег председника САД Џимија Картера из јануара 1969. стоји да је у Лирију, у Џорџији, видео НЛО – светао летећи објект, округлог облика, који је непрестано мењао боју.

гомерија, у Алабами. Два пилота Источне линије Кларенс Чајлз и Џон Витид угледали су на небу изнад себе летелицу налик на ловца млазњака. Кретала се у супротном правцу и прелетела преко њих фантастичном брзином...

Направили су заокрет на леву страну. То је учинила и

непозната летелица и поново прелетела преко њих. Сада су јасно видели да нема крила. Била је у облику цигаре и дугачка око 30 метара. Зрачила је флуоресцентном плавом светлошћу и из задњег дела испуштала наранџасти пламен. Оба пилота приметили су да са стране има читав низ округлих прозорчића кроз које се видело да унутра сија јака светлост. И пре него што се изгубила у облацима, Чајлз је на њеном предњем делу приметио и један истурен предмет који је подсећао на радарску антену.

Кларенс Мекелви, путник у авиону који је у том тренутку једини био будан, потврдио је да је видео летелицу облика цигаре и пламен црвенкасте боје, као и низ прозорчића. Агенти службе ваздухопловства нису успели да одреде ком типу летелице ова припада, па су објавили да је реч о метеору и тако ставили тачку на овај случај.

Барбара и црвена лопта

Трећег септембра 1965. око 2.30 ујутро полицајца Рега Толанда из Ексетера, у Енглеској, изненадио је младић по имену Норман Мускарело који је уплашен улетео у станицу и испричао да је видео НЛО пречника 25–30 метара, оивичен црвеном светлошћу!

Док је стопирао на путу за Ексетер, необичан објект долетео је из непознатог правца и застао баш изнад њега... Затим се неко време, сасвим бешумно, кретао лево-десно уз нагле заокрете, па онда опет лебдео... У страху да га не покоси, Норман се бацио у јарак поред пута. НЛО се тада полако удаљио, зауставио се за тренутак изнад оближње куће, а затим поново полетео и нестало.

Полицајац Толанд је записао његову изјаву, али је и сам био збуњен. Ипак, одлучио је да позове патролно возило и упуту га на лице места. Јуџин Берtrand, колега који се јавио из возила, рекао је одмах Толанду да је управо разговарао са једном преплашеном женом која је из свог аутомобила такође видела велики округли летећи предмет окружен треперавом црвеном светлошћу.

Берtrand је одвезао Мускарела до места где је овај видео НЛО. Док су прелазили преко једне пољане, полицајац је и сам угледао непознату летелицу. НЛО се вратио и нечујно лебдео тридесетак метара изнад земље. Берtrand је покушавао да ступи у

САВРЕМЕНИ МИТ?

У својој књизи „Пасош за Магонију“ Жак Вале, научник који се бави појавама НЛО, износи многе подударности између старих митова свих култура и данашњих прича о летећим тањирима. Он сматра да је виђење НЛО паранормална појава, у ствари један исти феномен који се понавља у различитим историјским периодима. Вале тврди да нашим животима руководе машта и мит и да су натприродна искуства само средство помоћу кога човекове идеје о самом себи и о свемиру добијају одређени облик. Остаје тајна, каже он, да ли то искључиво зависи од природе човека или је, ипак, реч о уплитању неких ванземаљских бића.

Психијатар Карл Јунг такође нуди слично објашњење. У књизи „Летећи тањир, савремени мит“ Јунг износи претпоставку да је феномен НЛО одраз „колективне подсвести“. Ово објашњава поређећи стари верски симбол звани „мандала“ или „круг универзалне мисли“ с округлим обликом највећег броја НЛО. Другим речима, Јунг сматра да су све то психолошке пројекције човекових надања и страховања у свету који је несигуран. Због тога им и не признаје физичко постојање.

Идеје Валеа и Јунга су сличне, с тим што Вале прихвата НЛО као стварност. Верује да су сви они који су их видели имали стваран доживљај.

Теорије Јунга и Валеа потврдиле су анализе случајева НЛО „киднаповања“ вршених чак и уз помоћ хипнозе. Иако се приче разликују у детаљима, оне се, на неки начин, ипак понављају: особа угледа јаку светлост, воде је у летелицу, најчешће у неком полусвесном стању, физички је посматрају, телепатијом ступа у контакт са ванземаљцима и најзад се враћа кући...

Догађаји које су описале особе које су се повратиле у живот после клиничке смрти такође су веома слични. Све то наводи на могућност постојања неке врсте калупа у начину размишљања из кога се рађају натприродни доживљаји. У сваком случају, теорија о НЛО као о натприродној појави нуди ново тумачење овог феномена који је још увек необјашњив.

везу са колегама из другог patrolног возила, а НЛО је и даље био на истом месту и просипао око себе пурпурну светлост... Неколико минута касније одлучио је да крене даље – виноу се у небо и не-стао према истоку.

Овај НЛО видели су те но-ћи и многи други становници Ексетера и сви описи били су исти. Ни овај случај није сврстан у природне феноме-не, али није доказано ни да се радило о некој познатој лете-лици.

Ево још једног сусрета са НЛО из такозване прве врсте. Догодио се у Пољској 5. сеп-тембра 1980. на путу у близи-ни Дањика.

Око 3.30 ујутро на том путу су се нашла амбулантна кола у којима су били докторка Барбара Пјаца, болничар, шо-фер и трудница Елжбијета Плута. Журили су да што пре стигну у болницу јер је труд-ница била пред порођајем... У једном тренутку докторка је на небу угледала велику црвену лопту. Док се питала шта би то могло да буде, а остали у шали добацивали да није ништа друго до НЛО, лопта се, мало-помало, уве-ћавала, односно приближава-ла – да би се најзад заустави-ла на око двеста метара од њих, у висини крошњи дрве-ћа покрај пута.

Шофер је додао гас, али није вредело. „Непознатом летелицом очигледно је уп-рављало интелигентно биће. Нисмо могли да га превари-мо. Следило нас је у стопу“, изјавила је касније докторка Пјаца.

Црвена лопта затим се нео-чекивано спустила тачно на пут и затворила им пролаз и то тако што је заузела читавих шест метара ширине пута и још по метар са обе стране. Путници у амбулантним коли-ма лепо су могли да виде та-ласасте линије црне боје, као и наранџастожуте пеге по црвеном омотачу непознатог објекта.

Два полицајца који су се случајно затекли крај облич-њег надвожњака такође су посматрали НЛО...

Докторка је преко радија позвала полицију и обавести-ла их да је НЛО затворио пут. Затим је наредила шоферу да сигнализира дугим светлима. Чим је овај то урадио, НЛО је нестао с видика као кад не-стане слика са екрана телеви-зора који се гаси.

***

У следећем броју – оно нај-узбудљивије: сусрети друге, треће и четврте врсте!

Припремила С. Ивановић

Магија као наука

ЗОДНИЈАК

НА

ТЕЛУ

Да би средњо-
вековни лекар
поставио тачну
дијагнозу бо-
лести, био му је
неопходан да-
тум рођења
оболелог

Три Мага,
како
их је
представио
неознати
уметник
из Арменије
негде
у 12.
или 13. веку.
Веровало
се да
само
ношење
њихових
имена
уза
се – штити
од
епилепсије

Е

во сведочан-
ства из године
1260:

„Сасвим је
извесно да су
мудраци из Ет

иопије дошли у

Италију, Шпанију, Француску,
Енглеску и све остале хриш-
ћанске земље у којима има

добрих летећих змајева; и да
они, захваљујући тајанственој
вештини којој су вични, из-
мамљују те змајеве из њихо-
вих пећина; да их затим осед-
лавају и зауздавају; да их уз-
јахују и терају да јуре преко
пољана огромном брзином
тако да им месо омлитави и
постане сасвим меко. Пошто

змајеве подвргну таквом по-
ступку, етиопски мудраци
умеју да припреме њихово
месо нарочитом техником ка-
ко би га користили против
старачких болести, продужи-
ли живот као и подстицали ум
изнад свих замисливих грани-
ца. Јер никакав људски наук
није кадар да изроди такву

Овако је у једном медицинском кодексу из 15. века приказан утицај планета Зодијака на делове људског тела. Као што се види, знаци хороскопа делују сасвим „прецизно“ и „одређено“

мудрост као проста чињеница што они једу овакво месо, а све смо ово чули од особа достојних потпуног поверења у које се не може ни трунку посумњати да лажу.

Кад прочитамо овај напис из капиталног, тротомног дела Роџера Бекона, иначе франчевачког опата, постаје јасно зашто се за средњи век тако често каже да је – мрачан. Летећи змајеви, њихово месо као еликсир младости и мудраци из Етиопије, каква машта!

Ипак, управо ово спадало је у научну мисао.

Три мага и звезда водиља

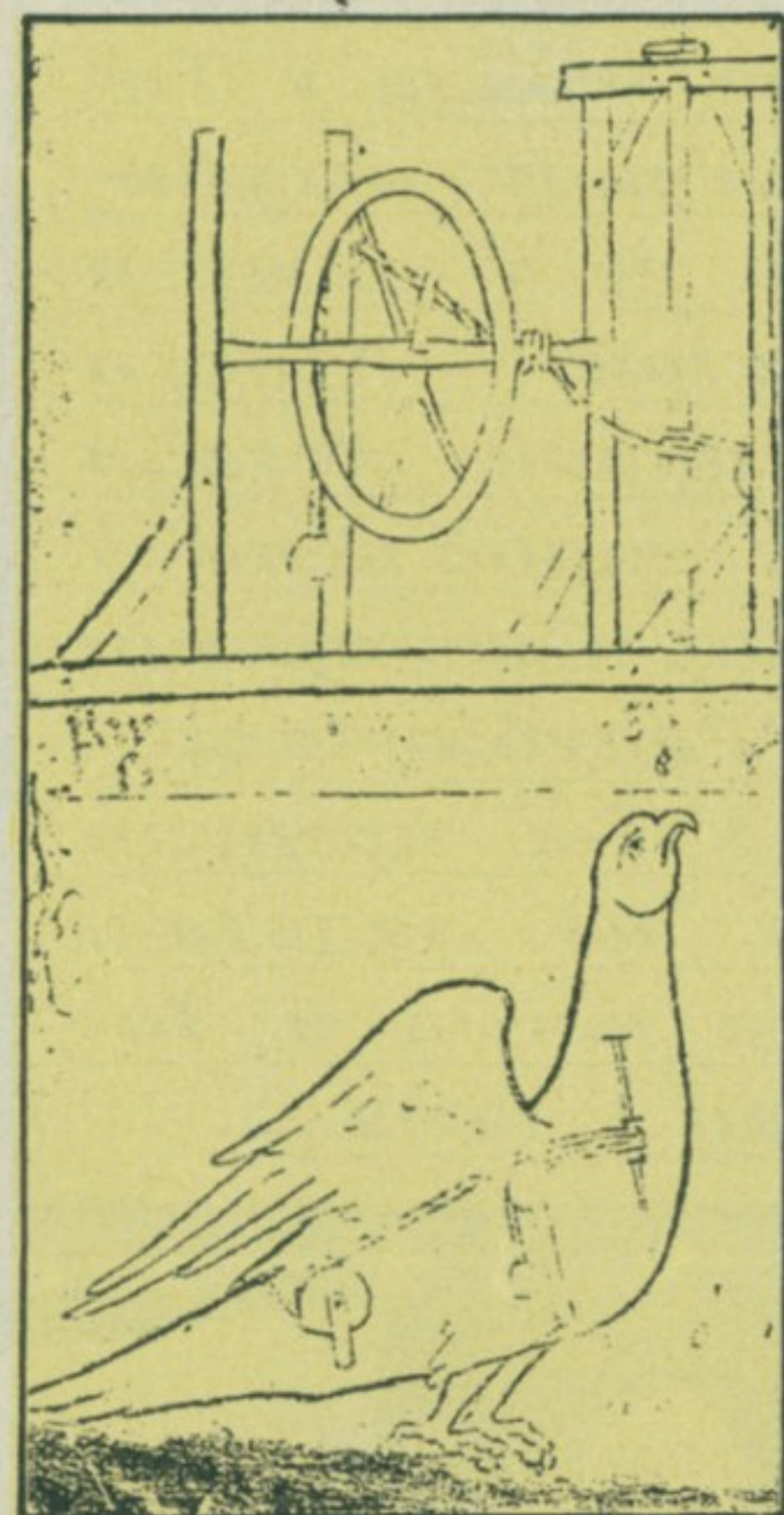
А наука и празноверје били су повезани, па се чак може рећи да је права наука некако произашла из веровања у магијско и чаробњачко, то јест из нечега „иза“, тајанственог и необјашњивог. Али, необјашњиве појаве увек је неко

„видео својим очима“ – што је био врхунски доказ за веродостојност. Ево примера из другог поглавља Еванђеља по Матеју у Новом Завету, где се прича о томе како су мудраци сазнали за тачно место где се родио Исус:

„А кад се роди Исус у Бетлему Јудину, за време цара Ируда, а то дођу мудраци од истока у Јерузалем, и кажу: Гдје је цар Жидовски што се родио? Јер смо видјели његову звијезду на истоку, и дошли смо да се поклонимо.“

А мало даље, звезда им је „показала“ праву кућу: „И они саслушавши цара, пођоше, а то и звијезда коју су видјели на истоку, иђаше пред њима док не дође и стаде од озго гдје бјеше дјете. А кад видјеше звијезду гдје је стала, обрадоваше се веома великом радости. И ушавши у кућу, видјеше дјете с Маријом матером његовом...“

Уосталом, Библија је препуна чуда, сновиђења, пророчанстава и видовитости. У 3. веку је Ориген, филозоф и теолог, чини се први устврдио да су у поменутом догађају са звездом учествовала ни више ни мање него три муд-

Ево и техничких скица за два важна решења Вилара де Онекура из 13. века: горња приказује механизам којим „анђео подиже свој прст према Сунцу“, док је на доњој пронађен начин како да „орао окрене главу према ђакону кад овај чита Еванђеље“.

раца – по њему мага – па је то после остало за сва времена тако. Али, научници су наједном почели да размишљају о тој звезди и да се питају која је. Па, није ли то већ била астрологија, како су у средњем веку називали прорицање помоћу звезда, како оно данас зовемо астрономијом, дакле научно, као и оно које је произвело... хороскопе!

Ништа без хороскопа

Дабоме, читање звезда, у та давна времена, и те како је имало везе и са медицином. Пре свега, утемељило се веровање да управо имена три Мага, ако се носе на сопственом телу у виду амајлије, штите од епилепсије.

Медицинска астрологија веома је закупила европски запад око 12. века. Јер, утицај „небеса“ на све што се збива „доле“ сматрао се за неспоран, а жеља да се у тај утицај проникне била је ватрена. Да би лекар поставио дијагнозу и одредио делотворно лечење, морао је, пре свега, да зна – болесников датум рођења. Хороскоп је, дакле, не само био све и свја у одређивању лечења, него су били „откривени“ сасвим прецизни и одређени утицаји планета на поједине делове људског тела.

Лекар је, стога, морао да буде уједно и добар познавалац звезда и, уопште, кретања небеских тела, баш као Ђовани де Донди који је у 14. веку конструисао величанствени астрономски часовник: тај инструмент је истовремено показивао време и кретање планета. Било је то и чудо технике, све у свему доказ тесне повезаности науке и... Па и астрологија је била наука, зар не?

Астрологија која је у средњем веку доживела своје звездане тренутке потиче, иначе, још из старог Вавилона, а усавршили су је антички Грци. Хороскоп који се користи и данас – њихово је дело. У 1. веку пре нове ере Птоломеј, велики математичар и астроном, написао је и значајно астролошко дело „Тетра-библију“. Управо то дело постало је познато и веома утицајно и примењивано током 12. века на европском западу, захваљујући арапским преводима.

Лет, лет, у машти и на јави

Огромно и све веће занимање за звезде довело је, треба ли рећи, и до све већег усавршавања справа какве су били телескопи, као и до откривања правих природних закона.

Слично медицини, математици и физици, и хемија се

развила захваљујући својој ненаучној „рођаци“ – алхемији. Разуме се, у средњем веку алхемичари су били научници који су се и те како бавили истраживачким радом, највише опитима.

И техника је била тесно повезана с магијом и магичним! Каквим су се справама дивили људи средњег века? Рецимо, доминиканац Томазо Кампанела овако сведочи:

„Само уз помоћ магије Архитас из Тарента начинио је голуницу која лети заједно с правима, а у доба немачког цара Фердинанда један је Немац направио вештачког орла као и мушицу способне да лете.“

А фратар Вилар де Онекур, који је живео у 13. веку, оставио нам је скице за следећа два механизма: на првом је приказао како да „анђео подигне свој прст према Сунцу“, док други „окрене орлову главу према ђакону када овај чита „Еванђеље“!

Али, сва „магија“ којом су ови сјајни инжењери конструисали своја дела чини се никаквом у поређењу с маштом већ два пута поменутог Роџера Бекона. Ма, какав Жил Верн! Ево Беконовог „Слова о тајновитим делима“:

Могуће је створити за пловидбу машине без веслача, као и огромне речне и морске бродове које ће покретати један једини човек и то много већом брзином, него да имају огромне посаде. Исто тако могуће је начинити и возила која ће се без живе душе у њима кретати невероватним брзинама... И летеће машине могу се направити тако да један човек седне у њих, у средину, и покрене мотор који ће обртати вештачка крила а ова ће млатити ваздухом као што чине птице... Лако се може извести и машина која ће једном човеку привући хиљаду других људи и то силовито и против њихове воље, а привлачиће и ствари на исти начин. Још се могу направити и такве машине да се у њима креће кроз море и реке, све до дна, без опасности... И могу се начинити такве ствари, готово да томе нема граница, као што су мостови пребачени преко река без стубова и било каквих потпора, као и машине и механизми потпуно нечувени...“

Па кад упоредимо запис о летећим змајевима и мудрацима из Етиопије с овим просто невероватно тачним техничким предвиђањима истог аутора, остаје нам и да се чудимо, али и да увидимо колико су у Беконово време наука и магија, чудесно и чудновато – били једно те исто... **М. К.**

Уторак је био ружан дан. Сив, с честим и изненадним налетима кише. Све је слутило да ће и предстојећи новембарски празници бити слични.

У специјалној јединици Републичког секретаријата за унутрашње послове у Загоричу, на самом ободу главне црногорске вароши, већ је при крају био радни дан. Ако специјалци, уопште, и знају шта је то нерадни. Јер, по строго утврђеним правилима они су стално – за четири године, колико им траје такозвани мандат – на послу. У бази увек морају да знају, или бар имају траг, где се налази сваки од припадника специјалних јединица. Устреба ли, сви морају, за најдуже пола сата, да стигну у базу.

И док су младићи, сваки на свој начин, препричавали куд ће за празнике, стигао је позив преко специјалне телефонске везе. У солитеру 62 на Тргу краља Николе избио

је пожар. Засад није великих размера, али постоји бојазан да у паници која је захватила станаре буде и пострадалих. Има и деце и старијих особа.

На изглед докони и једнолични први поподневни часови у кругу базе специјалца за трен су постали прави мравињак: сви су некуда јурили, али знао се тачан рас-

поред. За непуних десетак минута петнаест момака у маскирним, својим радним, оделима појурило је према Блоку пет, ка солитеру број 62. Са Васом Баошићем, командантом...

Ни на небу ни на земљи

Ватрогасци су већ стигли у подножје највише зграде у новосаграђеном делу града испод Горице. Десетине шмркова устремило се на пламене језике који су поку-

шавали да крену према вишим спратовима. Попут паукове мреже, ватрогасне лестве су стегле обруч око солитера чији су се обриси, због велике количине дима, само наслућивали.

Већина станара која је успела да избегне на пристојну удаљеност трудила се да приспеле спасиоце упуту на права места. Тамо где, мислили су, ваља помоћи. И згради и људима. Патроле милиције једва су успевале да одрже какав-такав ред, да смире унезверене, помогну нејакима.

Зоран Улама, двадесетседмогодишњи припадник специјалне јединице, нервозно је саслушао упутства свог команданта. Желео је што пре у акцију, мада је знао да без претходног договора – по правилу – тешко да се може рачунати на прави успех. И пре него што је командант Баошић завршио с питањем ко хоће на пожарне лестве наслонене на тринаести спрат, већ је појурио горе, ни на небо ни на земљу.

Обавезан да, као и све његове колеге, рецимо, петнаест километара може да савлада за најдуже 80 минута, да 100 метара претрчи за 12,5 секунди, скочи удаљ бар 5,5 метара и у сваком тренутку, без видљивог спољњег напора, направи 70 склекова, Зоран Улама је овога пута био на жестоком искушењу. Не толико због висине – већ је небројено пута искакао из хеликоптера – колико због клизавог степеништа. Ваљало је журити да се стигне на тринаести спрат, у том тренутку најугроженији,

ПЛАЧ СА 14. СПРАТА

Позив је стигао изненада: највиша зграда у Титограду изгубила се у диму и ватри. Многи станари остали су заробљени у њој. Специјалци Републичког СУП-а кренули су на задатак. Са њима и Зоран Улама...

ници – обновљен му је „мандат“ за наредне четири године – успео је да се докопа терасе стана на тринаестом спрату. Од нагомиланог дима, без обзира што је претходно ставио гас-маску, умало се није обезнанио. А ваљало је изићи у ходник и претражити суседне станове, да неко случајно није остао немоћан да избегне ватру.

Застакљена тераса

Једва успевши да ватрогасном секирицом разбије врата стана у који је ушао преко терасе – врата је много лакше отворити споља него изнутра – Зоран Улама је буквално налетео на две изbezумљене прилике. Кроз димну завесу приметио је само да је реч о двојници мушкарца. Силовито, до бола, стиснуо их је за мишице и одвео до помоћног излаза. И таман кад је помислио да је бар са њима завршио, један од њих је повикао:

– Дијете... дијете је на горњем спрату... У стану у углу ходника... Помозите...

Зоран Улами ни данас није јасно да ли је човек причао о свом детету или је, једноставно, вапио да се помогне неком другом детету. Би-

ло како било, специјалац је успео да разабере само оно „дијете“ и одјурio, ослањајући се на околне зидове, на спрат изнад.

Кроз дим који се на тајновит начин увлачио кроз гас-маску у ноздрве и очи, дотурат је до стана где је, по речима изbezумљеног човека, било дете. Снагом својих осамдесетак килограма, Улама је грунуо кроз закључана врата. Унутра, испод прозора терасе, лежала је девојчица. Од навале дима то је успео да закључи једино по розе хаљиници. Дете је кашљало већ на измаку снага, с дугим паузама. Нимало охрабрујућим.

Зграбио је девојчицу под леву руку и кренуо према тераси. На, колико-толико, чист ваздух. Само, како? Тераса је била застакљена дебелим стаклом, а пиштољ је – у таквим тренуцима згодан и као оруђе – оставио пре него што је кренуо на солитер. Било је и веома високо да покуша ногом. За ударац лактом неопходан је велики замах, а он је у једној руци држао дете. Дим је био све гушћи. Дете је већ крклаљало.

Није било друге. Десном, слободном, руком ударио је по стаклу. Једном, па други пут. Стакло се распрело и парче се одвалило. Свеж ваздух је нагнуо унутра. Зоран Улама је страгао маску. Девојчица је заплакала, разговетно. Без гушења.

Покушавајући да удахне што више свежег ваздуха, Улама је вребао прилику да поново протрчи кроз дим. Ватрогасним степеницама није ни смео ни могао назад. Због девојчице. А рука је крварила. Није је више осећао као своју. Појурio је тетуратујући помоћним степеништем. Није ни био свестан кад је стигао, са девојчицом у левој руци, у подножје солитера око кога је ватра већ ослабила.

Колима хитне помоћи специјалац је одвезен у болницу где су утврдили да је тетива готово прекинута и да је десна рука тешко повређена. Зоран Улама је задржан на лечењу. Постоји бојазан да ће морати да се обави накнадна операција на Војномедицинској академији у Београду.

У међувремену његова двоипогодишња Лидија и двоипомесечни Милош у изнајмљеној соби са страхом посматрају велики бели завој око татине руке. И по инстинтку се наслањају на његову леву руку.

Петар Милатовић

а истовремено водити рачуна да га клизаво степениште не превари.

Човек који је за протеклих пет година извршио многе задатке у специјалној једи-

ВЕСТИ из пете димензије

Тајни живот гробара

Од Шекспира до Рилкеа, књижевна дела приказују гробара као безосећајно биће. И у стварном животу, широм читаве наше планете, каже њујоршки психолог Геј Петрило, о гробарима влада прилично негативно

мишљење. Да би проверила у коликој је мери такав став оправдан, Петрилова је обавила опширне разговоре са седморицом гробара и проучила анкетне листиће још двадесет тројице испитаника. Њен закључак? Друштво има потпуно погрешну представу о копачима гробова.

Петрилова је установила да гробар воли своју професију и поноси се послом који обавља. Али, он је, исто тако, свестан непријатности свог занимања: сахрањивање деце, посматрања ожалостљених породица, ископавања лешева и копања рака по ружном времену. Један гробар, додаје Петрилова, „веома се узбудио док је говорио о некој жени која често полаже играчке на гроб свога детета“.

Гробар настоји да превазиђе стрес свога занимања тако што потискује тугу, разговара са пријатељима или прави вицеве, каже Петрилова, али многи копачи гробова имају осећај да су несхваћени, с чим је Петрилова спремна да се сложи. „Мени се чини да је гробар напосто саосећајно биће“, каже она, „које се труди да што боље обави свој посао“.

МА ШТА КАЖЕШ

„ДА ЈЕ РУЗВЕЛТ ДАНАС ЖИВ...”

Чувени холивудски продуцент Семјуел Голдвин – фирма „Метро Голдвин Мајер” – остао је познат по својим контрадикторним изјавама од којих су неке прави би-сери:

„Зашто сте својој беби дали име Џон? Сваки Том, Дик и Хари зове се Џон”.

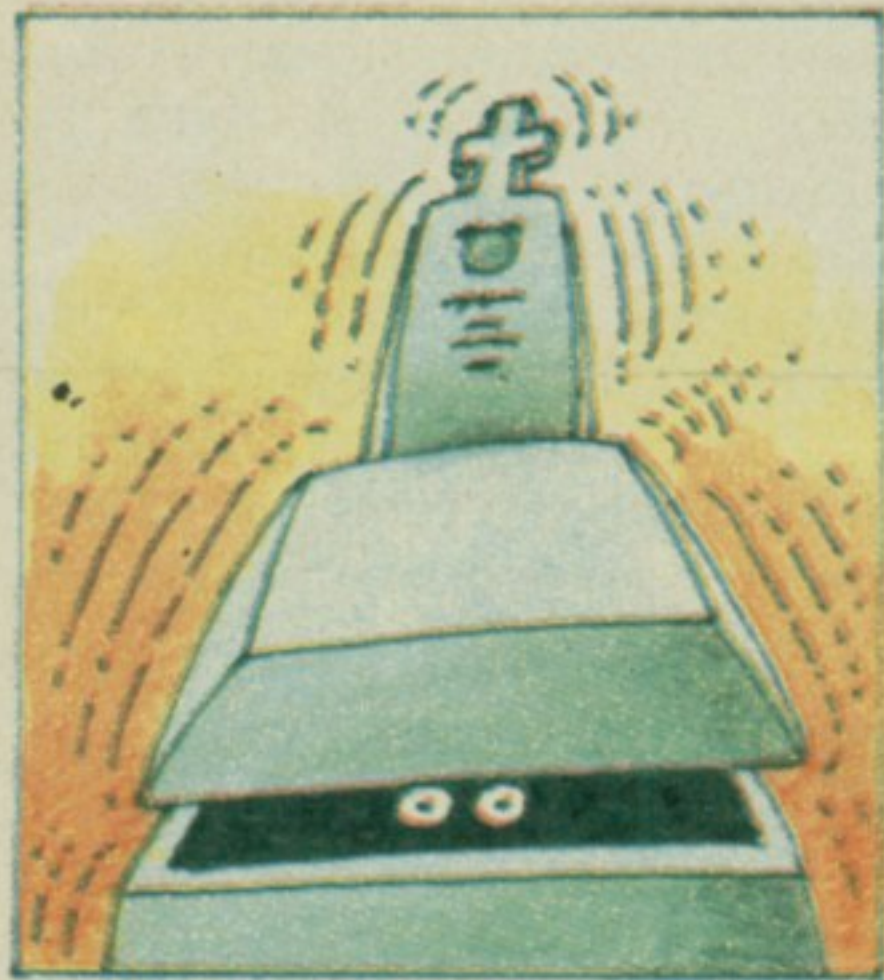
„Умени уговор није вредан папира на коме је написан”.

„Да је Рузвелт данас жив, преврнуо би се у гробу”.

„У две речи: Немогуће!”

„Хоћу да знате да Голдвиновим комедијама нико не сме да се смеје!”

„Потребна нам је прича која почиње земљотресом и тече даље до самог врхуна”.

ОНИ НЕЗАБОРАВНИ

Могу да не верујем ономе ко ми ласка, да не волим онога ко ме критикује или да не опростим ономе ко ме не примећује. Али, никада не заборавам онога који ме храбри.

Вилјам Артур Ворд
„Форт Ворт
Стар-Телеграф” ■

НИ ПОБЕДНИК НИ ПОБЕЂЕН

Генерал Шарл де Гол није био коцкарског духа нити је марио за друштвене игре. У младости је понекад играо брили, далеко радије, шах али, чим се нашао на високим војним и државничким положајима, упорно је одбијао да учествује у било каквом такмичењу макар то били само таблични или мине.

Свом зету Жаку Вандруу објаснио је и зашто:

„Ако победим, свет ће рећи да су ми понуштали. Ако изгубим, победник ће свуда трубити да је тукао генерала Де Гола. ■

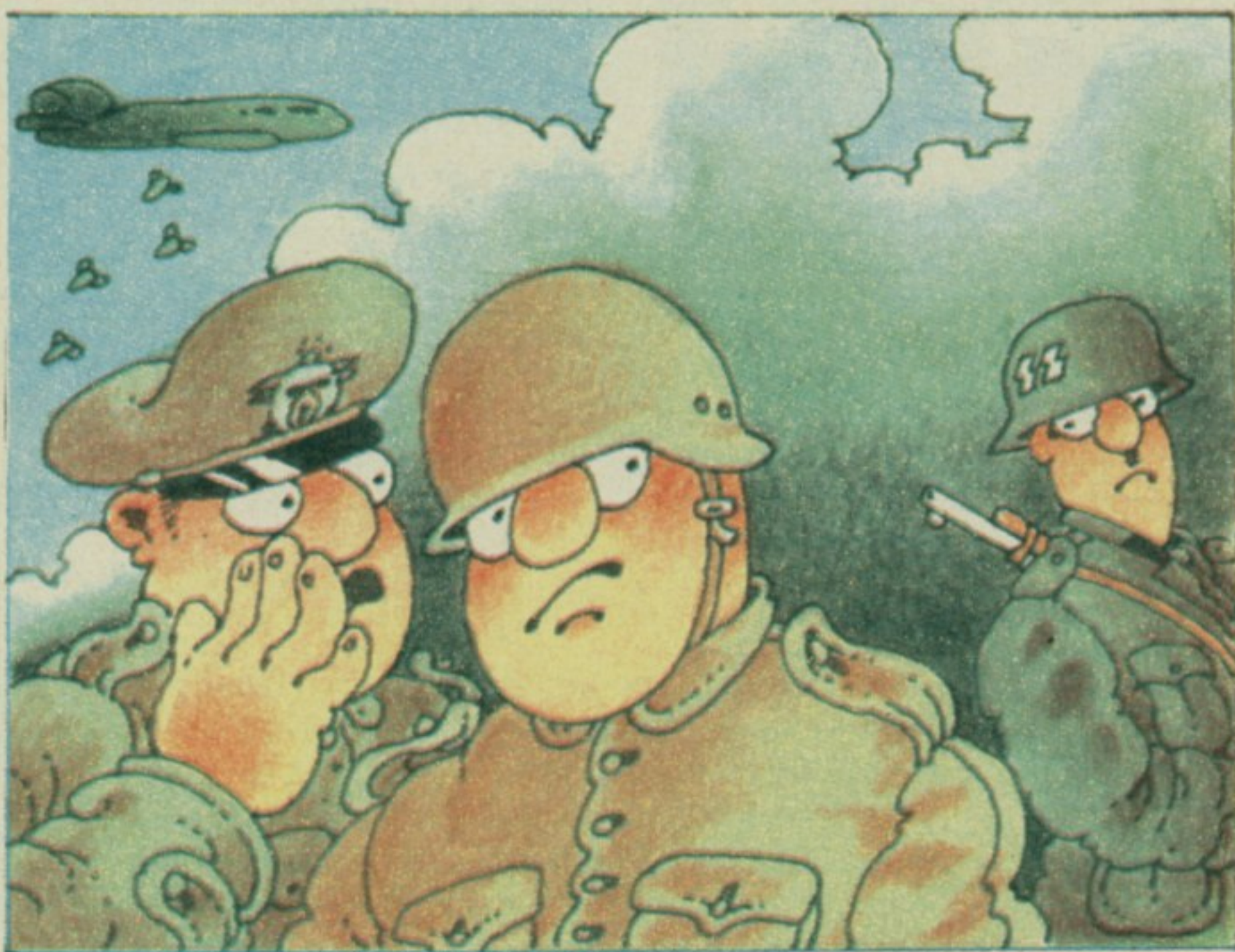
СТРОГО ПОВЕРЉИВО

За време Другог светског рата похађао сам, као канадски војник, курс из метеорологије у Енглеској. На једном часу нам је наставник официр објашњавао како кумулонимбуси могу да буду опасни за авион.

– Да ли то знају и Немци? – питао је мој колега млади кадет.

– Ако не знају, немојте ништа да им кажете. То ће бити наше тајно оружје – одговорио је најозбиљније официр.

„Лијун Магазин” ■

ШАРМАНТНИ ЕНГЛЕЗ

Мада сам и сам Шкотланђанин и због тога веома поносан, налазим да су Шкотланђани преосетљиви ако се пред њима каже Енглеска и Енглези да би се означила цела Велика Британија и њени становници. Ипак, нисам могао да се уздржим када сам чуо како један мој познаник Швеђанин, пословни човек, говори свом сину који је полазио у Лондон на школовање:

„И чим стигнеш и одмораш се, отићи ћеш и с моје стране поздравити господина Мекдоналда. Знаш, то је један од оних шармантних Енглеза који се зову Шкотланђани”.

Јан Кармајкл ■

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ПРЕДИЗБОРНИ ТРКАЧИ

Сан превејаног бизнисмена Хорација Ботомлија (1860–1933) био је да се некако умува у политички живот нације, а као кандидат Либералне странке у лондонској општини Саут Хакни 1906. године имао је мршаве шансе. А онда се сетио како да прикупи гласове.

Неколико дана пре избора Ботомли је наредио да се из штала изведу сви његови дивни тркачки коњи и да, уз велику церемонију, прођу главном улицом Саут Хакнија. Преко седла сваког коња била је прабачена кићена чоја са извезеном поруком: ГЛАСАЈ ЗА МОГ ВЛАСНИКА.

Трик је унадио и очарани гласачи изабрали су Ботомлија за члана Британског парламента. ■

ШТА ЈЕ МЕТАФИЗИКА?

● Прва дужност непознатог писца је да пише занимљиво. Само писци који су већ славили имају право да пишу досадно.

Ернст Бер

● Љубав не лече лековите траве.

Овидије

● Кад онај коме се говори не разуме а онај ко говори сам не схвата шта говори, то је онда метафизика.

Волтер

● Мрзак ми је рат, али су ми још мржи они који певају о рату у коме никада нису били.

Ромен Ролан

● Салто мора је много је опаснији него салто мортале.

Станислав Јержи Леп

● Људи нису ни Французи, ни Енглези, ни Турци, ни Самоједи. Сви ми припадамо једној истој духовној породици која постоји од времена кад је човек живео по шибљима и која ће нестати тек кад нестане света.

Едмон Жалу

● Овце носе звона, људи транзиоре.

Пајо Канижај

ДИК ТРЕЖИ
ПАРУЧЕЉО
УБИСТВО

2-WAY
WRIST
RADIO

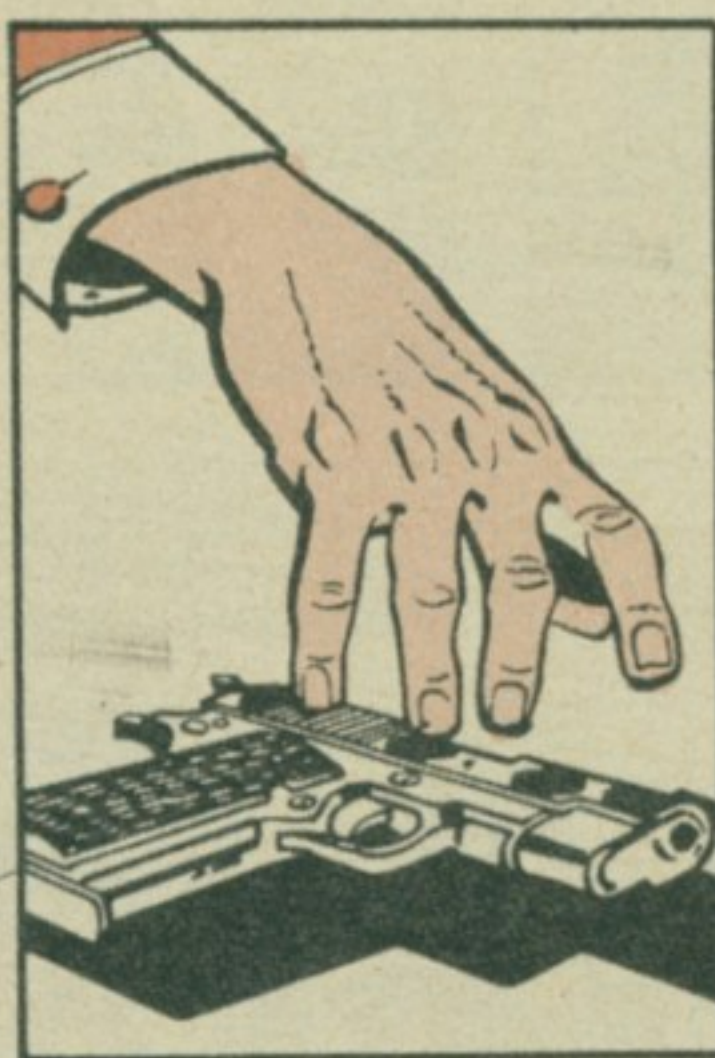
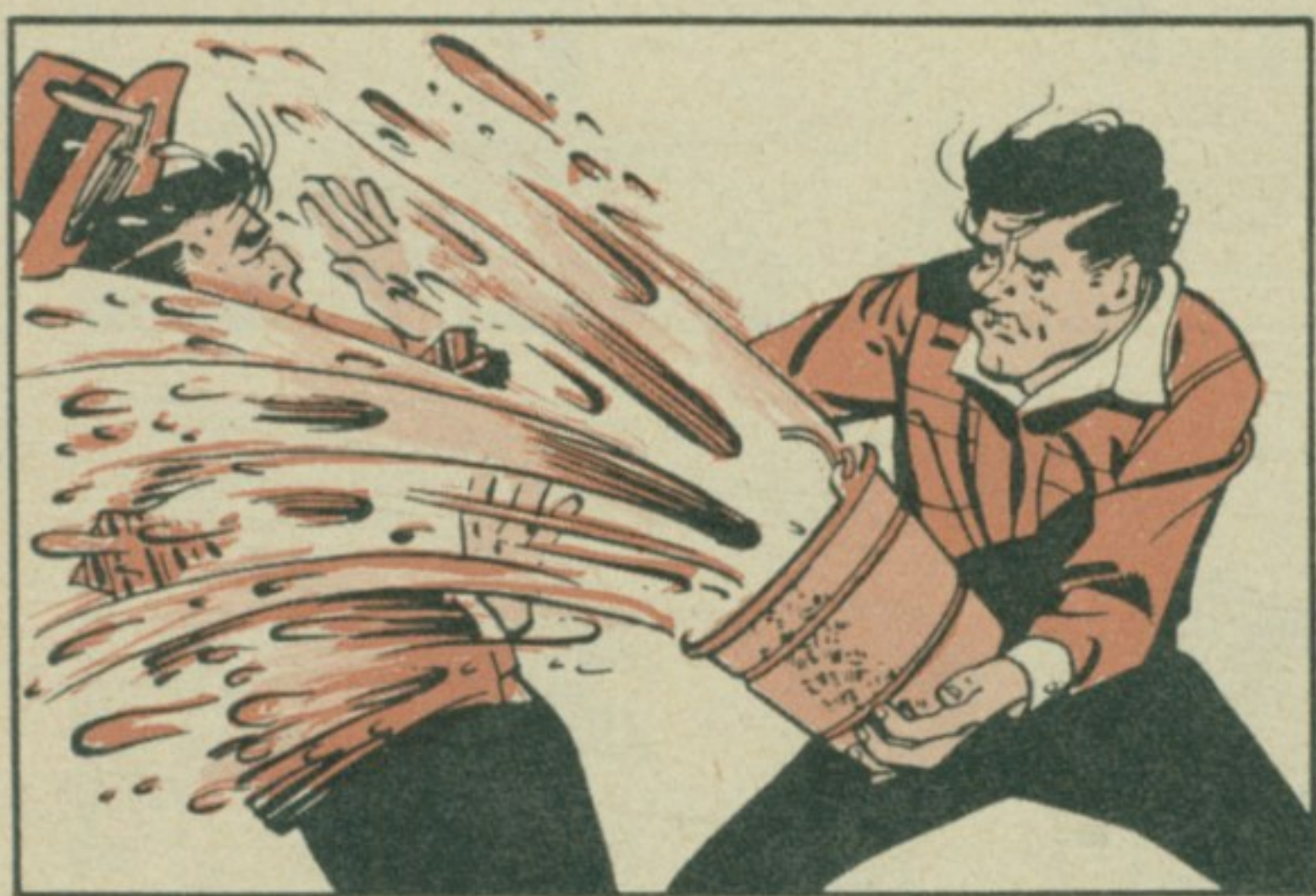
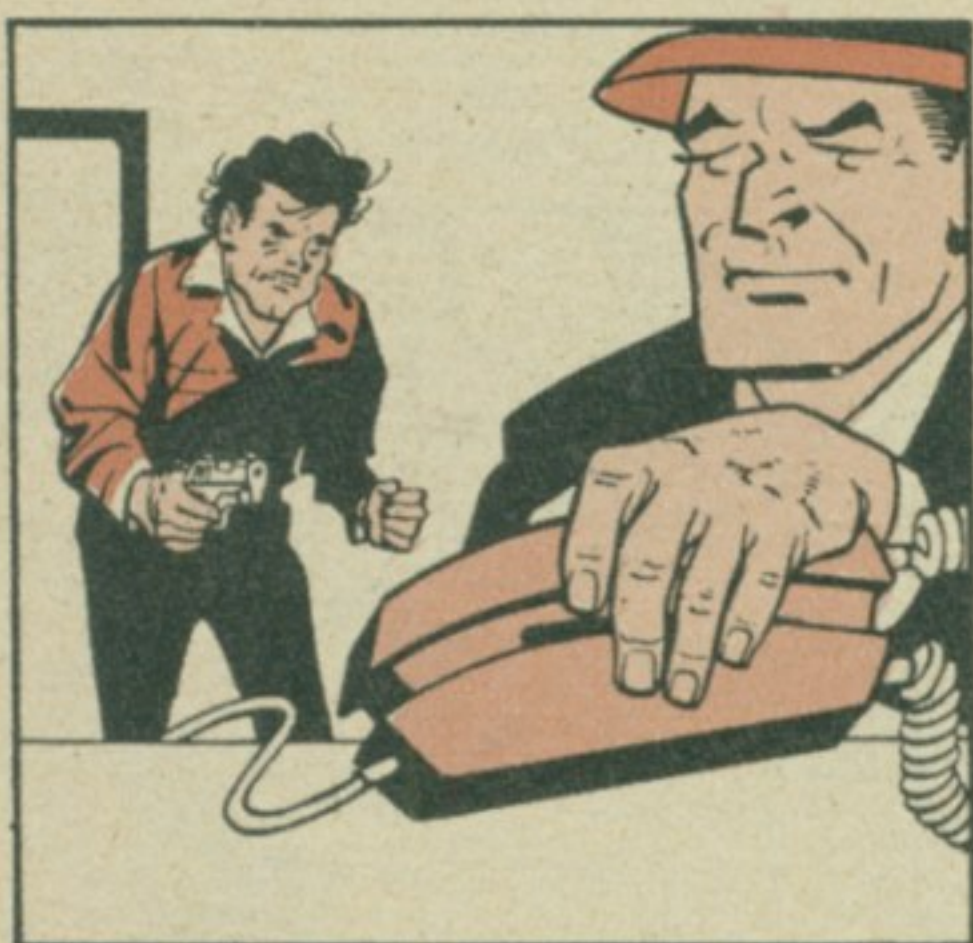

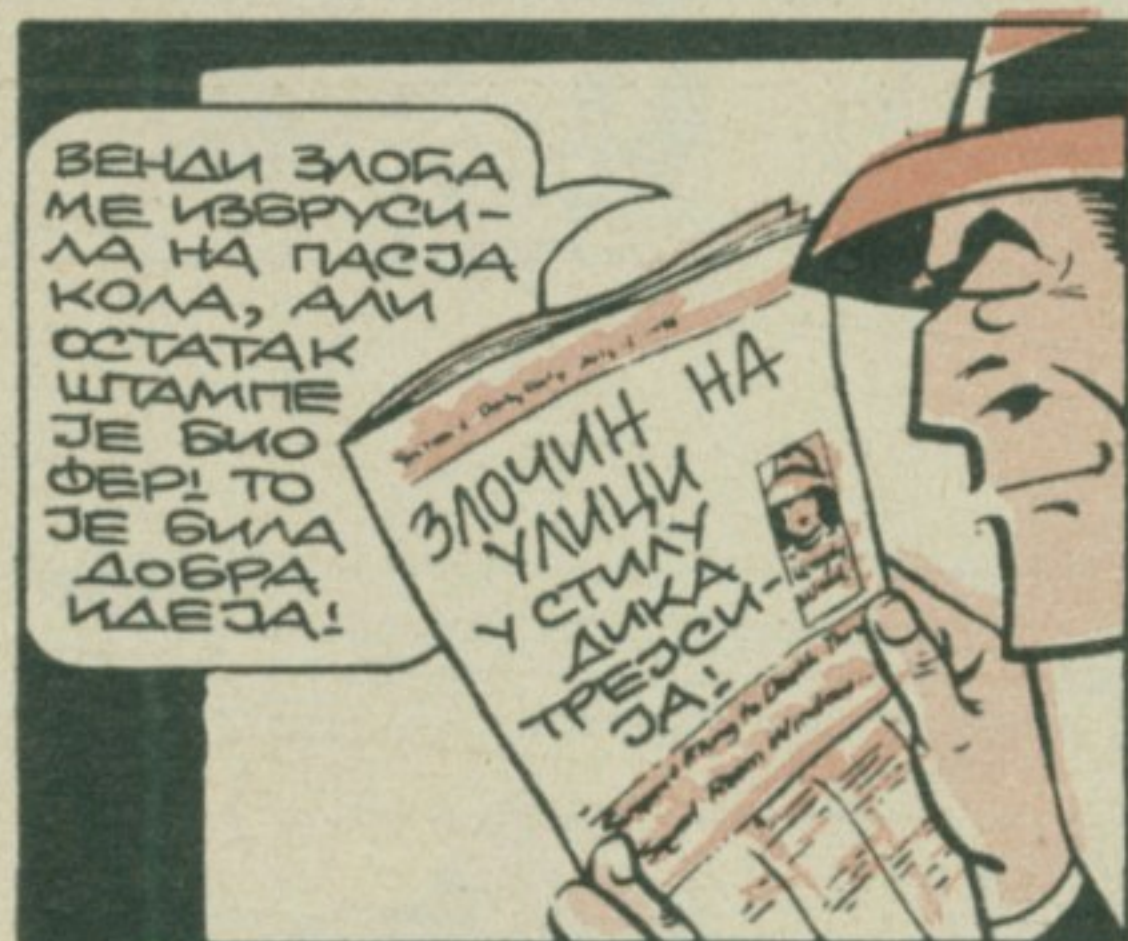

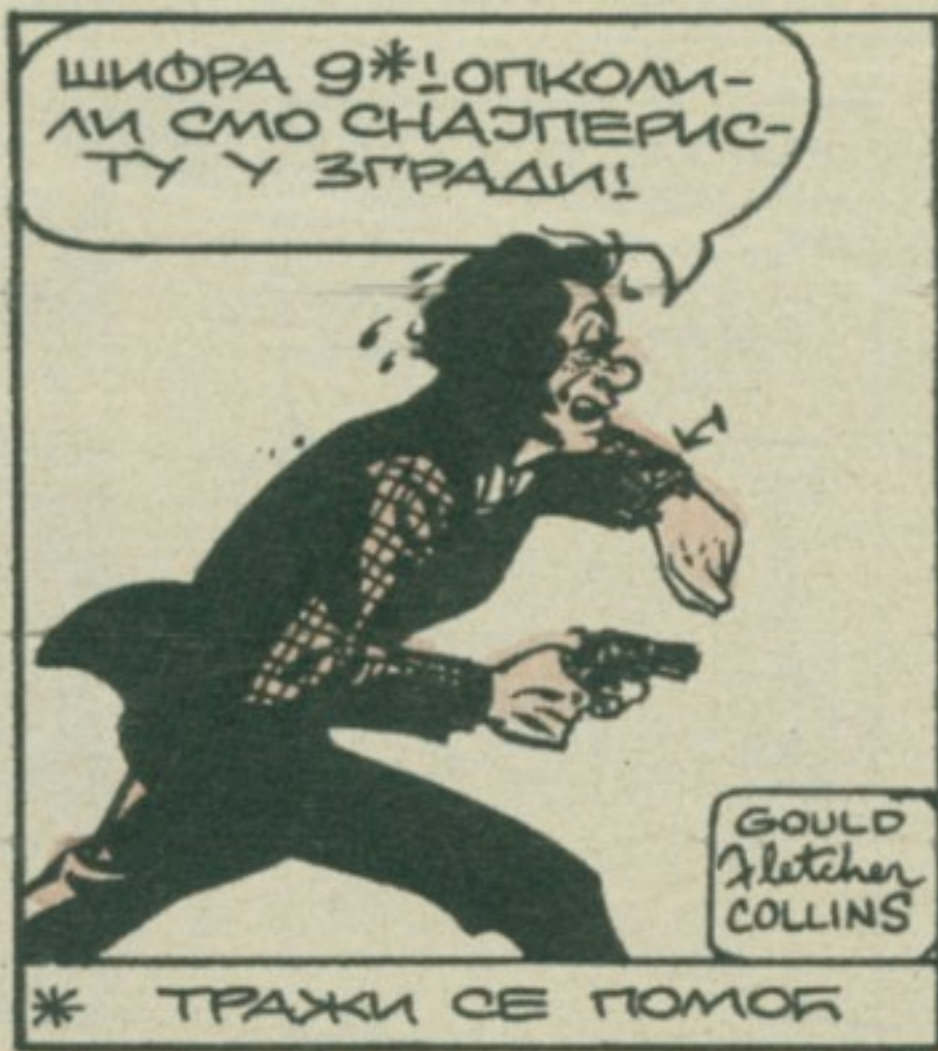

* ТРАЖИ СЕ ПОМОГ

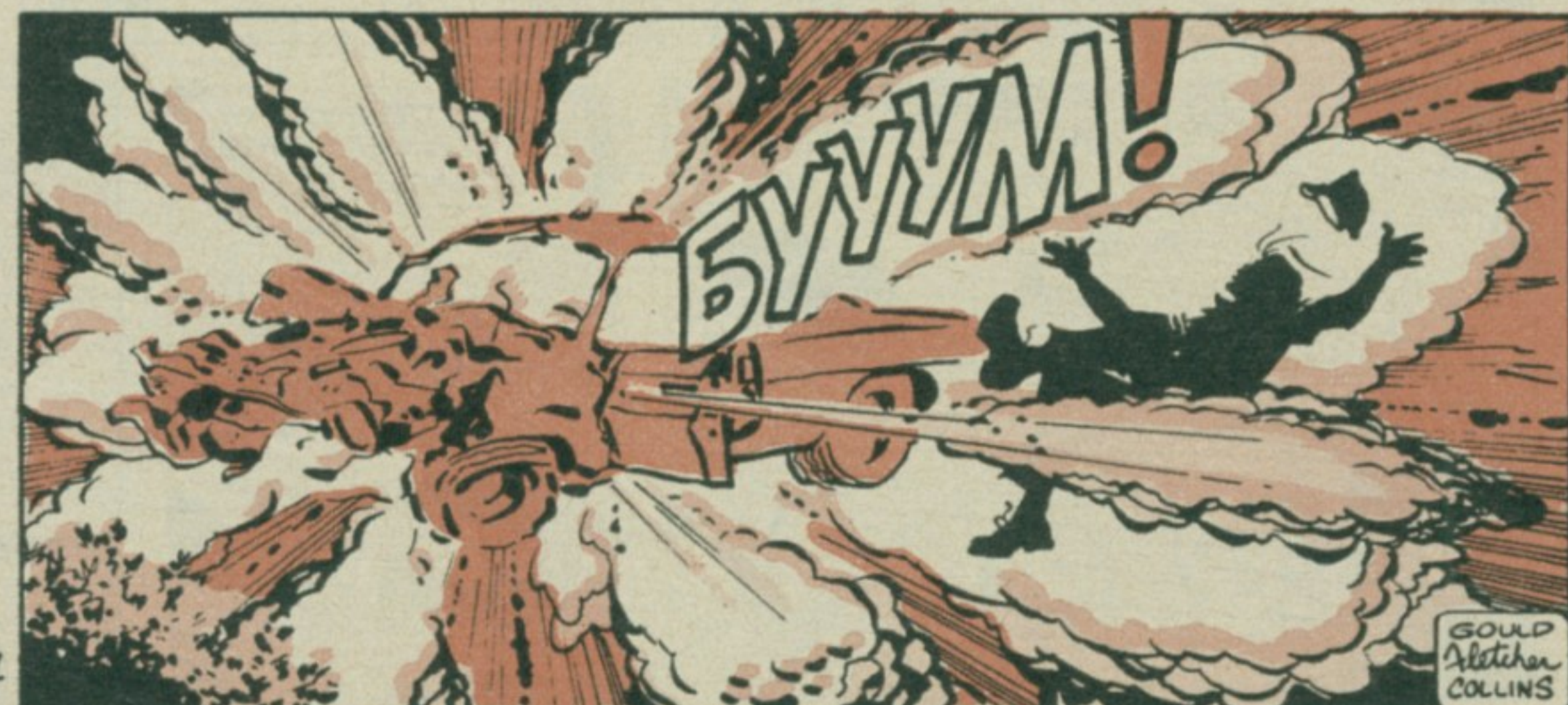
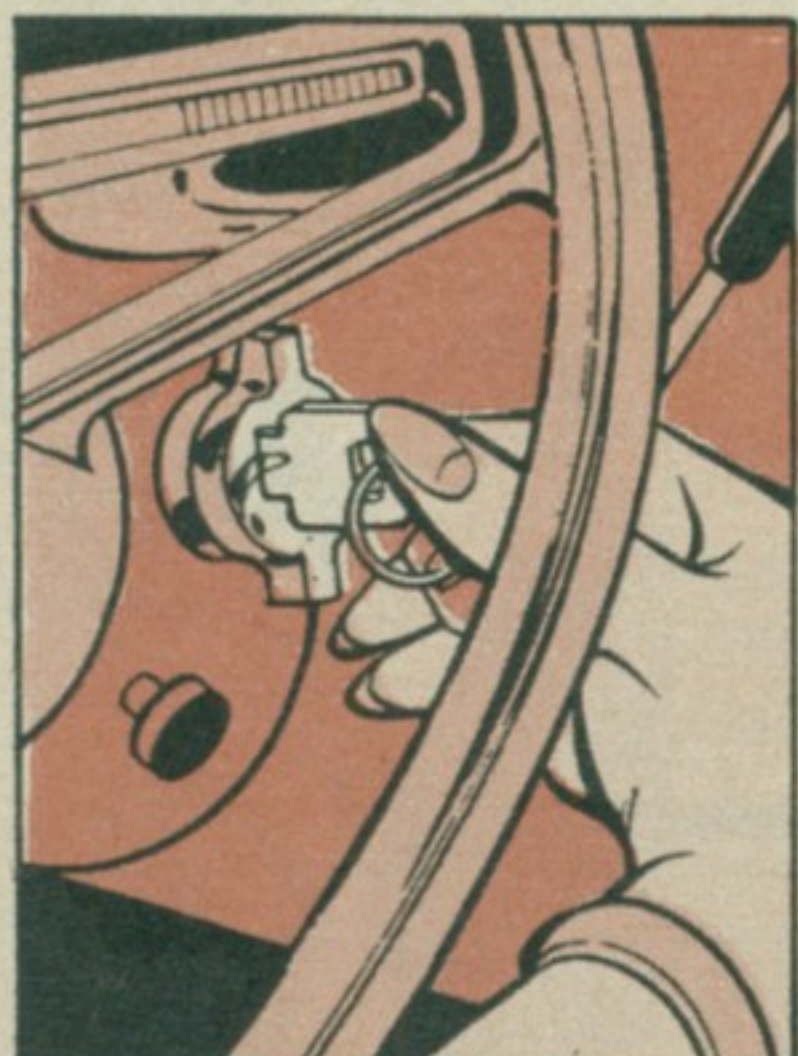

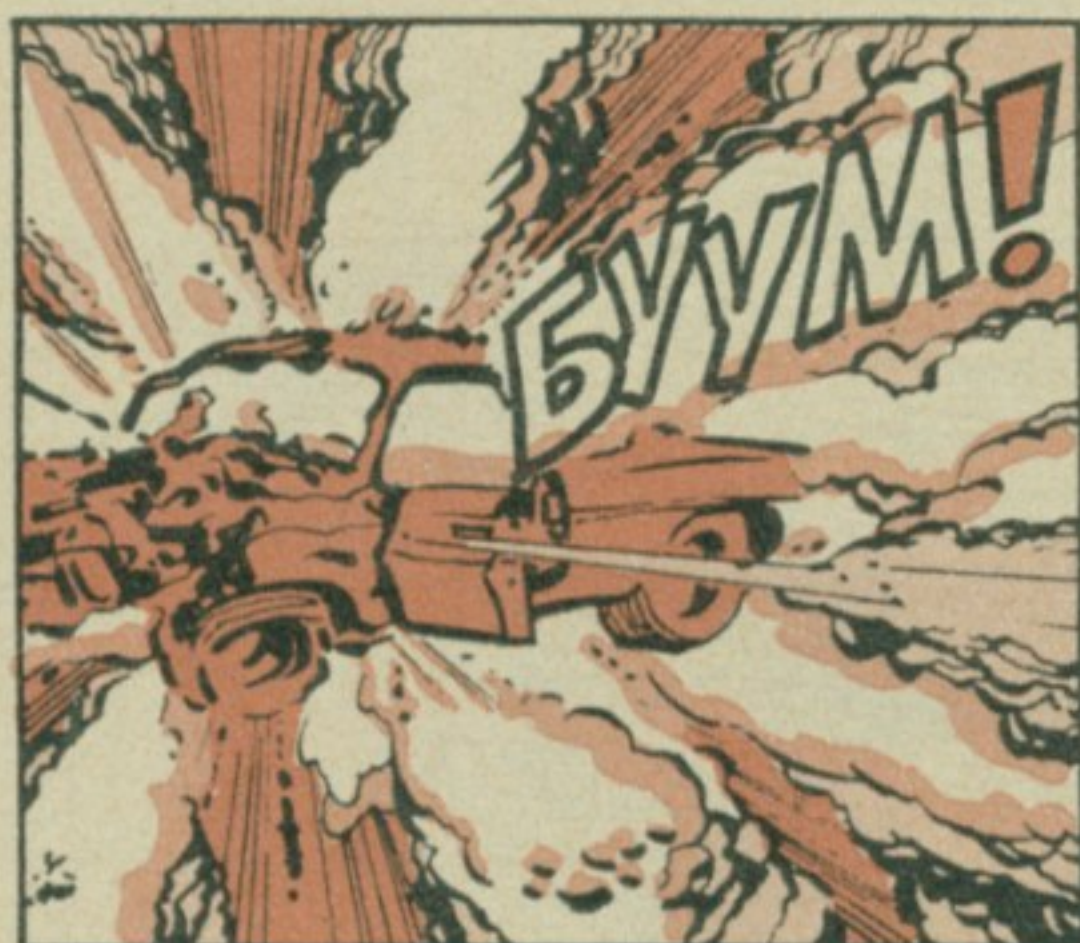
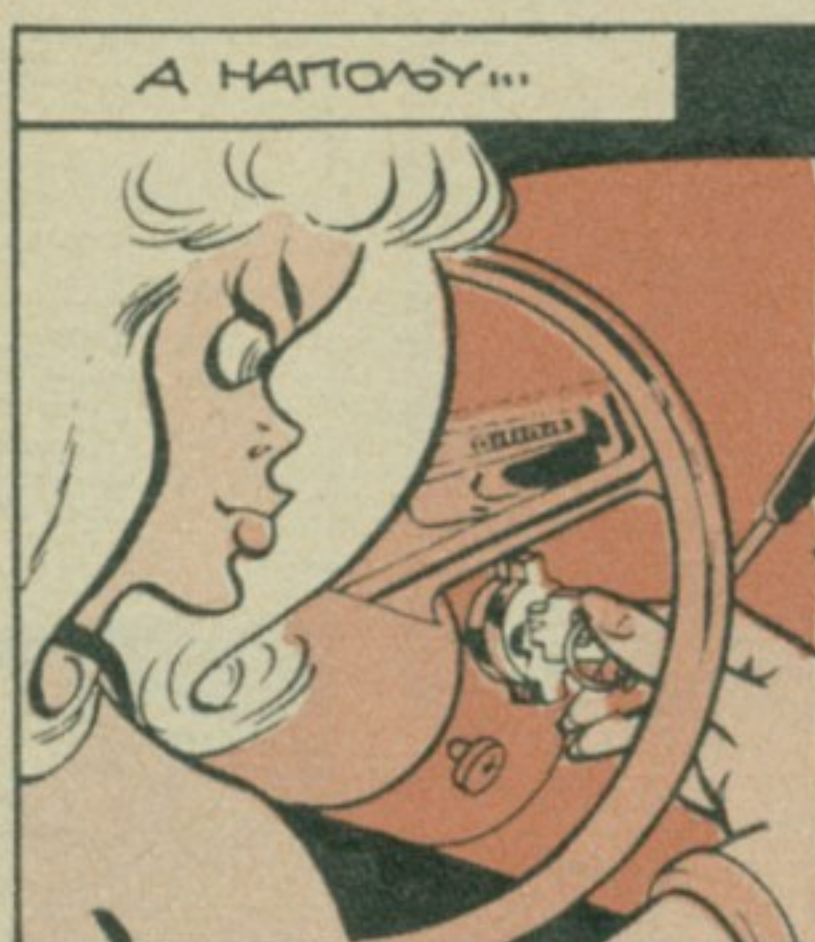

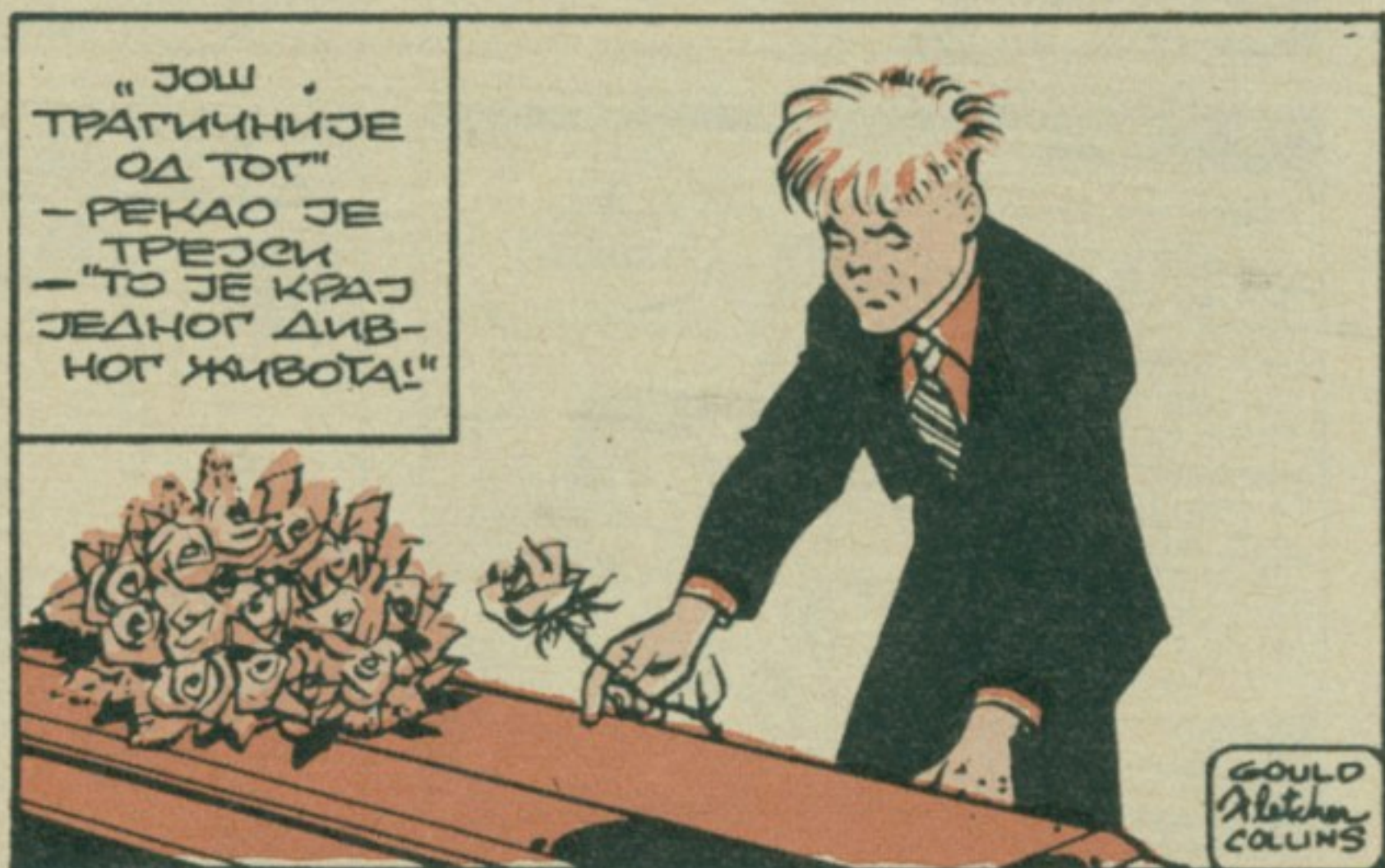
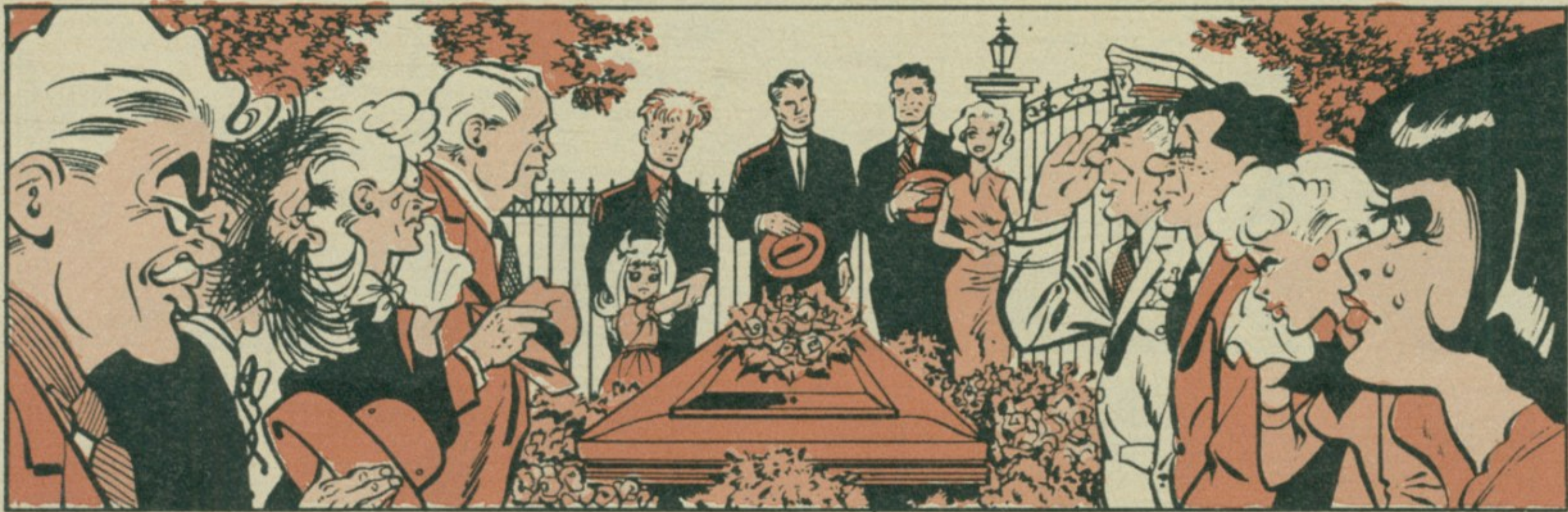

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

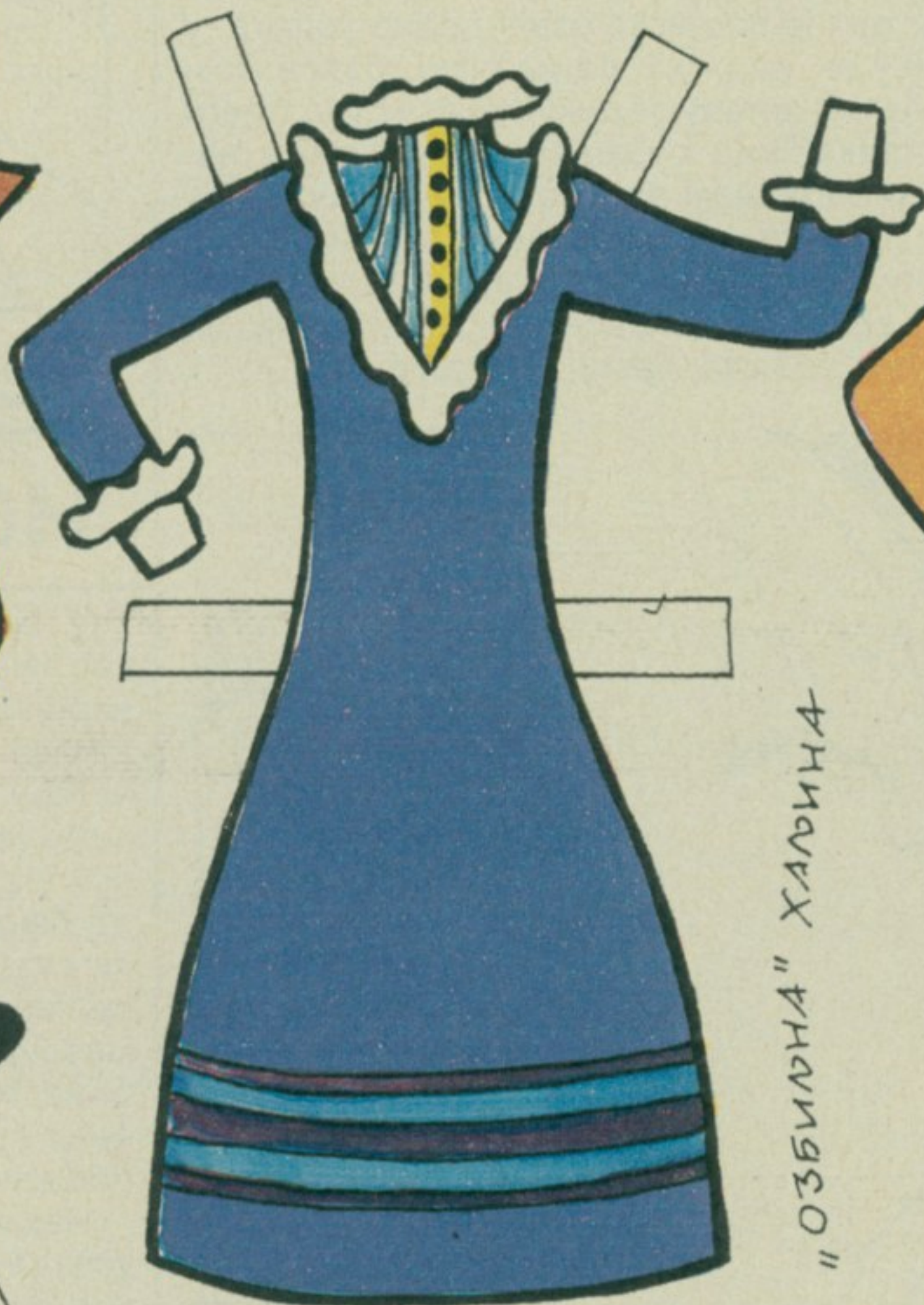
ОБИЦИТЕ ПИПИ

сујачку
чарачу

црвени
кумак

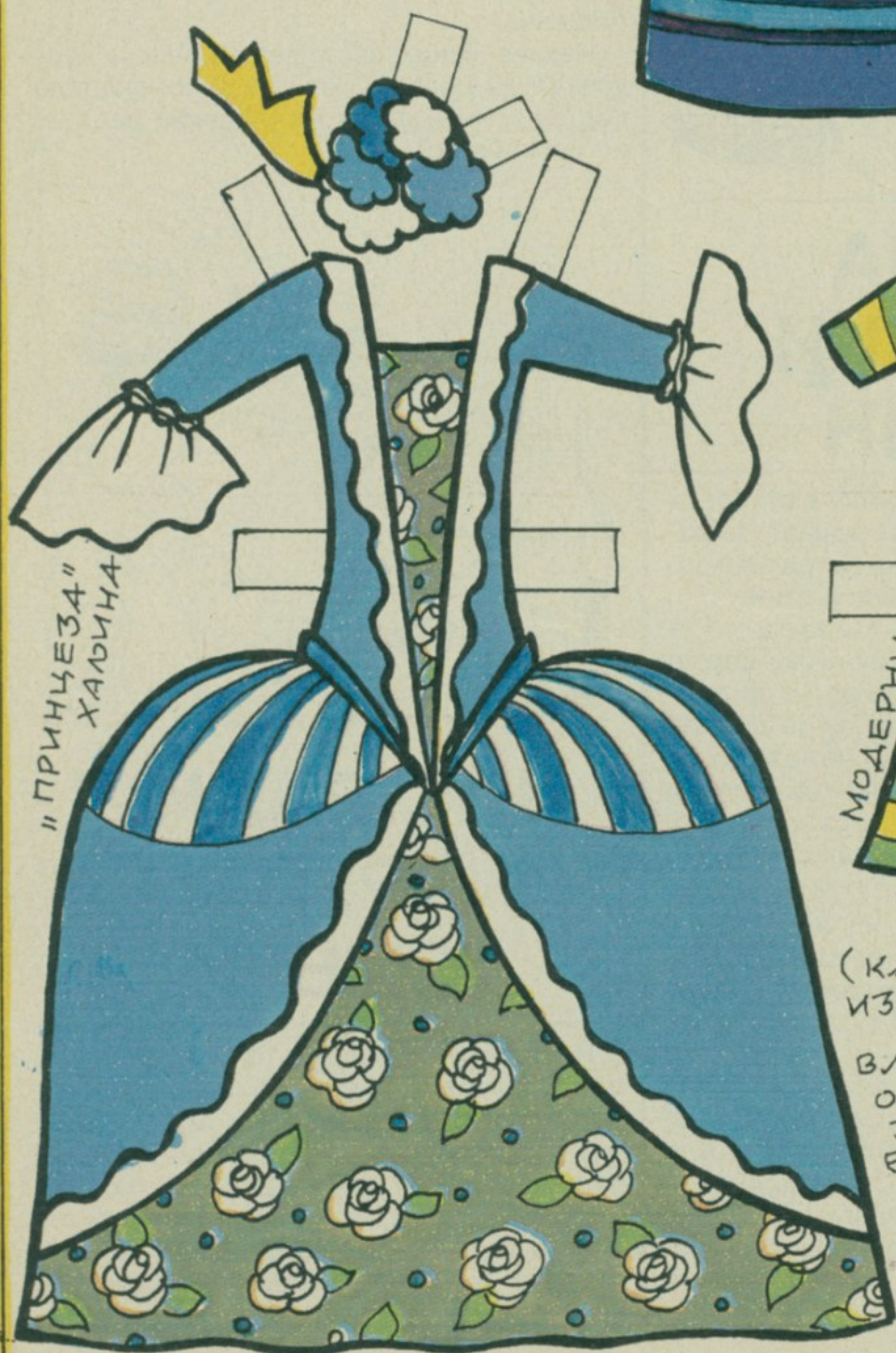
ПИПИ - УНИФОРМА

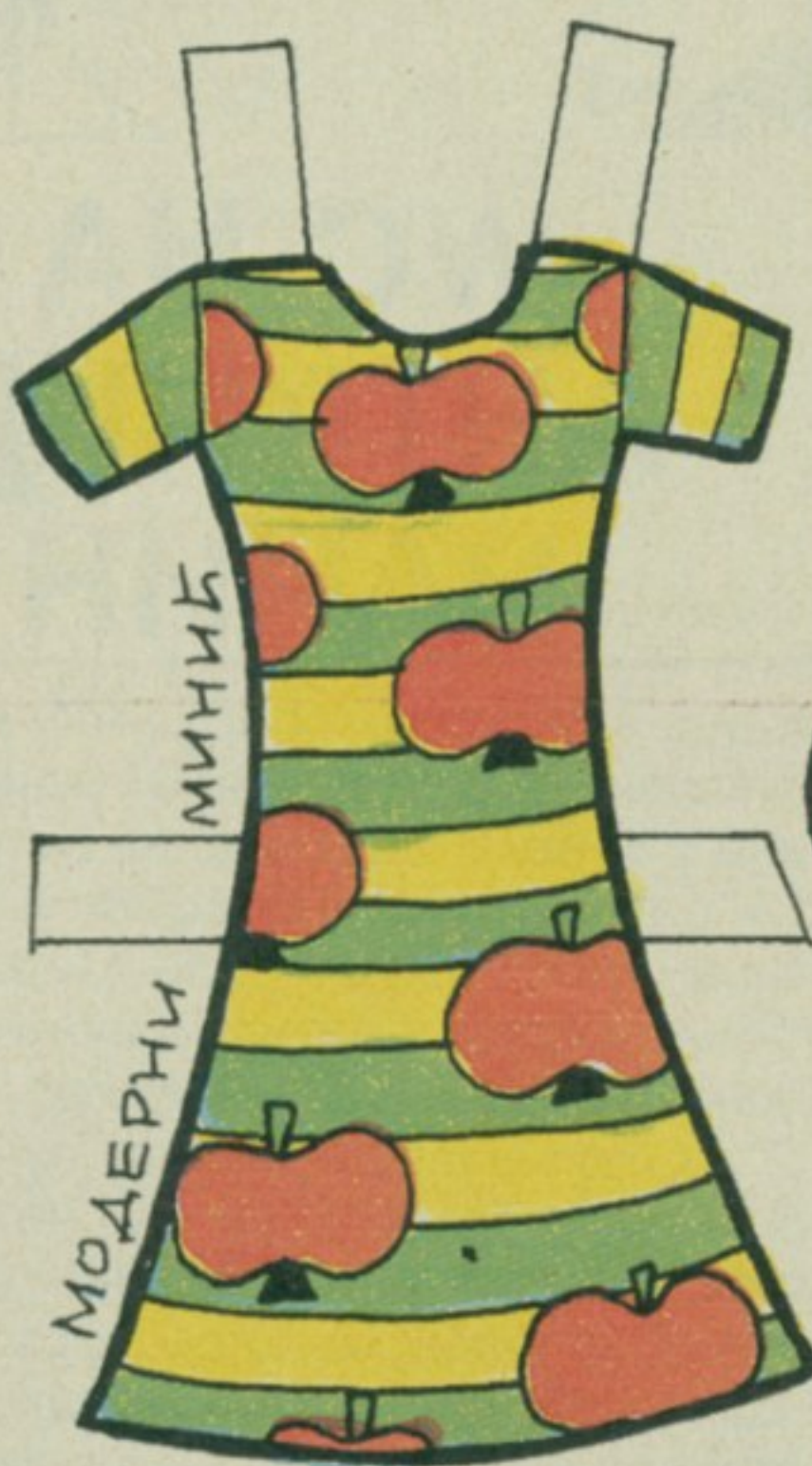
"ОЗБИЛНА" ХАЉИНА

ПИПИ
ЗАЛЕПИТЕ НА
КАРТОН И
ИСЕЦИТЕ

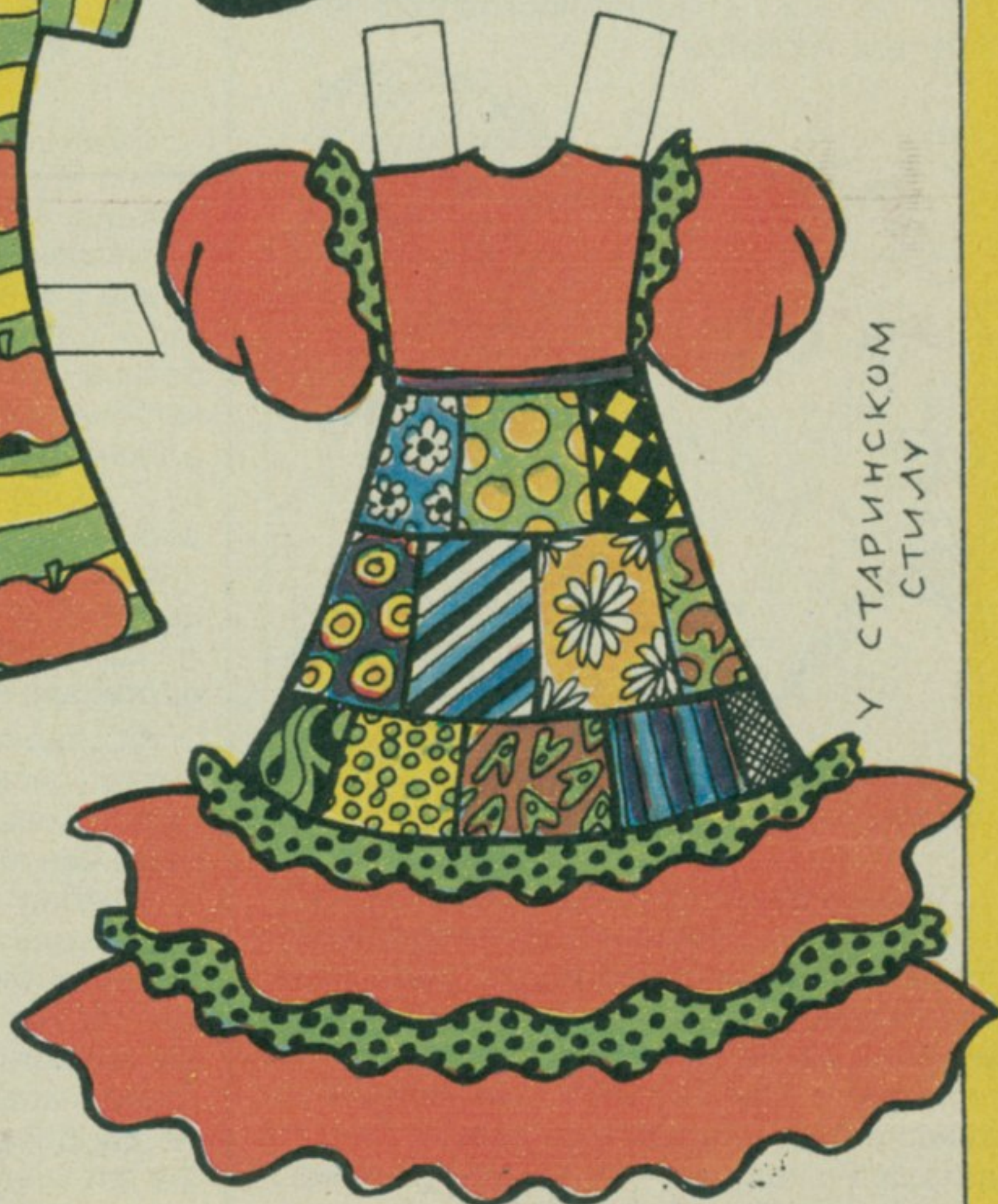

"ПРИНЦЕЗА"
ХАЉИНА

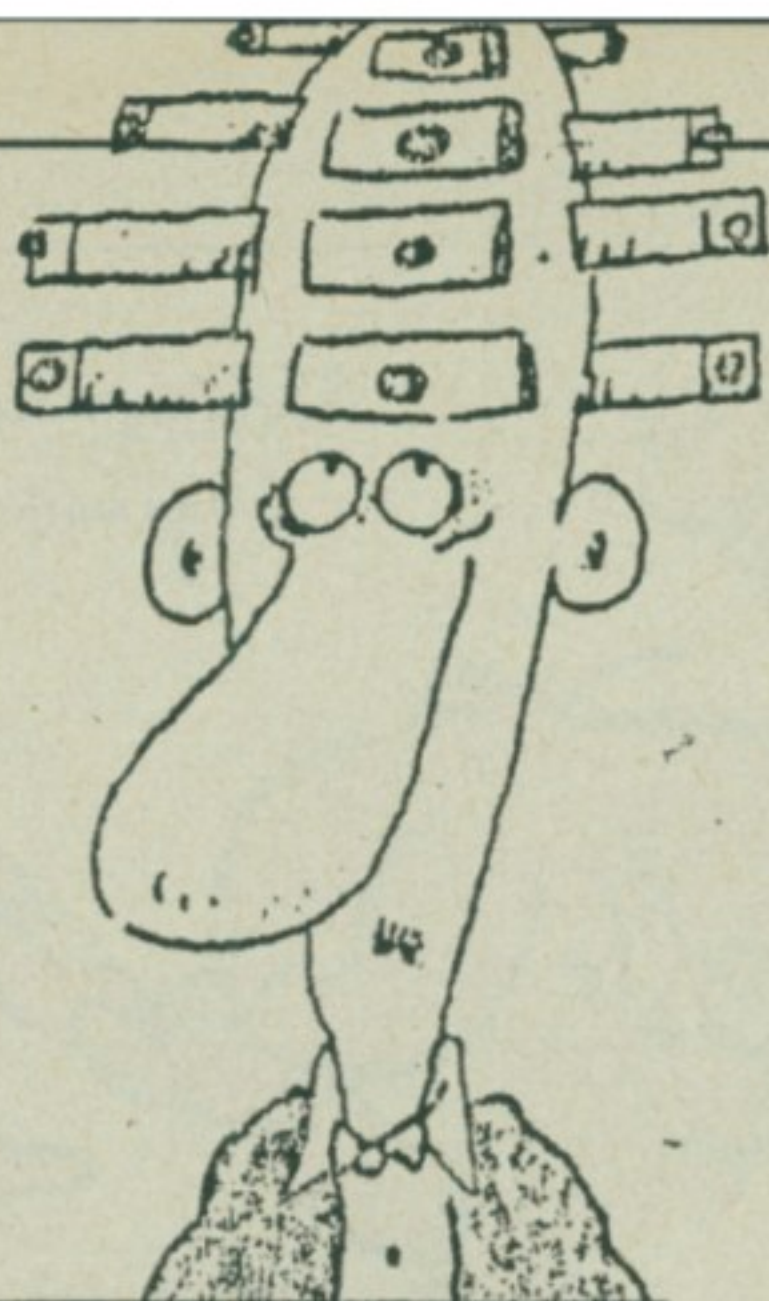
МОДЕРНИ
МИНИ

(КАД СУ ЈЕ
ИЗАБРАЛИ
ЗА
ВЛАДАРКУ
ОСТРВА
ЗАЛУ-
БИШКА)

У СТАРИНСКОМ
СТИЛУ

**ОВО
НИСТЕ
ЗНАЛИ**

КОТРЉАТЕ ЛИ „Р“?

Готово у сваком разреду има ученика који не знају да изговоре глас „р“, да не помињемо и телевизијске новинаре који кубуре са овим тешким словом. Има ли лека томе? Ево једног једноставног метода који вам гарантује успех.

Али, зашто људи уопште котрљају „р“? По правилу зато што им је језични мишић лењ, па глас производе грлом. Да би се то исправило, мишић треба тренирати за шта у свету постоји проверен начин.

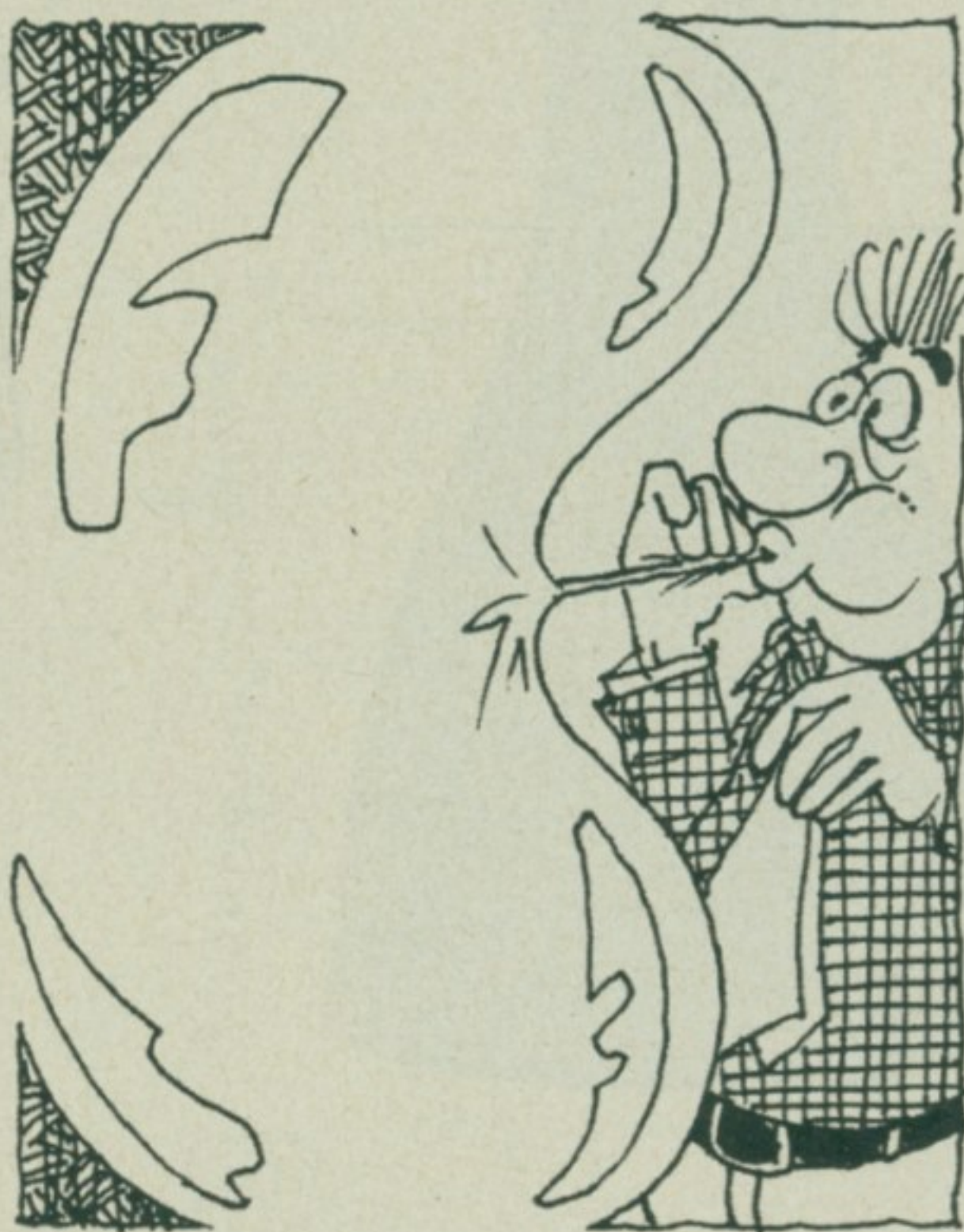
Језик треба подићи високо и њиме „бубњати“ о непце: „д-д-д-д-д“, а истовремено пластичним штапићем (или обичном дечјом цуцлом чврсто набијеном ватом) повлачити испод врха језика лево-десно, као клатно, и тада се уместо „д-д-д-д-д“ добија „др-р-р-р“. Овај тренинг треба спроводити неколико месеци, упорно и стрпљиво, више пута на дан. Велики број деце и одраслих проговорио је након тога чисто „р“.

На крају савет логопеда: ако дете изговара такозвано ресично „р“, не треба одуговлачити с исправљањем ове мане. Многи родитељи сматрају да га не треба мучити и да ће се изговор временом сам поправити. Али, ако се то до четврте године не деси, потребне су вежбе. Тако ће дете пре школе научити да говори јасно и разумљиво. И не само дете.

МАЈСТОР НАД МАЈСТОРИМА

Тако суграђани називају осамдесетогодишњег пензионера Едварда Палстерера из градића Хантингтона (САД), а он то заиста и заслужује. Већ 45 година овај некадашњи учитељ своје слободно време посвећује проучавању мембране сапунице или, краће речено, прављењу балона. При том је постигао изванредне успехе: у стању је, рецимо, да направи балон који не пукне читаву годину! Али, круна свега је „тачка“ кад дувањем кроз сламку направи одједном два мехура – један у другом, што не може ниједан други човек на свету. Присутни су одушевљени, а посебно деца која до бесвести покушавају да понове то исто, засад без успеха.

WC НА АНТИЧКИ НАЧИН

Једна екипа грчких археолога откопала је луксузни WC стар 2.400 година! Изграђен је у 4. веку наше ере на острву Аморгос и сачуван у доста добром стању. По речима професора Леиле Марангу, то је најбоље очувани антички нужник: цео је од камена, укључујући и кров. На простору 2,1 x 1,6 метара налазила су се два седишта од мермера са по четири рупе. Унутрашњи зидови обојени су жутом, црвеном и зеленом бојом. Врата су такође од мермера а испод седишта је стално протицала вода.

WC пронађен на Аморгосу налазио се, иначе, сасвим близу једног гимназијума па се, с разлогом, претпоставља да је био намењен младићима који су долазили да ту вежбају.

Занимљиво је да су у античкој Грчкој нужници били реткост у приватним кућама: грађанство је за своје потребе могло да користи и јавни WC. С владарима је ствар, наравно, била друкчија: где би они, не дај боже, стајали у реду и чекали својих пет минута. Зато су их, наравно, градили у својим палатама.

НЕПРЕВАЗИЂЕ- НО КРЧКАЊЕ

У библиотеци америчког универзитета Јел чувају се вероватно најстарији кулинарски рецепти на свету. На вавилонским глиненим плочицама старим 3600 година налази се низ рецепата за припремање пита, јела с месом, поврћем... Сва су се припремала на масноћи или води (изгледа да су и они држали дијету) и по правилу су се полако крчкала. Употребљавали су јаретину, овчетину, јагњетину, затим месо од газеле, јелена а волели су и голубове. Најомиљенији зачини били су црни и бели лук, а јело – гулаш. Њега су просто обожавали.

Називе неких састојака научници нису успели да преведу, али их је изненадило кад су уочили да се ни у једном рецепту не помиње со!

НОС РАДИ У ДРУГОЈ СМЕНИ

Нос је у пуној форми тек после подне, тврди америчка научница Мерилин Роумен и зато саветује женама да у то доба купују парфеме. Али, ни тада не треба журити са одлуком, каже. Да ли сте одабали прави парфем, могуће је проценити тек 20 минута пошто сте се намирисали јер је парфему толико потребно да се прилагоди телу.

Године 1815, појавила се у Француској занимљива књига. Скромни аутор није саопштио своје име, али је наслов много обећавао „Dictionnaire des girouettes” (Речник превртљиваца).

Тај необични речник је, по алфавитном реду, наводио имена свих политичара који су се тврдоглаво придржавали својих застарелих, превазиђених схватања, до оних који су се мудро прилагођавали „новом времену”, окрећући се сваки пут на ону страну с које ветар дува. Поред сваког имена биле су нацртане заставице које су означавале колико је пута наведена особа мењала „курс”.

Највише заставица било је поред имена Жозефа Фушеа, француског политичара који је живео од 1759. до 1820. године. О том апсолутном шампиону дволичности написано је много књига, али је „Речник превртљиваца” сажео његову биографију у оно што је најважније. Ево зашто је Фуше добио дванаест заставица.

1. Васпитавао се у католичком духу. За марљивост и побожност награђен је местом учитеља математике и филозофије.

2. Почиње Француска револуција. Фуше је изабран за посланика у Конвенту, револуционарној скупштини. Успоставио је пријатељске односе с представницима Жиронде.

3. Напустио је умерене и пришао странци Монтањара. За време суђења краљевској породици гласао је за смртну казну.

4. Конвент га је послао у унутрашњост, где се истакао у затварању цркава, одузимању златних и сребрних предмета, поклона верника. С врата гробаља скидао је натписе „Сви ћемо васкрснути!” и замењивао их натписима: „Смрт је – вечни сан!”

5. Предосећајући пад Робеспјера, брзо се приближио Таљерану који је важио за вештог, али и бескрупулозног политичара и дипломату.

6. Међутим, тај маневар није помогао и Фуше је ухапшен. Извесно време провео је у затвору. Изишавши на слободу задобио је поверење Пола Бараса који је учествовао у свргавању Робеспјера. Постављен је за амбасадора у Цисалпијској Републици.

7. Директоријум је био незадовољан Фушеовим радом и он је позван да се врати у Париз. Поново је успео да

Из Речника превртљиваца

ЧОВЕК ЗА СВА ВРЕМЕНА

„остане чист” и добио је положај који му је највише одговарао – постао је министар полиције. Бивши члан партије Монтањара, групе посланика за време Конвента које су предводили Мара, Дантон и Робеспјер, немилосрдно је гушио грађанске слободе. Стекао је огромно имање. Предвиђајући блиставу будућност Наполеону, постао је Жозефинин поверљиви човек.

8. У периоду царевања Наполеона добио је титулу грофа и херцога отрантског. Сазнавши да Наполеон намерава да ступи у други брак, обавестио је о томе Жозефину, а Наполеона је саветовао да се разведе.

9. Наполеон је, раздражен Фушеовом дволичношћу, одлучио да га лиши своје милости. Међутим, предвиђајући скори пад Наполеона, Фуше је успоставио пријатељске односе с партијом Бурбона. Сазнавши да се Наполеон враћа, Фуше напушта Париз да би из сигурне заветрине пратио даљи ток догађаја.

10. После Наполеоновог повратка са острва Елбе 1. марта 1815. и успостављања краткотрајне „влада сто дана” Фуше је опет постао Наполеонов министар полиције. Схвативши да је Наполеонов коначни пад само питање дана, издао га је Енглежима. Та издаја била је, без сумње, Фушеово „најблиставије дело”. Сазнавши за предстојећи сукоб између француских с једне и енглеских, пруских и холандских снага с друге стране, послао је план тог напада енглеском војсковођи Артуру Велингтону, али је истовремено издао наређење својим људима да чине што веће сметње његовом куриру, како би код Енглеза стигао са закашњењем. На тај начин водио је рачуна о својој безбедности ако се догоди нешто непредвиђено.

11. После Ватерлоа Фуше је постао председник привремене владе. Прекида везе са бонапартистима и приклања са херцогу орлеанском.

12. Уверивши се да херцог од Орлеана неће постати краљ, јер су савезници намеравали да врате Луја XVIII, прешао је, не трепнувши, у службу Бурбонаца и поново постао министар полиције! Јакобинац који је гласао за смртну казну краља – најзад је постао министар краљеве полиције!

Као што се види, у „Речнику превртљиваца” Фуше је с правом заслужио почасно место.

Д. М. М.

Илустровао: Бајо Луковић

БЛАГАЈНИК КОЈИ СЕ НЕ МОЖЕ ПОДМИТИТИ

Регистарске касе какве данас има свака трговина измислио је 1878. године Џејмс Рити, власник једног салуна у граду Дејтона у САД. На идеју о апарату који би бележио колико је новца прошло кроз продавчеве руке дошао је док је паробродом путовао за Европу. Да би разбио досаду, Ричи је силазио у стројарницу и сатима посматрао како раде инструменти. Пажњу му је посебно привукао мерач обртаја пропелера. У једном тренутку схватио је да би на истом принципу могао да се направи механизам који би, на притисак дугмади са бројкама, могао да одштампа рачун, остави траг на контролној траци и сабере дневну зараду.

Већ 1879. он је патентирао свој изум који је назвао „неподмитљиви благајник Рити“. Почео је да производи ове једноставне касе, али продаја је ишла слабо. Влас-

ницима трговина и кафана уопште није било јасно шта ће им ове справе.

Регистарске касе почеле су да освајају свет кад је талентовани бизнисмен Џон Патерсон добио од проналазача право на њихову производњу. Он је основао компанију „Нејшенел кеш регистер“ и 1910. касе које звоне постале су неодвојиви део трговине.

Трговачки путници ове фирме размислили су се по дућанима и великим трговинама објашњавајући власницима да се регистровањем примљеног новца кроз касу, која уз то штампа рачун и његову копију на траци, практично искључује могућност да непоштени продавци утаје новац. Ти исти продавци први су осетили опасност која се надвила над њиховим „допунским“ приходима, па због тога нису ни пуштали трговачке агенте до власника. Тада су инжењери ове фирме направили нарочиту касу која је могла да стане у коферчић тако да су Патерсонови људи могли несметано да улазе право у газдину канцеларију.

Патерсон је први увео и неке нове начине рекламирања који се и данас примењују, на пример да се рекламни проспекти шаљу на личне адресе потенцијалних купаца.

Илустровала: Ивана Швабић

Коње,
понекад,
не
убијају

КАКО

ЈЕ

ПРВИ И ДОСАД ЈЕДИНИ ПУТ
У ЈУГОСЛАВИЈИ КОЊ СА
СЛОМЉЕНОМ НОГОМ НИЈЕ
ЗАВРШИО У КЛАНИЦИ ...

Фокс на
операционом
столу
очекује
подвиг
лекара
Зденка
Милинковића
и Бојана
Радојевића.

Нарочитим
шрафом,
такзваним
спондилозним,
повезана је
поломљена
кост.

Први
кораци
ждебета
које је
добило
надимак
Шрафко.

КС ПОСТАО ШРАФКО

Ка цена је, по правилу, толико језива да је чак и филмски редитељи избегавају. Усамљени јачах језди бескрајном преријом и у једном тренутку коњ посрће. Очајни коњаник закључује да је животиња налетела на некаку рупу – и сломила ногу. Аутор филмске приче камером зумира небеско плаветнило. Онда у слику умешта звук, прасак револверског пуцња. Мета се не види. Сви знају да је коњ одгаломирао у „вечна ловишта“.

Данас се ретко чују такви пуцњи. Инјекције су бешумне, а коњи и даље ломе ноге. Посебно на хиподромима, у жестоким галопским тркама. Тада се чује прасак – сломљене ноге. И људи, у страху од призора, окрећу главе пут неба. Све док специјализована екипа не одвуче унесрећену животињу са стазе. Власник грла, да би колико-толико извадио штету, смешта коња у сасвим малу и неприкладну приколицу и правац – клиница. Они тамо знају шта да раде.

Средином фебруара 1988. у штали Бригаде милиције на Бановом брду у Београду многи, међутим, нису знали шта да раде. У узаном боксу десила се несрећа. Мајка Фани згазила је своје ждребе Фокса и – поломила му ногу, задњу десну. Ждребе је имало тек десетак дана. Није честито ни иштетало из штале а морало је у клиницу. Тако је одвајкада било.

М

лади ветеринар Небојша Поповић мислио је другачије. С напором је узео у наручје уплашену животињу, тешку четрдесетак килограма, сместио је у ауто и одјурио на Ветеринарски факултет по помоћ, одбијајући да призна да је било какав захват залудан. Направио је неколико рендгенских снимака прелома и, покушавајући да сакрије узбуђење, мирним гласом позвао ортопеде са Бањице да покушају да спасу ждребе.

Недоумице позваних да то нико од њих никада није радио и да су шансе за успех готово никакве, разрешио је тврдњом да маленом Фоксу ионако нема спаса. Може само да добије. И он и наша медицина. Ризик су прихватили лекари специјалисти Зденко Милинковић и Бојан Радојевић. Небојша Поповић је претходно добио задатак да у најкраћем року скине оток с сломљене ноге. Три дана касније Фокс је стартовао у првој и најважнијој трци свог живота. И то одмах галопом.

– Сама операција, обављена на Ветеринарском факултету, трајала је непуних петнаест минута – прича данас ветеринар Поповић док коцком шећера подмићује огромног немирног трогодог ждрепца Фокса у мањежу на Бежанијској коси, атару Бригаде милиције. – Претходно смо га прикључили на апарате који су контролисали рад срца, дисање, крвни притисак. Муке је било с анестезијом. Дао сам му дуплу дозу, која би одраслог коња убила, али ово мајушно ждребе никако није хтело да заспи. Цимало се, отимало и неколико пута тако жестоко ударило Зденка Милинковића, иначе некадашњег шампиона државе у каратеу, да се он пожалио да никада у животу није добио такве батине...

Нарочитим шрафом, такозваним спондилозним, повезали су сломљену кост и то на начин који није дозвољавао да се кост приликом брзог рашћења искриви или се, ако се шраф довољно не стегне, створи лажни зглоб. Питање што бржег окоштавања, вели Поповић, припада професионалној тајни.

Снимили: **Небојша Поповић**
и **Мирослав Николић**

М

уке по Фоксу и свим оним који су желели да ждребе истрчи своју прву трку настављене су и после операције, у време опоравка. Проблем је био, рецимо, и у томе што у том периоду ждребе страховито брзо расте: са 40-50 kg за месец дана нарасло је на 160 и шраф се искривио. Мало, срећом. Невоље је задавала и сасвим оправдана немогућност да се једном коњу каже да пази да се не ослања на повређену ногу. А коњ мора да се креће. Небојша Поповић је успео да тако имобилише задњу десну Фоксову ногу да се он ослањао нормално на њу, али није могао да је много оптерећује.

Четири недеље након операције Фоксу је извађен шраф. Сломљена кост је сасвим добро зарасла и, како кажу лекари, мала је могућност да кост поново пукне на том месту.

Шрафко је данас велики и снажан ждребац, трогодац. Већ је почео и прве тренинге за препонаше.

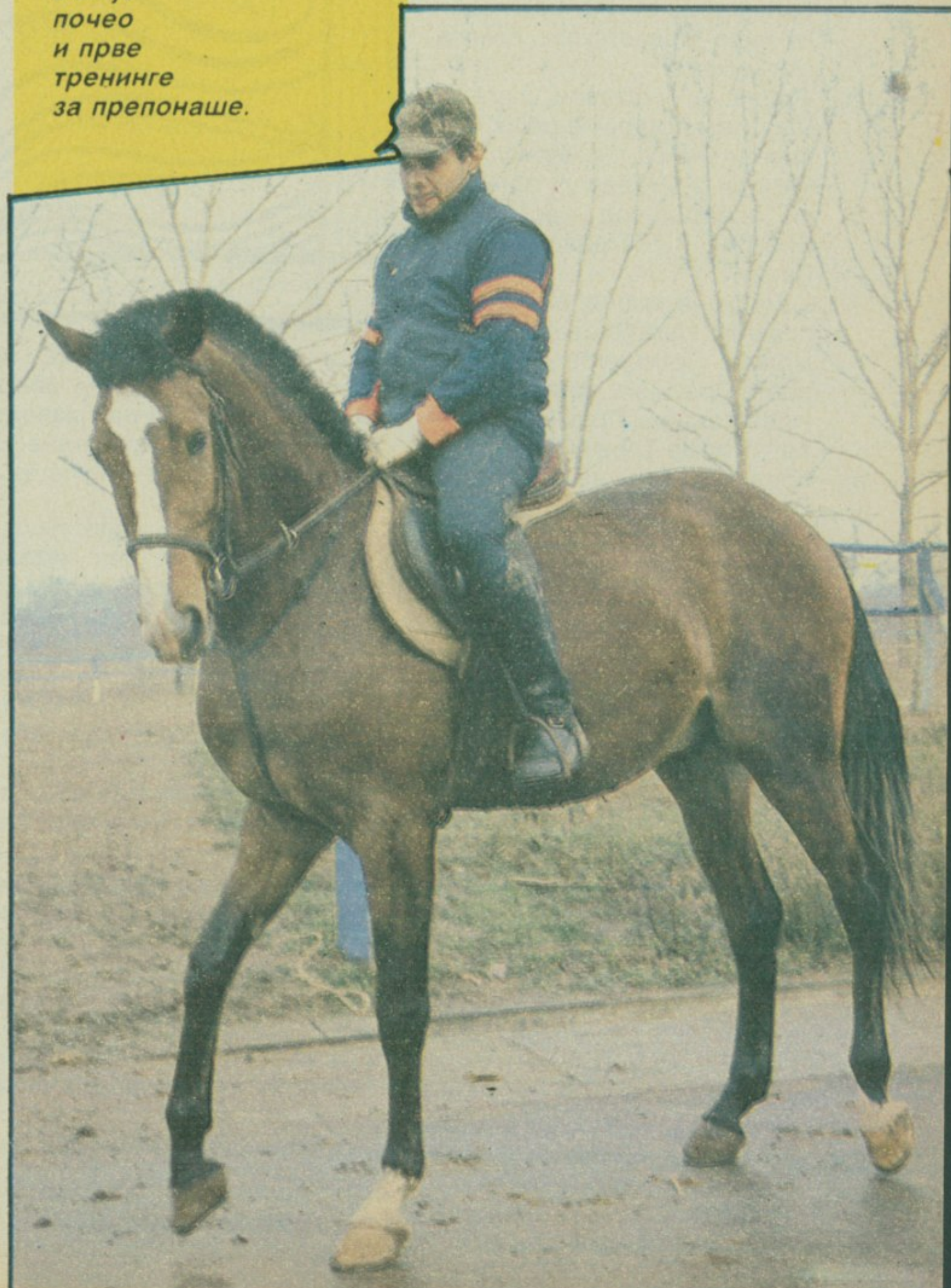
Т

ри године касније, Фокс је велик, снажан ждребац. Већ је почео прве тренинге за препонаша и, како верују тренери, има доста изгледа да буде прилично добар у прескакању препрека. Најважнију је, сасвим сигурно, прескочио најбоље, и једини, у Југославији. Само онај ко зна може на његовој задњој нози да примети мало задебљање. Или, пак, да љубопитљиво приупита шталске момке и тренере зашто тог великог-Фокса зову најчешће, Шрафко.

Сличан надимак на своје седло окачили су и неки коњи на оном нама тако далеком Западу. И то врхунски. Јер, спасавање коња са сломљеном ногом је изузетно скупо а они који то раде, по правилу, траже учешће у добити коју ће дотично грло остварити на хиподрому или као пепињер, приплодно грло. Ризик за такву операцију је, дабоме, велик, али и зарада. Много већа него што се истисне из бифтека у гласовитом ресторану „Потковица“, тик изнад београдског Булевара револуције.

Шрафко је, на срећу, одгаломирао у сасвим другом смеру. Фокс (у преводу Лисица) успео је да надмудри и природу и судбину.

Петар Милатовић

ПРАЗНИЧНА ПРИЧА

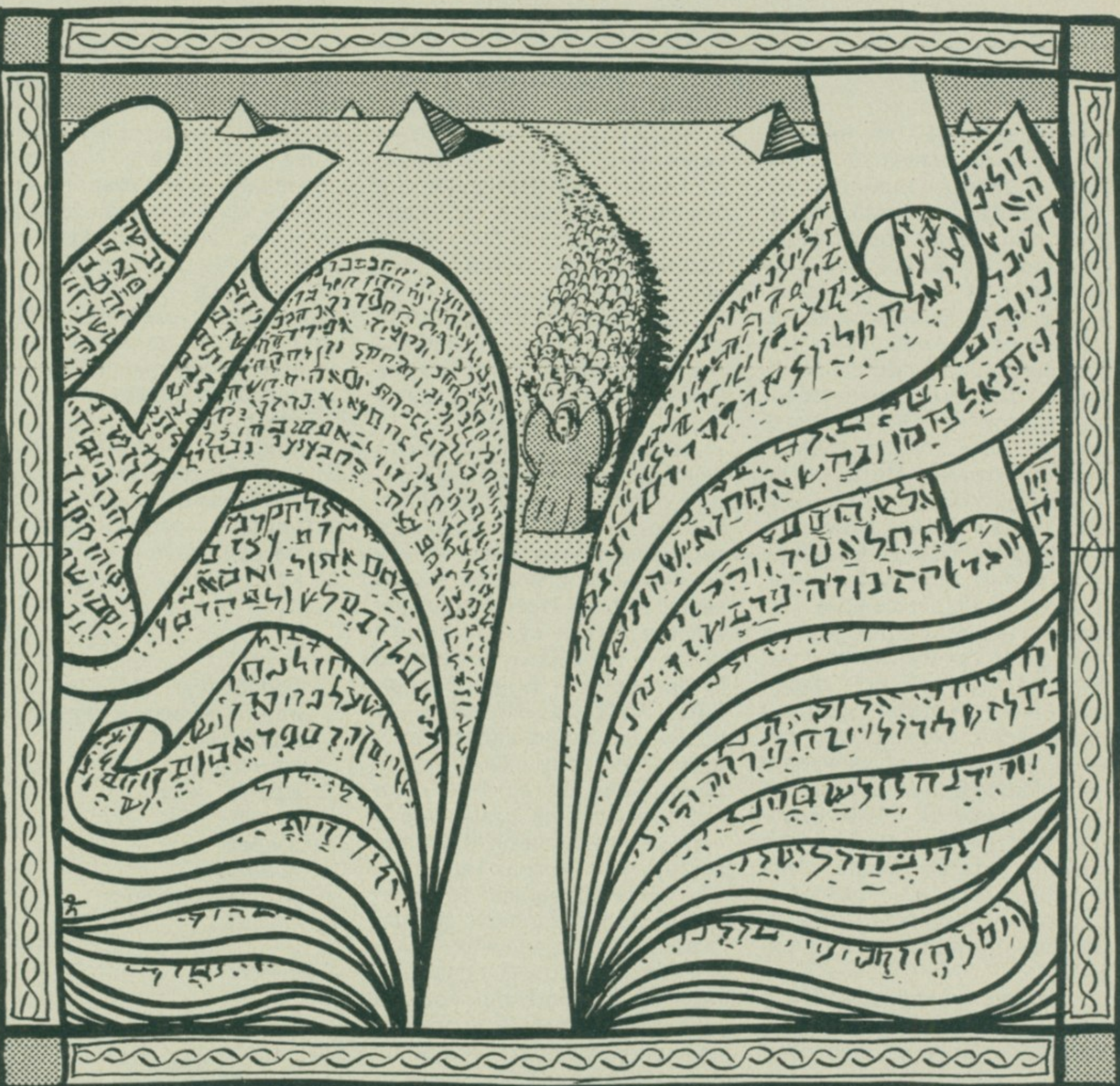
Сигурно се сећате „Сарајевске хагаде”. Својевремено је објављивање те књиге код нас обележено као значајан културни догађај

Ради се, заправо, о књизи која је настала у другој половини 16. века у Шпанији. То су 142 листа од fine коже. Текст је украшен „бројним минијатурама”, рађеним стилем средњовековних јеврејских краснописаца из Шпаније и Немачке који су „почели да илуминушу те рукописне кодексе”. А „Сарајевска хагада” је, заиста, „једна од најлепше украшених”. У Сарајево је стигла 1894. године када ју је откупио Земаљски музеј.

Шта је, у ствари, Хагада? Почећемо од саме речи. Она, преведена са јеврејског, значи: прича. Недавно објављени превод код нас (Идеа, Београд, 1990) вели: Кажа за Пасху.

Пасха је, иначе, веома стар празник. Нагађа се: „Био је то можда Празник јечма, нека врста Празника жетве, можда Нова година, Празник пролећа”. Према Тори и јеврејском предању „баш на тај дан, на Пасху, започео је Мојсијем предвођен излазак Јевреја, потомака Јаковљевих, из мисирског ропства у слободу, у Обећану земљу”.

Према Библији, мали јеврејски народ је заиста дуго и предуго робовао у Египту (Мисиру) „четири стотине и тридесет година”. Изабраном народу, јасно, тада је помогао Господ. „Једне страшне ноћи, око поноћи, поби Господ све првенце у мељи Мисирској од првенца Фараонова који шћаше сједити на пријестолу његову до првенца сужња у тамници”. Спасена су само прворођенчад Јевреја јер су они, по обавести Господовој, своје куће тада били обележили крвљу јагњећом. После тога „Мисирци навали-

Илустровао: Растко Ђирић

ваху на народ да брже иде из земље, јер говораху: изгубио смо сви. (...) И тај дан изведе Господ синове Израилеве из земље мисирске у четама њиховијем.”

Зато у Хагади лепо пише: „А чак и да смо сви мудри, сви разумни, сви стари, да сви тору знамо дужност је наша да приповедамо о изласку из Мисира. А онај што највише приповеда о изласку из Мисира то више је хвале вредан.”

Правила понашања за време Пасхе су строго одређена. „Хљебови пријесни да се једу седам дана и да се не види у тебе ништа са квасцем у цијелом крају твојем”. Тако је забрањено не само коришћење него и његово поседовање.

Иначе, хамец је „све било чврсто било течност што је направљено од жита”. Кућа се ритуално претражује и сав ха-

мец се уништава, или ако су количине толике да их је штета уништити ваља их продати неком ко није Јеврејин. Уговор о продаји мора имати „пуну правну ваљаност”, те је „препоручљиво приликом израде уговора замолити за савет окружног рабина”. Посуђе које је коришћено током године треба „три пута по 24 сата држати у води, а свака 24 сата потребно је променити воду”.

На Седер-вече једу се три цела мацеса (пресне погаче). Они носе имена три племена: Израел, Коен и Леви. Кад почне обред и „напуни се други пехар вина најмлађи упита: шта разликује ову ноћ од осталих ноћи? Јер свих осталих ноћи једемо и квашчено и неквашчено а ове ноћи само неквашчено...” А домаћин онда започне ону причу о изласку из Мисира. Нашироко је то описано у Хагади.

Приповест се завршава величанственим стиховима којима се велича свемоћ Бога. (Читалац ће разумети зашто због ограничености простора песнички ефектно понављање овде замењујемо са три тачке). Дакле: „једно јаре. једно јаре. купи отац за две паре... и ето риса. и прождра јаре... и ето кучке. и прекла риса... и ето мотке. и удри кучку... и ето огња. и спали мотку... и ето воде. и згасну огањ... и ето бика. и попи воду... и ето клача. и закла бика... и ето анђела смрти. и прекла клача... и ето пресветог благословен он. и закла анђела смрти. што прекла клача. што закла бика, што попи воду. што згасну огањ. што спали мотку. што удри кучку. што прекла риса. што прождра јаре. што купи отац за две паре. једно јаре. једно јаре.”

Слободан Рељић

ПОГОДИ ШЕСТ!

Једног летњег дана 1982. године фризер из Торонта Андре Надер, вођен неким унутарњим зовом, изишао је из своје радње и ушао у прву кладионицу да окуша срећу на коњским тркама. Мада се никада раније није кладио, без оклевања је уложио 140 долара на систем Погоди шест (Sweep Six).

Да би добио, онај који се клади по том систему мора да погоди коње који ће стићи први у шест одређених трка. Новац уложен у прву трку улог је за другу, овај за следећу и тако даље.

Вероватноћа да неко пого-

ди свих шест победника готово је равна нули, али су зато евентуални добици огромни. Надер је победио законе вероватноће и једини погодио свих шест коња који су добили трке. У џеп је ставио 140.000 долара.

Сутрадан, у суботу 31. јула 1982, у Надеру је опет, сас-

вим изненада, прорадило шесто чуло. Оставио је тек исфризирану даму да се пече под хаубом, истрчао из радње и улетео у кладионицу да се још једном опроба на Погоди шест. Овог пута уложио је 3.400 долара.

И опет су сви коњи на које се кладио победили у свих

шест трка и Надер је још једном био једини добитник укупне суме од 177.000 долара.

Тако је за два дана Надер зарадио 250.000 долара. Што се тиче госпође коју је заборавио под хаубом, лепо јој се извинио и следећег пута јој направио фризуру бесплатно.

СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА У ИСТО ВРЕМЕ!

У јесен 1955. године чувени британски позоришни и филмски глумец Алек Гинис срео је у ресторану у Лос Анђелесу тадашњег филмског идола Џемса Дина.

Пошто су мало поразговарали, Дин је позвао Гиниса напоље да му покаже шта је купио. На улици је блештао нов новчијат спортски ауто-

мобил покривен целофаном везаним врпцом с дивном машном. Управо су га испоручили, рекао је Џемс Дин одушевљено.

Алек Гинис је узнемирено бацио поглед на нова кола а онда је почео да наговара младога Џемса Дина да у њих никако не седе и да их сместа врати продавцу. Ги-

нис, и сам запрепашћен јер му се никада ништа слично није догодило, погледао је на свој ручни сат и рекао:

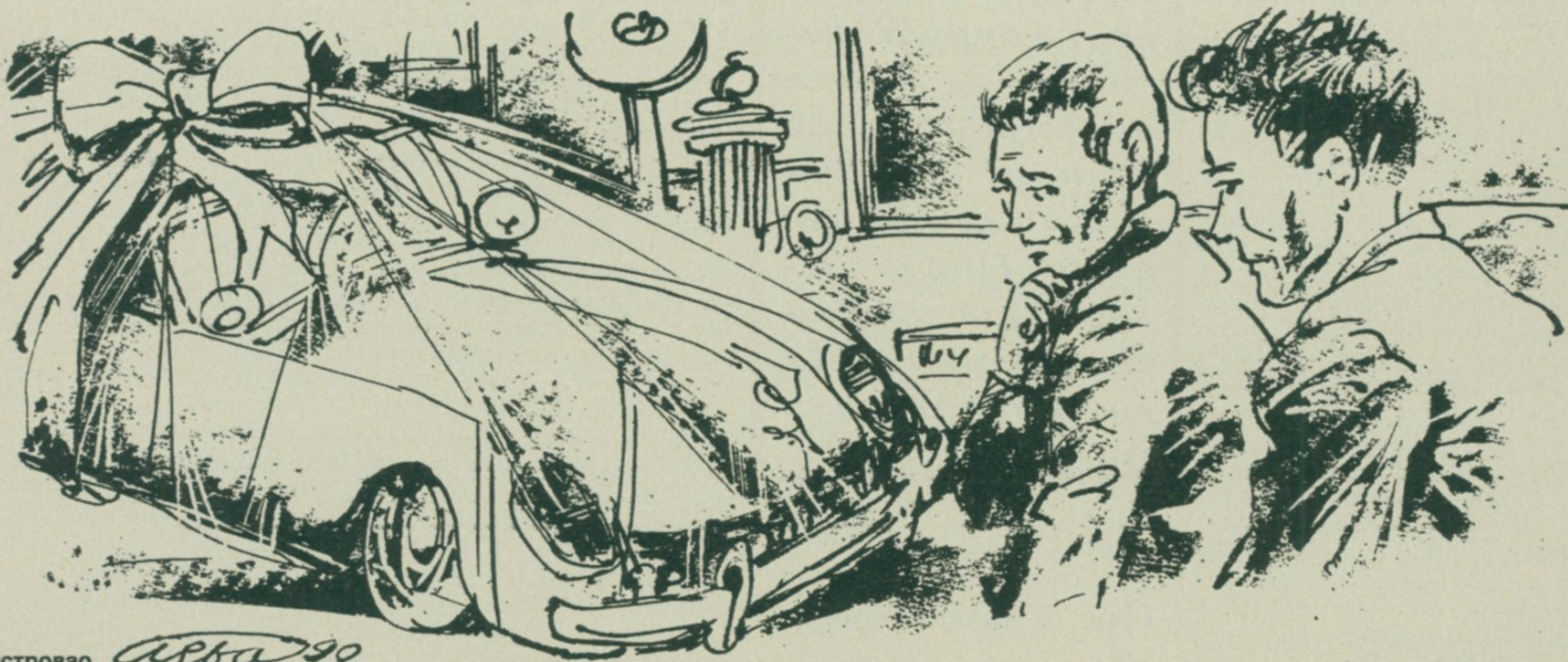
„Данас је петак, 23. септембар 1955. године, десет сати увече. Ако будеш возио ова кола, наћи ће те у њима мртвог отприлике у ово време кроз недељу дана!”

Дин се на ово слатко на-

смејао, а Алек Гинис се прибрао и одмах извинио што је рекао глупост приписавши своје чудно понашање умору и глади. Два глумца су провели пријатно вече и растали се не помињући „испад” Алека Гиниса.

Леш Џемса Дина нађен је у петак, 30. септембра у четири по подне, тачно недељу дана након сусрета са Алеком Гинисом. Сви знамо да је погинуо у својим новим спортским колима.

Б. Д.

Илустровао *Алефа 90*

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавнице,

Хтели бисмо да сазнамо нешто више о београдској групи „Гроф“ која је победила на последњој „Гитаријади“ у Зајечару.

Ана и Марија из Београда

Група постоји око пола године, а основао је Жарко (гитара, виолина, вокал) који је раније био у саставу „Rock Street“. Са њим су још клавијатуриста Срђан (ex „Бана-на“), гитариста Коле (ex „Каризма“), басиста Кифла и бубњар Жарко. Снимили су материјал за прву плочу и очекује се да се она појави под називом „На твојим рукама“. Жарко је, иначе, апсолвент на Музичкој академији, одсек виолине и она у њиховом звуку има оригиналну улогу.

КАРИЈЕРЕ: Здравко Чолић

Почетак је био тако давно да се већ губи у магли заборавља. Сарајево 1969. године, осамнаестогодишњи Здравко Чолић постаје вокални солиста групе „Амбасадори“ коју чине музичари војиници. Наступи на игралима брзо га промовишу и све се више прича о клинци који сјајно пева. Следећа станица је Београд и „Корни група“ где наслеђује Даду Томића. Код Корнелије Ковача остао је само шест месеци пошто је обојици брзо постало јасно да је Здравко рођен за солио каријеру. Све остало тече врло брзо. Прве победе на фестивалима, синглови који бележе невероватне tiraже, евровизијска промоција са песмом „Гори ватра“, потписивање уговора са Немцима и објављивање два сингла на тамошњем тржишту, до данас недостижну југословенска турнеја под називом „Земљотрес“, гостовање у Совјетском Савезу и читав низ солио албума који су обарили рекорде у tiraжима.

У првој половини осамдесетих година, са замирањем фестивала и плимом новог таласа, Здравко постепено спушта лопту и смирује терен. Плоче прати мања промотивна халабука, а он се све више окреће другим

Када се погледа уназад, јасно је да је Здравко Чолић највећа солистичка звезда коју смо икада имали. Он је једини наступио на стадиону, тиражи његових плоча пробијали су границу од пола милиона примерака. После дуже паузе вратио се плочом „Датим кажем шта ми је“

стварима. Шта се са њим збивало последњих година, најбоље објашњава он сам.

После земљотреса

Последњих година доста сам путао, одмарао се од

музике, ушао сам својевремено у поље мале привреде, имао неке негативне фазе. Мени је, у ствари, недостајао човек који би музички и програмски држао ствар у својим рукама. Без правој продуцента ништа не можеш направити. Корнелије Ковач је у то време радио са Шпанцима, правно музику за филмове и он временски није могао да истраје са мном, да урадим нешто другачије, новије, што би имало комерцијалну подлогу.

Тако је и претпоследњи албум, који је изашао под именом „Здравко Чолић“, испао збрзан. Постигао је око 170.000 tiraжа, имао је неколико малих хитова – „Родим те, мајко, сретног“, „Еј, сузо“. Ниједан концерт нисам имао после те плоче јер је боље не радити на силу. Стално сам размишљао о овој плочи. Ми смо публици обећали да ћемо узети онај замак, једна плоча на годину, али то се није десило јер је Корнелије био у носу са Шпанцима. Хтели смо тамо да снимимо, по, ја нисам прикупио сав материјал и ствар се разводнила.

И тако сам о свему почео да разговарам са Гораном Бреговићем још децембра 1988. године. Онда сам, због посла, био неколико месеци у Сплиту, Горан је отишао у Америку, а када се вратио,

одлучио је да заједнички кренемо у посао око тог албума. У то време није имао никаквог свој пројекат, а давна му је жеља да направимо тако нешто јер смо пријатељи од детињства и годинама смо сарађивали.

Корак напред

Почели смо крајем октобра 1989. године заједно са Лазом Ристовским и кренули полако да правимо демо-снимке од првих песама које смо имали. Горан је рекао да треба да идемо на нову фору, корак са стране или напред у односу на знању текућу поп продукцију. Значи, мало изменити звук, имати паметне текстове. Намера нам је била да не буде платера. Два рефрена који вуку на шлагер, а не на етно поп, покушали смо аранжмански да раздијемо. Наравно, музика је морала да буде једноставна. Горан је имао теорију да ствар мало другачије развијемо, на макар пронала. Ја сам био за то јер човек са стране који се врло успешно бави тим послом види ствари много боље него ја сам, поготову што сам у то време био изван музике.

За прошлу плочу замолио сам Лазу, а Горана за ову, да ми направе демо-верзију „Чаје шукарије“ јер бих желео да је носим ван, убеђен сам да може имати неког ефекта. Јер, у овом времену етно попа, почев од Пола Сајмона, Офре Хазе, преко Морикантеа и Ламбале, сматрао сам да је ово нека наша база. Запад већ почиње да вршља по нама, да краде, слуша разне инструменте и теме. С обзиром на неке разговоре и везе одраније, сматрао сам да је добро покушати нешто тако. Горану сам

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ово одевирао на гитари и он је одлучио да то ставимо на ову плочу. То је било једино с моје стране и то што сам утјерао да пјесме које су ву-кле на плагат „прогутам“ у другом облику. Горан је то испоштовао тако да је пра-вио по пет-шест аранжмана за поједине пјесме.

Онда је дошла та велика невоља дугог рада. Рецимо да је ова плоча, на свој на-чин, добро испала. А Запад је давно показао да ниједан добар пројекат не може да се направи на брзину. Плоча се мора радити пола године, одједном или с паузама. На-ма је одишта користило то што је Горан у међувремену радио неколико филмова, па је исцрпео идеје кроз филм-ове. Не знам да ли су то зур-ле из „Глувог барута“ Бате Ченгића или је то рефрен „Чија је оно звијезда“ који је на етно варијанти убацио у филм за Нијемце. Онда је до-шао поновни рад, преслуша-вање, измене текста, тако да је то дуго вријеме доприни-јело тежини плоче. Једнос-тавно, није се брзало. Ми смо планирали плочу за про-шлу Нову годину, па се то онда стално померало. И стално се размисљало о плочи тако да смо једну пјес-му пред крај чак избацили. Можда је добро да се, у принципу, не мисли кад ће изаћи плоча. По мом миш-љењу, ако је плоча добра, свако вријеме је добро, с тим што се телевизија више гле-да зими него љети када се иле по кафићима, дискотека-ма. Ја сам настојао да изађе раније, али како смо се кроз рад лијено дружили и како је све ишло својим током, по-четна нервоза брзо се изгу-била.

П. Ј.

BLOOD MONEY КРВАВИ НОВАЦ

Hey Patty Garrett that's what
I used to call you
They tell me you want me but
I hear They've got you
They made you a lawman
with a badge made of silver
They paid you some money
to sell them my blood
But you say this ain't about
me, this ain't about you
Or the good and the bad
times we've both been
through
When the lines between
brothers and justice have
changed
You do what you've got to
cause you can't walk away
I wonder what would have
happened
If you were the killer
And I was the hero
Would things be the same
Or would I have traded
Your life for my own life
Would I have paid
Your debts in your place
But this ain't about me, this
ain't about you
or the good and the bad times
we've both been through
When the lines between
brothers and justice have
changed
You do what you got to cause
you can't walk away
Blood money
That's what I call it
'Cause money for blood ain't
no fair exchange
Blood money
Bought and then sold you
But your conscience is all you
can take to your grave

Текст музика: Jon Bon Jovi

Изводил: Jon Bon Jovi

Хеј Пети Герет, тако сам те
звао
Кажу да ме тражиш али
чујем да те имају
Учинили су те човеком
закон са сребрном значком
Платили су ти нешто новца
да би им испоручио
моју крв

Али кажеш то нема везе
са мном, то нема везе
са тобом
Ни са добрим и лошим
временима која смо
заједно проšli
Када су се линије између
братства и правде измениле
Чини оно што мораш јер не
можеш тек тако да одеш
Питах се шта би се
догодило

Да си ти био убица
А ја херој
Да ли би ствари биле исте
И да ли бих ја мењао
Твој живот за мој сопствени
Да ли бих платио
Твоје дугове да сам на
твом месту

Али то нема везе са мном,
то нема везе са тобом
ни са добрим и лошим
временима која смо заједно
прошли
Када су се линије између
братства и правде измениле
Чини оно што мораш јер не
можеш тек тако да одеш

Крвави новац
Тако ја то зовем
Јер новац за крв, то није
поштена трговина

Крвави новац
Купио сам те на продају
Али у гроб можеш понети
само своју савест

Крис Конрад

ИЗЛЕТ

ЦДУЦА
ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Екран је заузимао цео предњи зид мале бродске кабине. Седели су удобно заваљени и посматрали добро познате обриси планете обавијене плавкастом маглом. Заузимала је готово половину екрана.

– То си хтео да ми покажеш? – упитала је Ив разочарано. – Разгледање родне планете... Одувек сам мрзела те ђачке екскурзије.

Он се полако нагнуо и дотакао једно дугме на командној табли. Истог тренутка сви зидови су постали црни. Само су светла на командној табли пригушено светлукла.

– Аутоматски пилот? Зашто си га укључио?

Није јој одговорио. Уместо тога притиснуо је још једно дугме. Мало, жуто, трептаво светло придружило се осталом мноштву. У исто време зидови су почели да им се приближавају.

– Ваздушни јастуци! – рекла је усхићено.

Нестрпљивим покретима ослободила се појасева и одбацила од столице. Отплутала је у правцу десног зида и с уживањем утонула у меко црnilо.

Он је за то време још увек баратао командама. Обе столице и командни сто елегантно су одшетали до доњег дела екрана.

– Јеси ли икада водила љубав на нултој гравитацији?

Ив није била сигурна да га је добро чула. Покушала је

да се окрене, али се њен покушај претворио у вратоломну пируету и она је, након што се одбила од зида, наглавачке запловила према њему.

Спремно ју је обухватио рукама и запловио кроз простор заједно са њом.

– Ти то мислиш озбиљно?

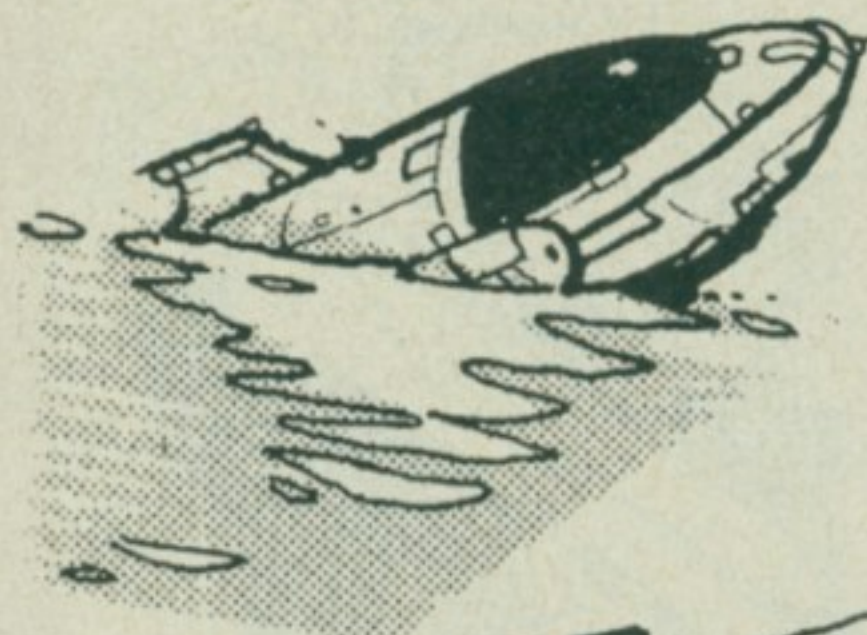
– Најозбиљније – одговорио је.

Несташно се насмејала и загрлила га. Пажљиво је десном руком трагала за малим сензором на његовим леђима. Кад га је нашла, спретно се измигољила из његовог загрљаја и отиснула у супротном смеру гласно се смејући.

Чуло се само једно „клик“. Он је наставио своју путању го, док га је смежурана љуштура пратила на пристојном растојању.

– Ти, мала вештице...

Извежбаним покретом се окренуо, одбио од зида и непогрешивом путањом упутио према њој. Убрзо је простором плутала још једна љуштура, обасјана само сабласноплавом светлошћу екрана...

***

У делићу секунде сви зидови су засјали јаркожуто.

– Шта се десило? –

упитала је Ив уплашено.

– Знак за опасност првог степена... Ово ми се још никад није десило...

Погледаћу.

Упутио се ка командној табли у дну екрана. Земљино плаветнило постало је пригушено наспрам јаке светлости у кабини.

– Не могу да искључим пилота... У случају опасности не може да се искључи...

– Али, какве опасности? – питала је Ив. – Куда идемо?

– Сектор ЦК-3... –

одговорио је механички.

– ЦК-3!? Па тамо је...

– Да... Црна рупа...

– Али, то је забрањени сектор, како може...

– Не знам – рекао је тупо.

– Не могу му ништа...

Екран је потамнео, а слика Земље уступила је место сабласној тами свемира. Жуту кабину испунио је ужас.

Мали путнички брод незадрживо је јурио ка непознатом мастиљавом гротлу. Облаци звездане прашине кроз које је прошао учинили су да му оклоп постане попут коре поморанџе. Кад га је захватио временски колапс, не приметно је задрхтао, а затим нестао.

РЕКЛИ СУ

Страст

У животу постоје две трагедије. Једна је не остварити страст свога срца. Друга је остварити је.

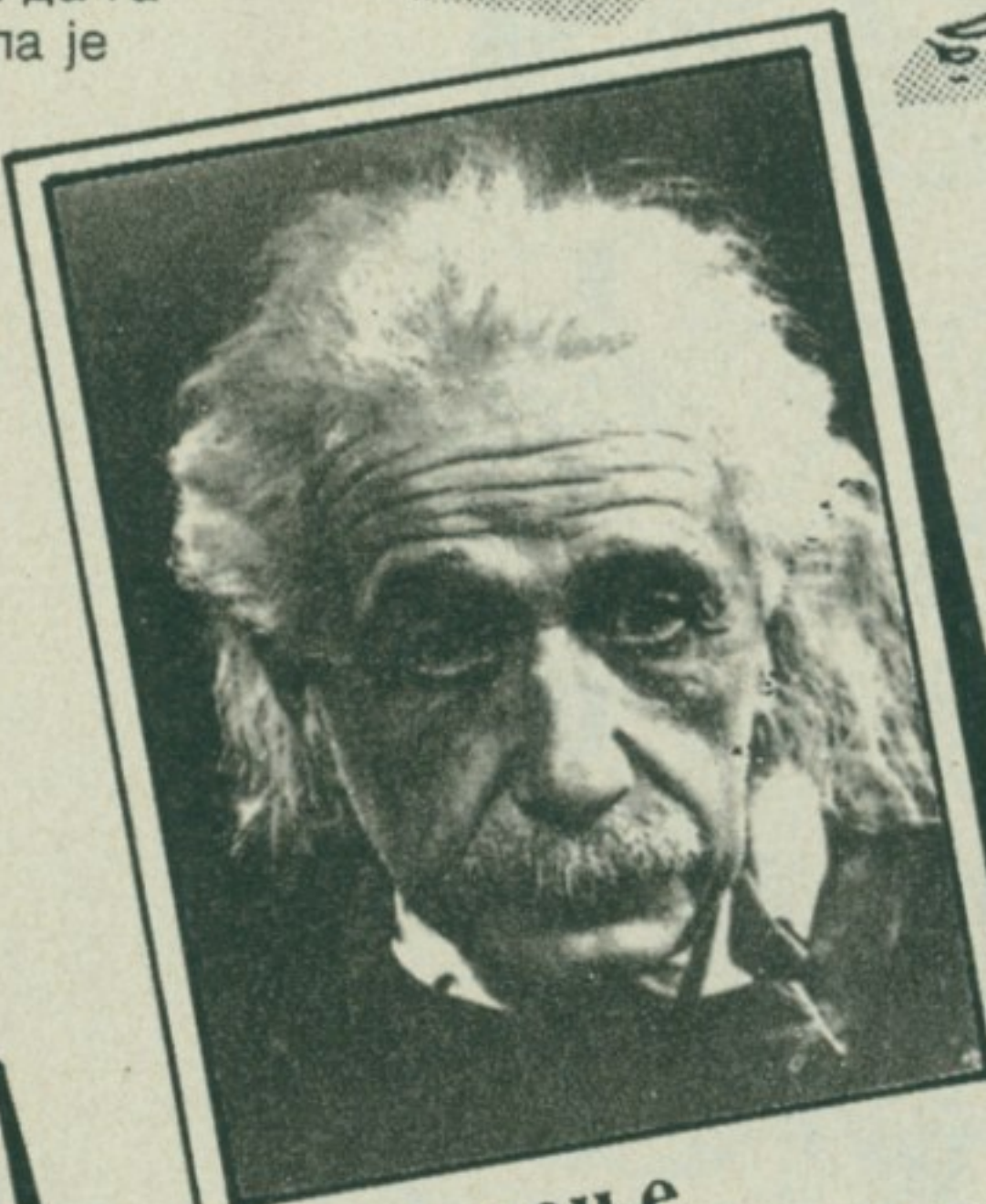
Цорн Бернард Шо
(1856–1950)

Претходници

Уколико сам видео даље од других, то је зато што сам стајао на раменима гиганта.

Сер Исак Њутн (1642–1727)

Мишљење

Суштина човека је у томе шта мисли и како мисли, а не у томе шта ради или од чега пати.

Алберт Ајнштајн (1879–1955)

Небрига

Зато што није било ексера изгубљена је потковица: пошто није било потковице изгубљен је и коњ: а пошто је изгубљен коњ, изгубљен је и јахач.

Бенџамин Франклин
(1706–1790)

Порекло

Могу да пратим своје порекло до протоплазматичне приордијарне атомске глобуле. У складу с тим, породични понос је нешто несхватљиво.

Сер Хемфри Цилберт
(1539–1583)

Три сата

У три сата је увек прекасно или прерано за било шта што желите да урадите.

Жан-Пол Сартр (1905–1980)

Безначајно

Ситне ствари узбуђују ситне умове.

Бенџамин Дизраели
(1804–1881)

***

Прохујали су еони.
Изненада, тихо као што је и
нестала, јајолика олупина
поново се појавила у
видљивом делу свемира. На
великом црном екрану је
писало: „СЕ-3 одредиште
ЗЕМЉА“. Али, два уснула
путника у црној кабини нису
могла то да виде.

***

Пробудила га је блештава
светлост која му се
поигравала на капцима.
Протегао је утрнуле ноге и
отворио очи. Унутрашњост
црна попут пакла с једне и
блештавило с друге стране
уплашили су га. Свест му је
закупила једна једина
мисао: ПОБЕЋИ. Покушао је
да скочи, али га ноге нису
издржале и он се свом
тежином сручио преко
командног стола.
Неразумљиви пискутави
звучи, који су одједном
одјекнули праћени
треперавим шаренилом,
улили су му паничан страх и
повратили снагу. Успентрао
се на заљуљану површину
олупине брзином прогоњене
звери.

Светлуцава зелена боја
окоLINE уливала му је
поверење. Инстинктивно је
скочио и препустио своје
голо тело таласима
бесомучно млатарајући
рукама и ногама. Чуо је
силовит прасак, али се није
осврнуо. Пред собом је
видео ЦИЉ.

Последњим атомима снаге
изашао је на обалу и
исправио се. Изнад њега,
кроз густо зеленило, вијугало
је дугачко љигаво створење.
Ипак, њега је привукло
нешто друго. НЕШТО што је
стајало испред њега и што је
изгледало попут њега. Видео
је руку која му пружа црвени
плод. Узео га је и принео
устима. Знао је да тако мора
да буде.

По ко зна који пут све је
почело из почетка...

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Коров

Коров је биљка чије особи-
не још нису откривене.
Ралф Валдо Емерсон
(1803–1882)

Запамти

Далеко је боље да забора-
виш и да се осмехујеш, него
да запамтиш и да будеш ту-
жан.

Кристина Розети (1830–1894)

Телевизија

Телевизија? Та реч је пола
латинска и пола грчка. Из
тога не може изаћи ништа
добро.

Ц. П. Скот (1846–1932)

Супруге

Супруге су љубавнице
младих људи, другари зре-
лом добу и неговатељице
старости.

Франсис Бекон (1561–1626)

Математика

Математика, када се пра-
вилно сагледа, садржи не са-
мо истину, већ и лепоту,
хладну и строго: врхунску
лепоту.

Бертранд Расел (1872–1970)

Жалбе

У овом домаћинству има
толико ствари на које се тре-
ба жалити да ми никад није
пало на памет да се жалим
на реуму.

Х. Х. Манроу (1870–1916)

ЕНИМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Аномалија ока, 2. Име и презиме загребачког глумца, 3. Смеса којом се пуне разна јела (мн.) – Обичај (тур.), 4. Име писца Балзака – Добар говорник, 5. Иницијали атлетичара То-пића – Откриће, проналазак, 6. Курјак – Друго, остало, 7. Коштуња-ви плод – Ознака за метар, 8. Просторија у којој се чувају ствари велике вредности (мн.), 9. Немачка марка аутомобила – Бруто-ре-гистарска тона, 10. Име и презиме наше прве филмске глумице, 11. Некадашњи коњаник са прским оклопом.

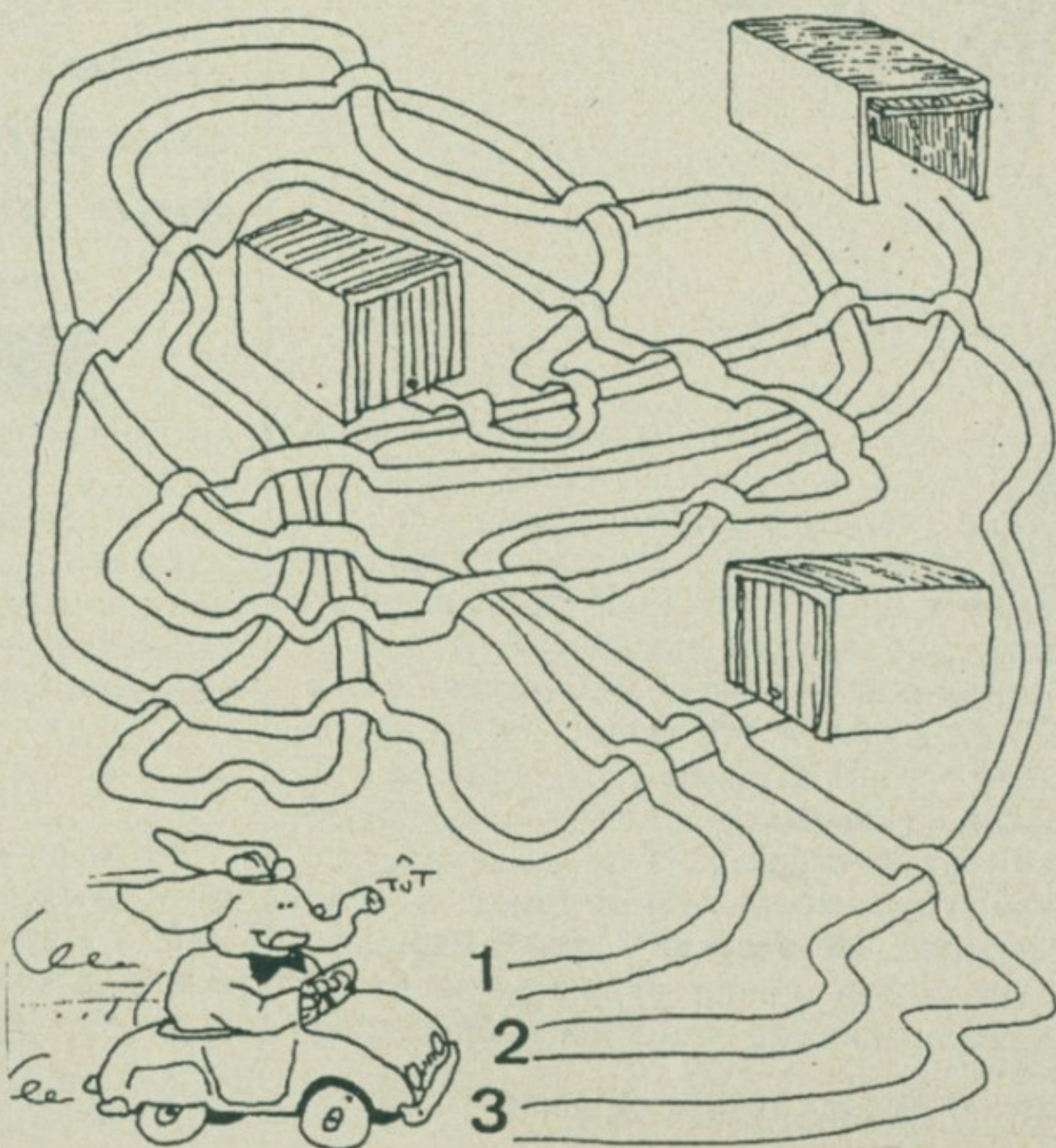
●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3							●					●
4						●						
5			●									
6				●								
7					●	●						
8												
9				●								
10												
11												

УСПРАВНО: 1. Име и презиме певача са слике, 2. Склоност ка пус-толовинама, 3. Пешчани спруд – Аустралијска птица тркачица слич-на ноју, 4. Графички радници, јеткачи – Два сугласника – Символ радијума, 5. Крлетке – Света птица старих Египћана, 6. Показна за-меница – Уједињене нације (скр.) – Гарави, 7. Лична заменица – Апарат за мерење електричног отпора, 8. Град у Индији, 9. Женско име, 10. Енглески тркач, Стив, 11. Решето, 12. Суседна слова азбуке – Ознака за реомир.

КАКО ДО ГАРАЖЕ?

Само једним путем можете стићи до отворене гараже. Којим?

у
земљи
патуљака
и
хиљаду
вулкана

ГОРСКЕ ОЧИ АЈФЕЛА

ао „Очи Ајфела“ налазимо их у дели-
ма песникиње Кларе Вајсберг. Кад
се гледају с околних брда или, још
боље, из авиона због изразито плаве боје
њихових вода и кружног облика заиста
делују као велике сјајне очи. А све то
смештено је у прекрасном пејзажу сатка-
ном од шума и обрађених поља. То су
„маре“, језерца вулканског порекла, гру-
писана на малом простору у немачкој об-
ласти Вулканајфел која се на западу гра-
ничи с Луксембургом и Белгијом, а на исто-
ку завршава рекама Мозел и Рајном.

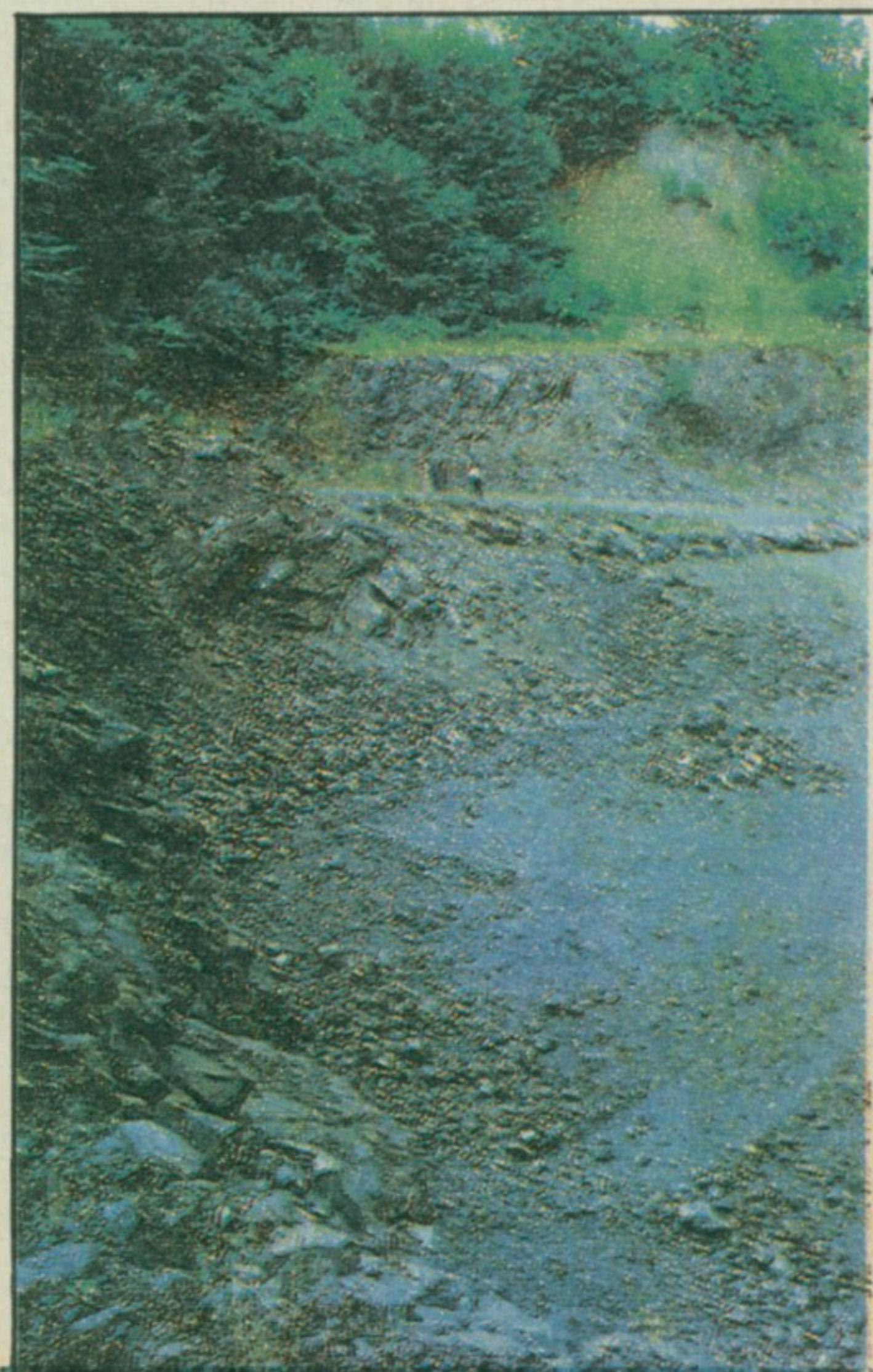
Читава ова област окружена је веома
старим планинама насталим у палеозооку.

***Прекрасна језера у не-
мачкој области Вул-
канајфел, настала пре
десет хиљада година,
спадају у најзанимљи-
вије природне фено-
мене Европе***

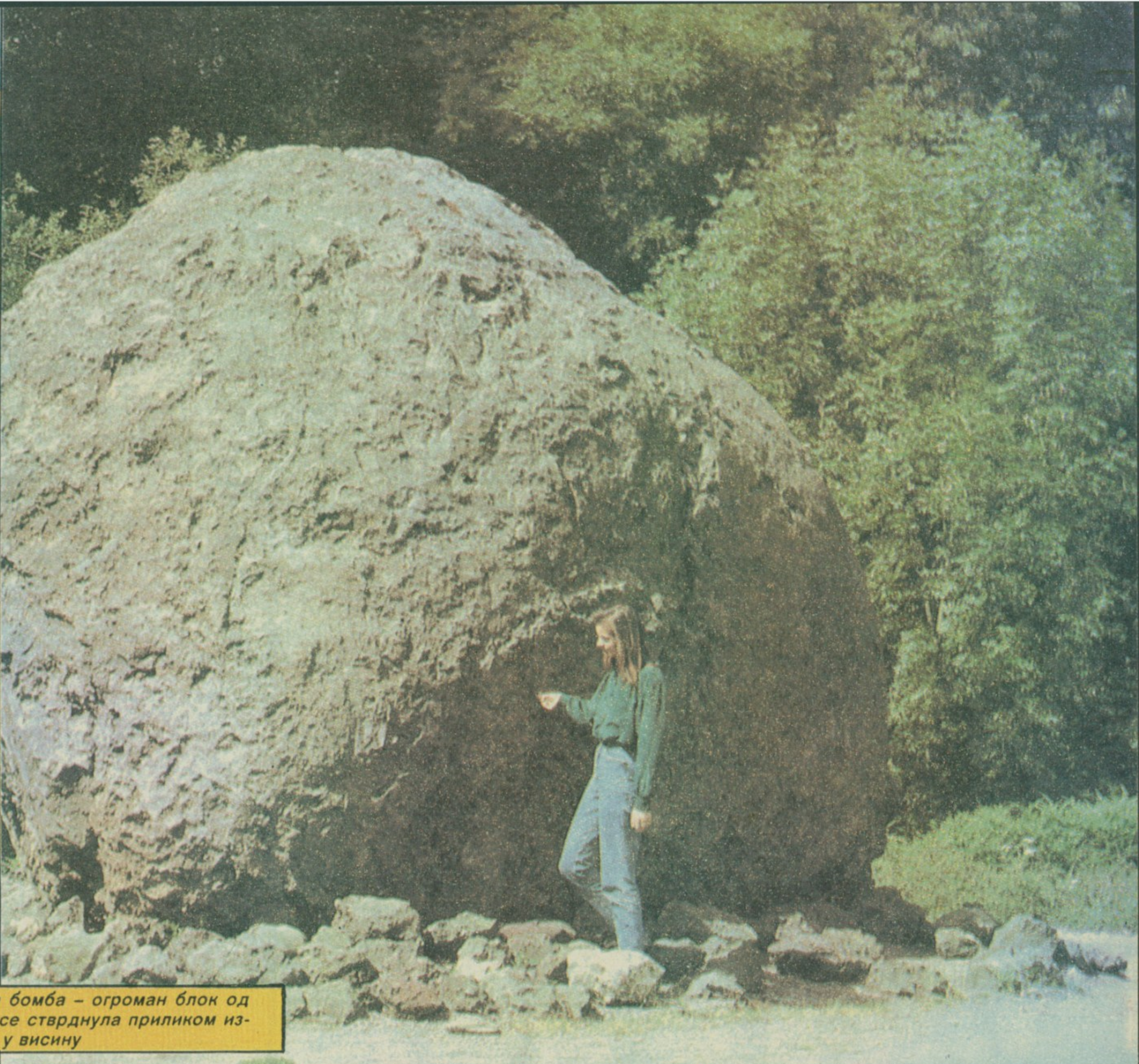
Преко 150 кратера

Вулканске активности запажене су ов-
де у другој половини терцијара и то нарочито у Вестервалду и Ајфелу где су последња померања тла оставила пукотине кроз које је повремено куљала лава.

Места јединствене лепоте

Вулканска бомба – огроман блок од лаве која се стврднула приликом из-
бацивања у висину

Један од „закржљалих“ вулканских
кратера

Мало ко зна да су чак и брда изнад Бо-
на магматског порекла, док у Ајфелу, а
нарочито у околини градића Даун, постоји
чак десетак кратера који су данас ипуње-
ни водом, да не помињемо осталих 140
који су се исушили. То су кратери левка-
стог облика оивичени наслагама од пепе-
ла, камена плавца и шљаке у виду прсте-
нова који не могу лако да се уоче. Остаје
питање; како су настали ови вулкани који
су бар по свом спољашњем изгледу изу-
зетни, ако не јединствени?

Према једној старој хипотези, ерупције
највероватније изазива прилив подземних
вода, при чему се ствара водена пара и
изазива експлозије на најслабијим тачка-
ма Земљине коре. Данас се, међутим,
мисли да је појава ерупције у директној
вези са тектонским поремећајима и да се
догађа тамо где се појављују и пукотине
на Земљиној кори.

Још нема сагласности геолога око тога
како су настали поменути вулкани, однос-
но језера. Неки сматрају да су то за-
кржљали вулкани или „ембриони вулка-
на“. Није чак утврђено ни да ли су настали
од једне или више ерупција. Све у свему,
мисли се да су стари од осам до десет
хиљада година.

Тајна, дакле, још није сасвим расвет-
љена и то још више доприноси задивљују-
ћем изгледу „очију Ајфела“. У њима има
нечег старинског, ваљда зато што се на-
лазе у околини коју још није нарушио не-
контролисани напредак цивилизације. Ту
су, кажу, настале легенде о патуљцима
који се помињу у баладама Хердера и Ге-
теа. Око њих су лепо уређена шеталишта
и читава мрежа стаза које воде кроз
околне шумарке тако да можете да их по-
сматрате из хиљаду различитих углова.

Фонтана с кључалом водом

Али, нису само „маре“ привлачност
Вулканајфела. У Штрону, десетак киломе-
тара далеко од Дауна, може да се види и
једна неуобичајена вулканска „бомба“. Готово да је савршено округла, тежи око
120 тона, а нађена је у кратеру на брду
Вартгезберг одакле је 1980. пренета на је-
дан трг у Штрону. Осим тога, у градићу
Борну постоји и јединствена фонтана, та-
кође вулканског порекла. У њој вода нај-
пре стоји тридесетак минута, затим про-
ври и настави кретање кроз невидљиве
отворе... И тако стално. Све је то смеште-
но у лепој и тихој околини која је некада
била земља хиљаду вулкана.

Д. В.

ЈА

ПТТ

10000 БУГОЈНА
МАЈА
ПОШТА
П.ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

Уређује: Вито Недељковић

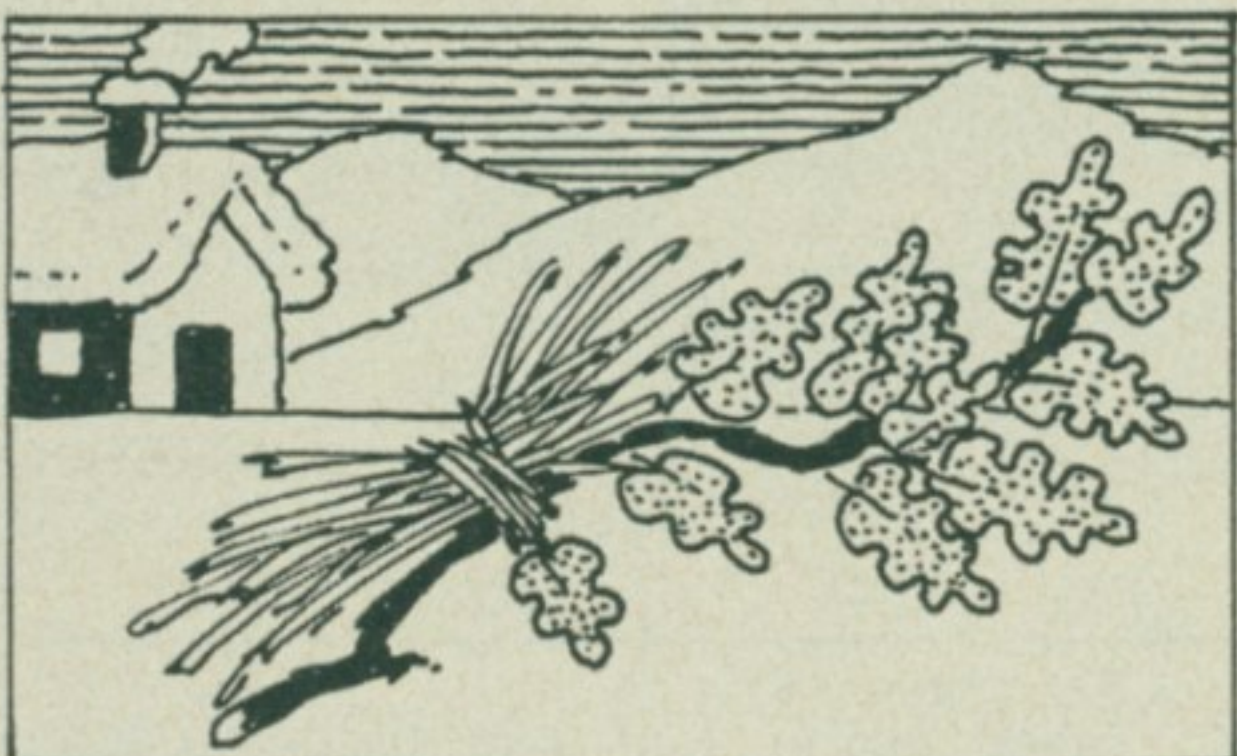
Бадњак – народни обичај

Знам да је код Срба православаца веома развијен обичај ношења бадњака. Шта је бадњак, је ли то религио-зан обичај и од када потиче? У мојој породици, која је пореклом из Црне Горе, веома се поштује овај обичај.

МИЛЕНА ВУКСАНОВИЋ

Ниш

Ношење бадњака на Бадњи дан (6. јануар, дан уочи Божића) древни је обичај и слави се од 4. века као и Божић

(дан даривања, добре воље и дан Христовог рођења). Бадњак је храстова грана, а храст је, према прастаром веровању, митско дрво које штити од Перуна, бога грома. Бадњак се уносио у кућу, бацао на ватру (огњиште) и када би запуцкетао бацајући искре, домаћин би изговарао речи: „Онолико благостања, среће, здравља, пара, стоке и жита колико и искри...”

У црногорској историји Бадње вече има посебну традицију. Тога дана 1707. године била је истрага потурица коју је Његош опевао у „Горском вијенцу”.

Први пилот

Молим вас да ми одговорите када је први пилот полетео авионом. Стално вас читам, а први пут вам пишем.

НЕБОЈША МИЛЕНКОВИЋ
Падинска Скела 7/2

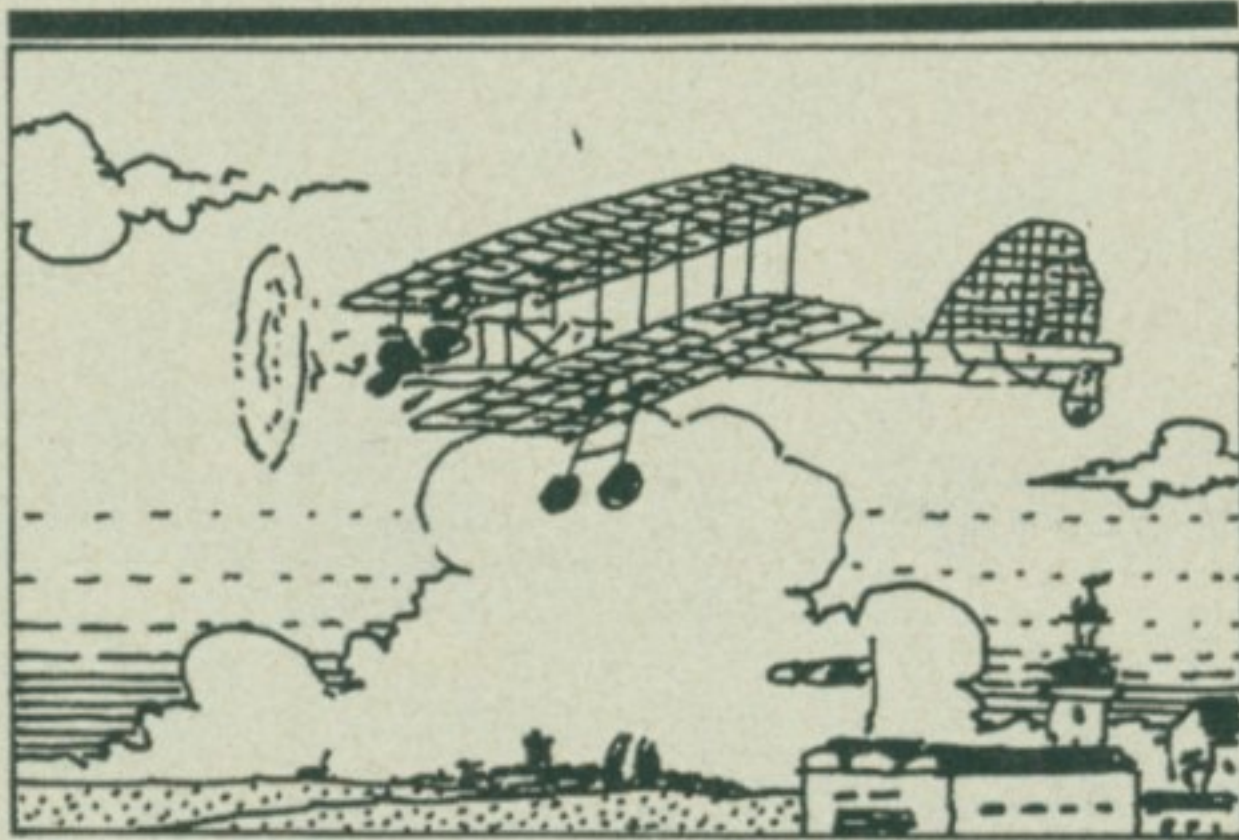
Први контролисани и постојан лет са посебним погоном остварен је у близини Кил Девил Хила у месту Кити Хок,

Адреса храбре Сандре

У новогодишњем „Политикином Забавнику”, у рубрици „Живот пише драме”, прочитали смо текст „Однео ме гарбин!” о узбудљивом доживљају Александре Живковић из Бара и њеног оца Зорана. Желеле бисмо да пишемо храброј Сандри, па те молимо да објавиш њену адресу, као и фотографију.

МИЛЕНА и НЕВЕНА МАРКОВИЋ
Суботица

Александра Живковић је одлична ученица другог разреда основне школе „Југославија”, Бјелиши бб, 85000 Бар. На фотографији је с татом Зораном непосредно после драме на Скадарском језеру.

Северна Каролина, САД. Орвил Рајт полетео је на свом авиону „flyer I”, снаге 12 KS, с погоном на ланац, и њиме прелетео 36,5 m брзином од 48 километара на час у ваздуху и 10,9 километара на час на тлу. Лет на висини између 2,5 и 3,5 m трајао је око 12 секунди. „Flyer I” налази се сада у Националном ваздухопловном и свемирском музеју у Вашингтону.

Врапчићи и зима

Живим у Бугојну, имам једанаест година и твоја сам редовна чита-тељка. Код нас је веома хладно, а има пуно врапчића. Ја им дајем мрвице свежег хлеба, али не знам да ли је то добро. И још нешто, сипам им воду у посуду, а они је и не дотакну па се претвори у лед.

Молим вас да ми што пре одговорите. Унапред хвала.

ИРЕНА
Из Бугојна

Врапчићима не смета свеж хлеб, али ветеринарка Зорица Предић препоручује да га у рерни просушиш и дајеш им мрвице бајатог хлеба или двопека. По-некад им можеш дати и пшеницу.

Што се воде тиче, њу врапци сами нађу колико им треба, па не мораш да им остављаш.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ

Ко је убио Дикија Филандера?

1. Да, као што то доказују трагови гума.
2. Да. Очекивала је да добије од осигуравајућег друштва 300.000 долара.
3. Да, зато што је Дики очигледно имао љубавну везу са Данијеловом женом.
4. Да, зато што је Данијел бранио Ели и ослончавао је са „Ели”, а не са „госпођа Филандер”.
5. Не, судећи по изгледу поломљеног дела оградe. Горњи део оба краја пречаге глатко је одсечен, а доњи део одломљен.
6. Да. Трагови гума показују да су се кола вратила мало уназад како би избегла да ударе о камен. А пре него што су кренула уназад, морала су да се зауставе.
7. Да. Знамо да он није провалио ограду својим колима. Тешко је поверовати да се зауставио код поломљеног дела оградe, узмакао да избегне камен који се ту испречио, а затим поново кренуо колима преко ивице стрмине. Да је хтео да се суноврати у провалију, учинио би то без оклевања.
8. Да, зато што је особи која је Дикијева кола довезла до оградe био потребан саучесник који ће јој помоћи да напусти место догађаја. Трагови гума с леве стране пута указују да се саучесник налазио у другим колима.
9. Ели и Данијел су сковали план да убију Дикија. У одговору број 8 видели смо да су биле умешане две особе. Једна од њих требало је да просече ограду (што је вероватно могло да се обави а да се не побуди било чија сумња, нарочито ако је дотична особа била одевена као путар), а друга да доведе кола до оградe. И заиста, Данијел се, обучен као путар, довезао до места познатог под називом „Мртвачева кривина”, паркирао се с друге стране и натенане исекао део оградe. У међувремену је Ели убила Дикија код куће и, ставивши његово тело на предње седиште, отишла на састанак са Данијелом. Зауоставила се пошто је испред точка аутомобила био камен, мало је узмакнула колима а затим су она и њен љубавник гурнули кола преко ивице провалије и одвезли се заједно са места „саобраћајне несреће”.

Што се тиче Ронде Равиш, она је читаву ноћ чекала Дикија у мотелу.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Марина Рутовић, Воја Љешњака 72, 84000 Бијело Поље – 12 година, сакупља салвете, марке и сличице „Животињско царство“.

Светлана Марјановић, Сретена Дудића Б 19, 14000 Ваљево – 12 година, сакупља постере, воли музику и дописивање.

Наталија Пајић, Загорска 28, 11080 Земун – 10 година, сакупља постере, значке, салвете и марке.

Дуња Црнић, Пут граничара 12, 58000 Сплит – 10 година, воли музику, сакупља постере и марке.

Ненад Никин, Љубомира Миланковића 115, 54204 Бијело Брдо – 12 година, сакупља постере, бави се спортом.

Мирела Фекете, Скопљанска 8, 21000 Нови Сад – 10 година, воли рок музику, бави се кошарком, сакупља салвете.

Јелена Радовановић, 17. октобра 1, 35000 Светозарево – жели да се дописује са једанаестогодишњацима, сакупља налепнице, салвете и постере Тома Круза.

Светлана Радаковић, Ивана Милутиновића 20/4, 56223 Борово – 10 година, сакупља марке и сличице „Животињско царство“.

Сања Бачић, Грује Дедића 30/14, 25000 Сомбор – 13 година, воли музику, филм, спорт и дописивање.

Емилија Биковска, Маршала Тита 193, 92330 Берово – 13 година, воли музику, филм и спорт, сакупља салвете.

Јелена Лаловић, Благоја Паровића 14, 71000 Сарајево – 13 година, сакупља постере.

Сања Бјелајац, Умашка 16, 54000 Осијек – 12 година, сакупља постере, значке, привеске и разгледнице.

Јелена Шушњар, Фахрета Дедића 33, 78000 Бањалука – 14 година, воли музику, филмове и дописивање, сакупља постере.

Ана Пјевић, Србе Јовановића 13/13, 19300 Неготин – 15 година, воли музику и спорт.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2041

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 73,60 динара, тромесечна 220,80 динара, полугодишња 441,60 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 147,20 динара, тромесечна 441,60 динара, полугодишња 883,20 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	85.-
СР НЕМАЧКА	DEM	126.-
ШВЕДСКА	SEK	474.-
ФРАНЦУСКА	FRF	427.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	107.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

Мала паметна глава 1. и 2. део! VEŠE LOGIČKE

IGRE III

Колико су 2 плус 2
то већ свако зна!

Али, ако желиш знања више
„МАЛА ПАМЕТНА ГЛАВА“ стиже!

Драги родитељи, драга децо, нове, јединствене књиге на нашем тржишту, које Вас кроз игру и забаву, уводе у занимљив свет математике и логике. Намене су за узраст од 7 до 11 год., али ће у решавању задатака разоноду наћи цела породица. Задаци су из разних области. МОТИВИШУ ДЕТЕ И ПОДСТИЧУ ЊЕГОВЕ КРЕАТИВНЕ СПОСОБНОСТИ.

Књиге на приступачан, разумљив, и занимљив начин саопштавају и преносе деци елементарне основе рачуна, комбинаторике, логике, визуелног памћења и закључивања, геометријских појмова и односа, осамостаљују дете, РАЗВИЈАЈУ ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ И СПОСОБНОСТ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ, омогућавајући му лакше и брже учење и савладавање школског градива!

Књиге чине логичку целину, али нису међусобно условљене!

ЦЕНА једне књиге је 150 дин. Обе књиге шаљемо за само 250 дин. Формат књига је 20 пута 14 цм. Корице у боји – пластифициране. Штампано на финој/дебелој офсетној 120 грамској хартији. Латиница. Шаљемо поузећем – плаћате поштару, када Вам донесе књиге.

АДРЕСА: И.И. „INEL IMPREX“ Станка Пауновића 69, 11090 БЕОГРАД. Књиге можете наручити и телефоном од 9 до 21 час. ТЕЛ. 011/593-204.

РОДИТЕЉИ, ПРУЖИТЕ СВОМЕ ДЕТЕТУ ШАНСУ ДА УСПЕ!

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: далековидост, Ивица Видовић, надеви, адет, Оноре, оратор, дт, изум, вук, ино, орах, м, ризнице, нсу, брт, Ита Рина, кирасир.

КАКО ДО ГАРАЖЕ: број 1.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Сцена из филма „Чувар“ Вилијама Фридкина

1. The Rose Garden – Ружичњак (1989).

Редитељ: Фонс Радемејкерс, главне улоге: Максимилијан Шел, Лив Улман, Питер Фонда, Јан Никлас, трајање: 151 минут.

Шта је навело пристојног средовечног човека да усред дана пред гомилом сведока нападне и повреди болесног старца кога чак ни не познаје? Да би нашла одговор на то питање, жена која га брани на суду враћа се, уз помоћ докумената, у прошлост, у време Другог светског рата, и тако открива стравичну причу о студентима јеврејске деце у концентрационим логорима.

Пре три године Радемејкерсов филм „The Assault“ („Напад“) добио је награду „Оскар“ као најбољи филм ван енглеског говорног подручја.

2. Chicago Joe and The Show Girl – „Чикаго Џо и шоу-герла“ (1989).

Редитељ: Бернард Роуз, главне улоге: Кифер Сатерленд, Емил Лојд и Петси Кенсит, трајање: 96 минута.

Истинита прича о америчком војнику који се, да би задивио своју девојку, лажно представљао као гангстер, а затим је, под њеним утицајем, извршио неколико злочина – између осталог и једно убиство. Радња се одиграва за време Другог светског рата у Лондону.

3. Chattahoochee – Чатахучи (1989).

Редитељ: Мик Џексон, главне улоге: Гери Олдман, Денис Хопер, Френсис Мекдорманд и Памела Рид, трајање 97 минута.

Још један филм рађен према

истинитом догађају. Због наводног покушаја убиства прве сусетке, војног ветерана Емета Фолија (том приликом он је дигао руку и на себе) власти смештају у Чатахучи, по злу познату установу у којој болеснике затворенике муче управо они који би требало да их лече. Како не жели да се помири с тим, Фоли отпочиње својеврсну „борбу“ и покушава да саопшти свету истину о том ужасном месту.

4. The Guardian – Чувар (1990).

Редитељ: Вилијам Фридкин, главне улоге: Џени Сигроу, Двајер Браун, Кери Лоуел, трајање: 92 минута.

Према старом друидском веровању, свако дрво има свог чувара, доброг или злог. Овај филм говори о једном злом чувару, неговатељици деце Камили која ритуално жртвује тек рођене бебе. Редитељи малог Џејсона, доду-

ше, на време сазнају да им је дете у опасности, али питање је да ли уопште могу нешто да учине?

Вилијам Фридкин је аутор многих филмова од којих су два одавно постали класика: „Француска веза“ (1971) – „Оскар“ за режију – и „Истеривач ђавола“ (1973.)

5. Stella – Стела (1990).

Редитељ: Џон Ерман, главне улоге: Бет Мидлер, Џон Гудман, трајање: 105 минута.

Трећа екранизација књиге Оливе Хигинс. Праути о жени која жртвује све да би њена кћерка имала лагодан живот. Претходне две верзије потписали су Хенри Кинг („Стела Далас“ 1925. године) и Кин Видор (такође „Стела Далас“ 1937. године). Недавно преминула Барбара Стенвик остварила је у Видоровом филму једну од својим најбољих улога. **В. Радосављевић**

БУДИТЕ ШЕРЛОК ХОЛМС!

КО ЈЕ УБИО ДИКИЈА ФИЛАНДЕРА?

Тело Дикија Филандера нађено је у олупини његових кола у подножју стрмог брега чији се врх види на илустрацији. Тачан узрок смрти неко време није могао да се утврди. Представници осигуравајућег друштва у коме је Дики потписао полису на 300.000 долара у корист своје жене изјавили су: „Свако ко се спушта низ тај брег и пролази право кроз заштитну ограду, и не покушавајући да окрене кола, починио је самоубиство. У полиси изричито стоји да у таквим случајевима не исплаћујемо премије”.

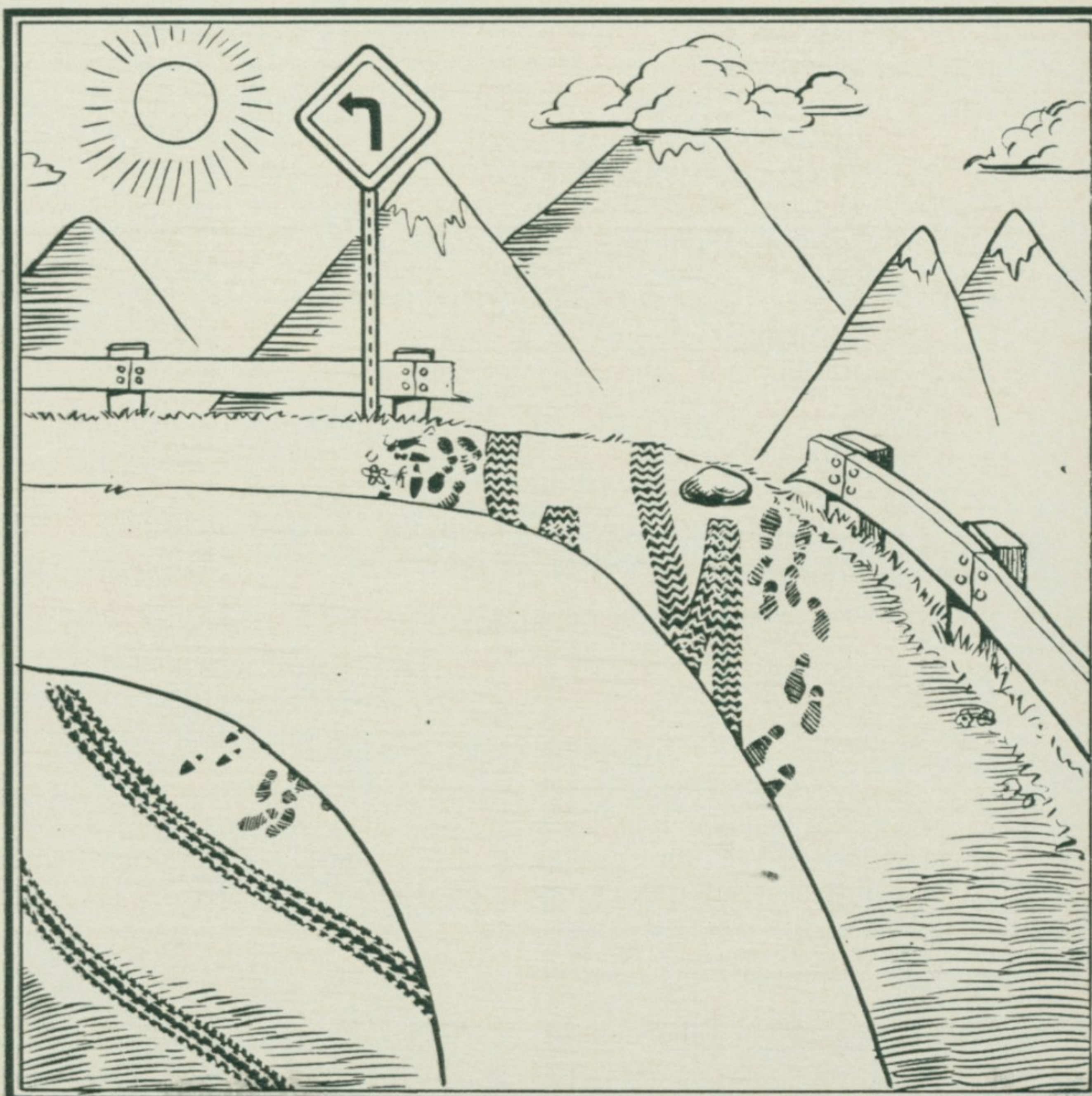
Дикијева супруга Ели изјавила је: – Мој супруг је имао заказан састанак са својом љубавницом Рондом Равиш у мотелу „Клецаво колено”, а он нипошто не би извршио самоубиство ако је знао да га она чека. Био је то несрећан случај.

Рондин супруг Данијел Равиш је изјавио: „Ели је у праву. Најобичнији несрећан случај и ништа друго”.

А шта ви мислите?

ПИТАЊА

1. Да ли су се Дикијева кола суновратила низ стрмину на овом месту?
Да... Не...
2. Да ли је Ели имала мотив да убије Дикија?
Да... Не...
3. Да ли је Данијел имао мотив да то учини?
Да... Не...
4. Сматрате ли да су се Ели и Данијел ближе познавали?
Да... Не...
5. Да ли су Дикијева кола пробила заштитну ограду?
Да... Не...
6. Да ли су се Дикијева кола зауставила пре него што ће се суновратити низ стрмину?
Да... Не...
7. Сматрате ли да је Дики био убијен пре него што су кола прошла кроз ограду?
Да... Не...
8. Сматрате ли да је више од једне особе било умешано у слетање аутомобила низ стрмину?
Да... Не...
9. Шта се, по вашем мишљењу, десило:
Дики је погинуо у саобраћајној несрећи...
Дики је извршио самоубиство...
Ели је убила Дикија...
Данијел је убио Дикија...
Ели и Данијел су се договорили да убију Дикија...

Решење на странама МАЛЕ ПОШТЕ

